Serie nouă
MARTIE 2020
3
(CCXXIV)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Simfonicele Filarmonicii
✓Profil de muzician: Gabriel Bebeşelea
✓*Turandot* la ONB
✓"Romaniada" în Israel
✓Interviu exclusiv cu Peppe Vessicchio
✓Sanremo, ediția a 70-a

În imagine:
Corina CHIRIAC
(foto: Ioana Chiriță)

Generozitatea ca stradă cu dublu sens

Peste veacuri, pericolul nu i-a oprit niciodată pe muzicieni din a cânta. Să ne amintim de relatările privind muzica din palatele sau piețele medievale din timpul holerei şi ciumei, de trompeții, toboşarii şi cimpoierii care înaintau pe câmpul de luptă alături de soldați, de cvartetul de pe Titanic, care s-a scufundat în adâncuri continuând să cânte, de transilvăneanul Valentin Bacfarc, cel care a murit de ciumă la Padova, unde se dusese pentru a cânta, de George Enescu, cel care le cânta la vioară răniților şi muribunzilor din spitalele de campanie.

Întotdeauna în astfel de ceasuri grele muzica a fost o necesitate, un refugiu, o alinare. Timpurile moderne, prin beneficiile tehnologiei, ne dau acum posibilitatea de a fi învăluiți de muzică acasă, intrând pe site-urile instituțiilor de concerte şi spectacole, sau ascultând discuri ori radioul, prin înregistrări dăruite, gratuit, de artişti şi manageri culturali.

Pe lângă acest imens beneficiu de comoditate, de gratuitate, de cantitate, de varietate, de timing, această situație, paradoxal, loveşte în muzicieni într-o manieră neaşteptată. Cei mai cunoscuți dintre ei, cei care alergau de la un spectacol la altul, care cântau pentru publicul din atâtea şi atâtea țări, crema artiştilor lumii, fac parte din categoria liber-profesioniştilor, a celor care nu au contracte de muncă pentru salariu lunar, ci contracte pentru spectacole. Dispărând brusc şi imprevizibil toate manifestările concertistice, ei nu mai pot să cânte/danseze/joace/filmeze, rămân fără angajamente deci fără surse de venit, nemaiexistând nici măcar refugiul tradițional oferit de ”evenimente” gen spectacole private, corporatiste, gale sau acțiuni aniversare ori populare.

Iar lucrurile se răstoarnă uneori la 180 de grade: invidiați de multe ori de cei din ”clasic” pentru veniturile lor, cei din ”showbiz” acum sunt primii blocați în activitate, la nivel individual dar şi la nivelul companiilor producătoare de spectacole.

Sunt momente când în lume se stopează activitatea unor orchestre, coruri, se renunță la soliştii de operă şi de balet, teatrul independent este în hibernare, companiile cele mai valoroase (care activau aproape fără subvenții, susținându-se din propriile realizări) rămân fără finanțare, în timp ce unii se odihnesc sub umbrela unui sistem în care contează hârtiile, prevederile valabile ”pe ramură” şi nu realitatea artistică.

Din fericire, în țările în care muzica a însemnat dintotdeauna Ceva, autoritățile au conştientizat această situație şi oferă ajutoare de stat celor surprinşi de acest caz de forță majoră. Din acest punct de vedere, Germania dă astăzi tonul, alocând resurse bugetare masive pentru protecția valorilor culturale vii, a artiştilor de toate categoriile. Se pare că şi alte guverne europene se vor sensibiliza în această direcție, înțelegând rolul culturii şi fiind totodată conştiente că înregistrările video şi audio nu vor putea înlocui niciodată concertul şi spectacolul, forme la care se va reveni după această criză – cum s-a revenit şi după Marea Depresie din 1929-1933 şi după război. Şi pentru a nu se pierde tot ceea ce s-a câştigat în decenii de tradiție şi de excelență, artiştii trebuie ajutați şi ținuți aproape, pentru a reveni imediat şi pentru a fi din nou disponibili, la acelaşi nivel de performanță.

Cât de frumos au făcut apel, în cuvinte sincere, din inimă spuse, câteva personalități, rugând de exemplu ca nu toți cei care cumpăraseră bilete în avans la spectacolele artiştilor preferați să pretindă returnarea banilor. Ar fi un

mic balon de oxigen oferit celor pe care, în mod sigur, vor dori să-i revadă pe scene cât mai curând. De asemenea, orice donație (chiar şi banala redirecționare de impozit din formularele de impozit global) înseamnă o sursă de rezistență în aceste timpuri. Fiecare dintre noi (persoane, firme sau autorități) am putea să ne aducem aminte ce momente frumoase ne-au dăruit artiştii (mă gândesc aici şi la compozitori, aranjori, regizori, scenografi şi la magicienii tehnicii de scenă), când aveam nevoie de o clipă de evadare în grădinile sufletului, populate de muzică vie. Cum s-au sacrificat ei pentru public, fără a căuta scuze, uitând orice necaz personal atunci când îmbrăcau costumul şi intrau în lumina reflectoarelor, ajungând uneori până la epuizare sau chiar la imposibilitatea de a mai trăi fără adrenalina dată de public.

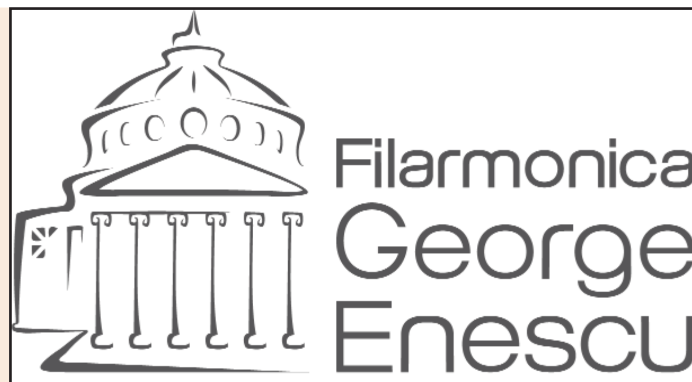
Să nu-i uităm şi să-i ținem aproape, cu o încurajare afectuoasă!

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Pe scena Ateneului Român........................2-9
Pe scena Studiolului “Mihail Jora”.............9-11
Turandot la ONB...11-13
Profil de muzician: Gabriel Bebeşelea..14-15
Oscar 2020...16-17
Festival de fanfare la Focşani................20-21
Punctul pe j... azz......................................22
Sanremo 70..24-33
Interviu cu Peppe Vesicchio.........30-31
Încotro muzica uşoară?..............31-33
Lansări discografice..........................45-48

Beethoven 250. Primul simfonic al Filarmonicii bucureştene...

...concert dedicat integral aniversării naşterii acestei dominante personalităţi a clasicismului muzical vienez. Cum era de aşteptat, te invită la o firească meditaţie; ...privind abordarea actuală a simfonismului beethovenian petrecut în faptul însuşi al performanţei în sala de concert. Faţă de versiunile de orientare academică promovate de marii maeştri ai baghetei până spre mijlocul secolului trecut, se poate vorbi, în ultimele decenii, de versiuni dintre cele mai captivante care revitalizează evoluţia discursului muzical beethovenian; ...păstrând proporţiile, animând relaţiile dintre personajele tematice, conferind prospeţime structurilor lucrării. O asemenea versiune a fost cea propusă relativ recent de maestrul Horia Andreescu, la Ateneul Român, în compania muzicienilor Filarmonicii bucureştene; mă refer la concertul de vineri, 07.02. Întreaga seară de muzică a fost aşezată sub semnul revitalizării interesului marelui public faţă de creaţiile beethoveniene, cele n-aş spune evitate, dar mai puţin oferite la noi, în sălile de concert; ...anume *Simfonia a IV-a* şi cel de *al II-lea Concert pentru pian şi orchestră*, ambele în tonalitatea Si bemol major. Cum era de aşteptat, momentul de specială atracţiozitate l-a reprezentat evoluţia solistică a pianistei Elisabeth Leonskaja, un prieten devotat, de mai bine de o jumătate de secol, al publicului bucureştean. Este artistul care revine la Bucureşti începând cu anul 1961, anul în care a obţinut distincţia supremă a Concursului „George Enescu". De atunci a început ascensiunea tinerei pianiste în peisajul vieţii muzicale internaţionale; a colaborat intens şi a cântat împreună cu marele Sviatoslav Richter în ultimii ani de activitate ai acestuia; sub influenţa domniei sale Leonskaja dezvoltă acea acurateţe a cântului pianistic ataşată sensului lăuntric al muzicii la care dobândeşte un acces firesc, direct, nesofisticat. Nu se poate vorbi la Leonskaja de un spectacol prioritar pianistic, ci de unul de certă revelaţie privind valorile de bază ale muzicii. Stilul pianistic instituit de sonatele haydniene şi dezvoltat de Beethoven în prima sa perioadă de creaţie, este unul pozitiv, stenic, aşa cum îl definesc primele două concerte de pian, inclusiv cel de al doilea în Si bemol major; lucrare pretenţios configurată între pianistica vieneză de sfârşit de secol XVIII, fermă, distinsă, elegantă, şi cea pe care compozitorul o instituie după anul 1800, în perioada de maturitate artistică. Sunt aspecte pe care Leonskaja le deţine la cotele unei implicări necondiţionate; o face cu francheţe

Horia Andreescu

foto: Virgil Oprina

şi inteligenţă, cu o muzicalitate firească pe coordonatele căreia se întâlneşte cu un vechi prieten, cu vechiul ei partener de concert, cu maestrul Horia Andreescu. *Simfonia a IV-a*, în Si bemol major, este ultima lucrare de acest fel care păstrează structura modelului haydnian; *Adagio*-ul introductiv este majestuos, este generos ca expresie, prefigurând – în prima parte – un *Allegro* extins, de alură stenică, o evoluţie simfonică în formă de sonată temeinic construită; absolut monumental, de un autentic spirit beethovenian a fost realizat acest *Adagio* susţinut cu autentică implicare de întregul ansamblu; claritatea sunetului violonistic a accentuat acea nobleţe a comunicării pe care dirijorul ştie a o hrăni, a o susţine; relaţia cu mişcarea animată a accentuat grandoarea acestei monumentale construcţii. Trebuie să apreciez, există un cumul de factori profesionali care mă fac să apreciez la Andreescu apropierea spirituală faţă da marele tezaur al valorilor clasicismului vienez, experienţă acumulată pe parcursul ultimelor decenii începând cu concertele absolut memorabile ale orchestrei camerale

Elisabeth Leonskaja

„Virtuozii...”. Am retrăit cu acest ultim prilej bucuria întâlnirii cu acel spirit viu, constructiv, care hrăneşte marile construcţii simfonice beethoveniene. Raportul tempo-urilor în partea lentă în mi bemol major, relaţia de cauzalitate cu mişcarea ternară animată a aşa-numitului menuet pe care compozitorul nu-l numeşte încă scherzo, culminaţia finalului cu acel „aşezat” *Allegro* susţinut în doi timpi, denotă în acest caz experienţă, ştiinţă, o preţioasă comunicare cu muzicienii ansamblului, cu publicul meloman.

Dumitru AVAKIAN

De ziua Ateneului

A intrat într-o frumoasă tradiţie ca ziua de 14 februarie să fie aniversată aşa cum se cuvine, ea fiind data la care în anul 1888 splendidul edificiu, Ateneul Român, supranumit „inima culturii româneşti” să fie dat în folosinţă spre bucuria atâtor generaţii de artişti care şi-au etalat măiestria şi dragostea faţă de muzică sub impunătoarea cupolă a acestei săli unice în felul ei. La ceasul aniversar 132 Filarmonica George Enescu a programat două lucrări de mare succes extrase din repertoriul romantic: *Suita simfonică „Şeherezada” op.35* de Rimski-Korsakov şi *Concertul pentru vioară şi orchestră în re op.47* de Jan Sibelius. Orchestra a fost dirijată de Emil Tabakov, un reputat şef de orchestră, compozitor şi contrabasist de origine bulgară, iar solistul serii a fost violonistul Remus Azoiţei. Desigur, lucrarea lui Jan Sibelius este deosebit de ofertantă în materie de expresie şi spectaculozitate, fiind unul dintre concertele cu care se câştigă cele mai multe premii I la competiţiile internaţionale destinate viorii. Acest opus a mai fost cântat de Remus Azoiţei pe scena bucureşteană dar parcă încărcătura emoţională, concepţia interpretativă în general, nu au atins niciodată asemenea cote, putem să le numim, de-a dreptul copleşitoare. Ajuns la deplina maturitate, violonistul a

Emil Tabakov

dezvăluit noi calităţi ale parcursului muzical, atribuindu-le o notă extrem de personală, de o nobilă expresie care a depăşit cu mult graniţele unei tradiţii care orientează sau invită la un prim nivel spre spectaculos, spre virtuozitate cu orice preţ. Un sunet foarte adaptat intenţiilor artistice, a unei viziuni îndreptate spre trăirile intime, înălţătoare, sincere, au dat strălucirea unei opere de artă de mare clasă. Partea secundă, căreia interpreţii îi atribuie elementul clasic, „de contrast” a venit ca un fel de continuare, o concluzie a tot ce fusese exprimat în acel *Allegro moderato* al

Remus Azoiţei

primei părţi, foarte bine înţeles de Remus Azoiţei, tempo care bineînţeles nu se referă la velocitate ci la monumentalul care caracterizează scriitura concertului în general, la măreţia cadenţelor interioare de diferite dimensiuni, la participarea masivă a orchestrei pe suprafeţele destinate exclusiv ei. Folosirea cu precădere a registrului coardei sol a amplificat baia sonoră emisă de vioara Stradivari construită în 1695, un instrument de excepţională calitate pus în valoarea lui deplină de măiestria interpretului. Punctul cu adevărat dinamic l-a reprezentat partea treia, care şi ea a respectat acel *Allegro ma non tanto* care s-a remarcat printr-o ritmică strictă care susţine ideea unei viteze foarte mari a desfăşurării şi care a imprimat textului o claritate desăvârşită. Orchestra, prin bagheta lui Emil Tabakov, s-a arătat un partener foarte atent la toate intenţiile agogice care au survenit pe parcursul interpretării arătându-se un partener foarte prezent în concert. Bisurile au fost selectate din literatura românească pentru vioară solo: mai întâi *Capriciul nr.3* de Vasile Filip, (extras din ciclul celor şase publicate la Editura Ricordi) acesta fiind un renumit violonist, compozitor şi profesor al Conservatorului bucureştean, de la a cărui naştere se împlinesc 120 de ani şi *Lăutarul* de George Enescu (*Suita „Impresii din copilărie”*). Ca întotdeauna aplauzele au fost la scenă deschisă.

Partea a doua a stimulat imaginaţia publicului printr-o muzică al cărei program se întrupează datorită

uneia dintre cele mai colorate şi descriptive partituri din repertoriul clasic şi care stârneşte imaginaţia oricărui ascultător indiferent de vârstă, *Şeherezada* de Rimski-Korsakov. Cele două teme caracteristice, memorabile prin expresia şi pregnanţa lor, unifică mişcările, în număr de patru, indiferent dacă autorul, în cele din urmă le-a atribuit câte un titlu. Frumuseţea muzicii în sine permite varii interpretări, de la unele devenite „tradiţionale" până la cele care se folosesc de permisivitatea postmodernă. În cele din urmă lucrarea este atât de bine scrisă, iar sonorităţile sunt atât de seducătoare încât „suportă" multă fantezie. Dirijorul Emil Tabakov a preferat o interpretare clasică, urmărind evoluţia arcurilor melodice cu un dozaj foarte bine gândit, cu nuanţe care au subliniat în principal aspectele lirice, pentru că, indiferent de *story*, cu momentele mai dramatice sau euforice, personajul principal rămâne naratoare Şeherezada, frumoasă, înţeleaptă, delicată.

Solo-urile violinei susţinute de concert-maestrul Rafael Butaru s-au remarcat printr-o mare acurateţe, cu un sunet elaborat, expresiv şi de foarte bună calitate. Multiplele reluări ale acestei teme necesită, poate, o mai mare diversitate agogică şi timbrală, acestea fiind recomandate în cazul în care nu sunt prezente capacităţile violonistice ale unui David Oistrah, a cărui înregistrare a devenit inegalabilă, un etalon pentru acest moment dedicat viorii. În general intervenţiile instrumentelor solistice, (violoncel solo şi suflători de lemn) au fost expresive şi bine integrate în desfăşurarea sonoră a cărei calitate per total a mers în crescendo atât ca tempo cât şi emoţional. A fost o seară cu muzică încântătoare, într-o sală excepţional de frumoasă, într-un edificiu devenit legendar.

Corina BURA

Ca un tsunami romantic

.... Aşa a fost concertul Filarmonicii „George Enescu" din 20 februarie de la Ateneul Român. Programul alcătuit din lucrări celebre, cu teme sau părţi întregi de o popularitate aproape neegalată până acum în muzica simfonică, fiecare dintre ele fiind excepţii chiar în creaţia

Svetlin Rusev

compozitorilor respectivi; interpreţii – orchestră/ solist – de o notabilă vocaţie emoţional-expresivă şi dirijorul lor, japonezul KIMBO ISHII, fericitul posesor al unui ambitus artistic spectaculos, m-au purtat, în cele două ore de muzică, pe zecile de valuri melodice, imense în flux şi delicate ca fine clipociri în reflux, ale curentului romantic, atât de diferit şi original exprimat de fiecare geniu muzical în parte. Începutul a revenit Poemului simfonic *Preludiile S.97* de Franz Liszt, cu foarte cunoscuta-i temă, modificată pe parcursul ei, prin orchestraţii care abundă în sonorităţi de o coloratură impresionantă, când subtilă, când îmbogăţită cu un belşug de armonii şi nuanţe, temă căreia Liszt i-a imprimat acea forţă cu care subjuga publicul din

Kimbo Ishii

concertele solistice, nemaiîntâlnită decât la Paganini, după cum spunea nu mai puţin celebrul Robert Schumann. Asta s-a simţit şi acum. Emoţie până la subjugare. A urmat *Concertul nr. 2 în si minor, pentru vioară şi orchestră, op.7* de Niccolò Paganini, lucrare care de mai bine de două sute de ani uimeşte: prin cantabilitatea aproape senzuală, prin romantismul de o rară vitalitate, înaurată de mister, prin partituri tehnice de o virtuozitate de-a dreptul diavolească, cu fragmente melodice în flagiolete, cu duble sunete pe coardă, cu pizzicato la ambele mâini, cu salturi rapide şi viteze ameţitoare ale unor pasaje lungi, şi prin „La Campanella" (rondoul din partea a III-a) devenită de la prima audiţie şlagăr, care de atunci şi până în prezent este cântat la orice instrument, de oricine se încumetă. Iar dacă tălmăcitorul (solistul concertului) atinge majoritatea acestor minuni şi, măcar o parte dintre „sunetele de neatins", cum a fost în cazul de faţă, Paganini te lasă fascinat, mirat, dar stors de orice vlagă. Violonistul bulgar Svetlin Rusev a cântat cu multă siguranţă, cu un sunet splendid – şi cum ar fi putut altfel, doar avea în mână un Stradivarius, la care se uita cu o duioşie de îndrăgostit – cu frazare limpede şi deosebită agilitate, discursul său fiind marcat de naturaleţe şi seriozitate. I-au reuşit de minune dublele pe

coardă şi, chiar dacă de vreo două ori a ratat acuratețea sunetelor din registrul foarte înalt, performanța sa nu a avut prea multe de suferit. În partea a doua a concertului s-a cântat *Simfonia în re minor* de César Franck, singura creație din acest gen a compozitorul francez, lucrare a cărei muzică o cunoaşte aproape oricine, de cele mai multe ori însă, fără să ştie de unde e şi cine a scris-o. Simfonia este, cum altfel decât romantică, dar de un romantism viril, bogat, expansiv, de o melodicitate tulburătoare, cu orchestrații din zona de rezonanță a instrumentului care l-a consacrat – orga, rezonanță care-i conferă o grandoare elegantă, o paletă infinită de pedale armonice, timbrale, cromatice, grave sau gingaşe, îmbrăcând-o astfel într-o coloristică plină de luminiscențe amețitoare.

Prin câteva mici modificări de frazare: un accent pe final, pauze mai scurte, unele până la insesizabile, dintre două idei, sau dimpotrivă una mai lungă între părți; prin cunoaşterea amănunțită a tainelor acestor capodopere; prin vizibila-i înclinație spre marea scenă lirică; prin simțul său dansant de o mirabilă sprinteneală şi prin nobila-i gentilețe, dirijorul Kimbo Ishii a conferit simfoniei ca şi întregii seri o solemnitate maiestuoasă, conducând în crescendo fluxul muzicii spre acel tsunami romantic, previzibil dar teribil de surprinzător prin anvergură. Bravo membrilor Filarmonicii George Enescu, bravo violonistului Svetlin Rusev, BRAVISSIMO dirijorului japonez Kimbo Ishii.

Doina MOGA

Incursiune în universul simfonic mahlerian

În literatura muzicală universală creația simfonică a lui Gustav Mahler ocupă un loc aparte prin caracteristicile acesteia şi prin modul în care estetica de factură post-romantică este adaptată unui stil personal dominat de permanenta aspirație spre puritate şi spre ideea sublinierii

Charles Olivieri-Munroe

conceptului de „*homo religiosus*” în accepțiunea sa mai largă de om care acceptă existența unei realități sacre, supranaturale şi a unei forțe divine nevăzute ce guvernează inclusiv destinul uman.

Fascinant la fiecare audiere prin complexitatea muzicală şi expresivă a partiturilor sale, Mahler a fost compozitorul în jurul căruia au fost construite cele două concerte simfonice de la finalul lunii februarie 2020 (27 şi 28) programate în stagiunea Filarmonicii bucureştene şi conduse din scaunul dirijoral de Charles Olivieri-Munroe, un muzician cunoscut publicului meloman autohton. Chiar dacă mulți se gândesc atunci când aud numele Gustav Mahler la Simfoniile nr.1, 5 sau 7, Charles Olivieri-Munroe ne-a propus audierea *Simfoniei nr.3*, cea mai lungă dintre

Aura Twarowska

cele nouă scrise de compozitorul german (are o durată de peste o oră şi jumătate), considerată un colos al simfonismului prin dimensiunile sale şi prin amplitudinea aparatului interpretativ solicitat.

Pornind de la faptul că din punct de vedere dramaturgic *Simfonia nr.3* reia etapele Creațiunii pe care le prezintă descriptiv în cele şase părți ale sale, urmărite de întrebarea persistentă, asemenea unui leitmotiv, privitoare la sensul existenței pământene a omului, ca o încununare a creației divine, Charles Olivieri-Munroe a construit o versiune în crescendo ce a urmărit tocmai acumulările treptate către climaxul aflat spre finalul lucrării, debutul fiind unul interiorizat şi în acelaşi timp tumultuos, ce ilustrează dezlănțuirea treptată a forțelor telurice menite a construi lumea aşa cum o vede Creatorul său. În acest sens, Charles Olivieri-Munroe, bun comunicator cu Orchestra Filarmonicii bucureştene, a subliniat prin gestica sugestivă alternanța de nuanțe, dar şi de imagini sonore a primului şi celui mai amplu tablou al partiturii unde după formulele ritmice în nuanțe scăzute executate de registrul mediu-grav al orchestrei s-au remarcat ca un semnal al începutului creației sonoritățile primei teme prezentate de corni, urmate de o succesiune de melodii cu caracter de marş pe care dirijorul le-a construit ca pe un veritabil val sonor ce marchează ireversibilitatea procesului tocmai început. De altfel, curgerea continuă a creației a fost inteligent inclusă şi pe fundalul prezentării părții secunde,

un menuet cu alură pastorală, în care Charles Olivieri-Munroe a evidențiat solo-ul oboiului şi vocalitatea liniilor melodice ce sugerează idilicul ce înconjoară natura abia creată.

După o parte a treia realizată cu echilibru de dirijorul maltez, *Simfonia nr.3* a marcat în versiunea audiată în ambianța Sălii Mari a Ateneului Român, un prim moment culminant în a patra mişcare, unde orchestrei i se alătură mezzo-soprana solo, corul de copii şi un cor feminin, totul pentru a marca naşterea omului avertizat de Creator care îi transmite prin intermediul citatului din *Aşa grăit-a Zarathustra* că va cunoaşte la cote intense atât bucuria cât şi durerea, ambele stări fiind trimise de Divinitate. Cu un glas ferm al cărui registru grav a fost pregnant, Aura Twarowska, invitata celor două seri, a realizat o variantă echilibrată, sigură a momentului solistic, ce s-a integrat cu naturalețe în dramaturgia construită de Charles Olivieri-Munroe, remarcabil aici prin ştiința cu care a lăsat prim-planul vocilor – a solistei, a corului de copii (foarte bine pregătit Corul de copii Radio de către dirijorul Răzvan Rados) şi a celui de femei (grupul vocal din Corul Filarmonicii a fost la înălțime) – prefigurări ale glasurilor îngerilor prin care Divinitatea transmite mesajul de binecuvântare şi de iertare de păcate, dominant şi în penultima parte a simfoniei. Profilând spectrul unei posibile pierzanii a omului, partea finală a *Simfoniei nr.3* de Mahler sugerează şi sentimentul salvator care este iubirea, exprimată de cantilenele incluse în desfăşurarea sonoră de o deosebită complexitate, subliniată şi de Charles Olivieri-Munroe, care a atins punctul culminant al versiunii sale tocmai în această mişcare finală, unde cu o gestică sigură şi o autoritate bine conturată a ghidat aparatul orchestral în realizarea unei pagini impresionante prin alternanța nuanțelor, gingăşia anumitor teme şi intensitatea momentelor de acumulări în care nu a ezitat să solicite cu fermitate implicarea membrilor orchestrei, totul culminând chiar cu finalul lucrării, luminos, amplu şi dătător de speranță, în care spațiul sonor a fost dominat de irizantele izbucniri ale alămurilor.

De altfel, acest final foarte bine construit de Charles Olivieri-Munroe mi s-a părut punctul forte ale versiunii ascultate, care a reiterat încă o dată profunzimea limbajului simfonic mahlerian ce dovedeşte o extraordinară putere de a transmite prin intermediul aliajelor sonore cele mai prețioase valori spirituale ale omenirii, şi ştiința dirijorilor formați în cultura nord-americană, aşa cum este Charles Olivieri-Munroe, de a realiza versiuni spectaculoase, cu o anumită dinamică, ale marilor opusuri simfonice din creația universală.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Ion Bogdan Ştefănescu...

...nu este o noutate, aduce cu sine prospețimea adresării; fiecare apariție a sa constituie un veritabil spectacol flautistic. Iar aceasta fie că este vorba de genul concertant fie de recitalul petrecut în compania colegilor muzicieni acționând în zona muzicii de cameră. Ultima sa apariție pe scena Ateneului s-a patrecut cu câteva saptamîni în urmă; secondat fiind cu bună prestanță artistică de către pianista Raluca Oatu. Întregul program s-a situat în zona revelației coloristic timbrale pe care, în mod firesc, o poate oferi repertoriul francez şi cel românesc, de la Claude Debussy, Gabriel Fauré şi George Enescu, la Paul Constaninescu, Constantin Silvestri, Vasile Jianu sau Johnny Răducanu. Are darul de a oferi transcripții pe parcursul cărora eşti tentat a uita natura însăşi a originalului; ... cum se întâmplă pe parcursul celebrului *Preludiu la după-amiaza unui Faun* de Debussy, pe parcursul *Pavanei...* de Maurice Ravel, al *Cântec*-ului *vechi* de Paul Constantinescu, al savurosului *Baroc Blues* de Johnny Răducanu. Mai mult decât atât, tentația vocalității îi este apropiată lui Ștefănescu prin natura însăşi a suflului ce susține fiecare din aceste speciale expresii ale comunicării artistice; este firesc, *Căile dragostei*, celebrul chanson datorat lui Francis Poulenc, şi-a găsit un loc firesc în acest areal extins al cântului flautistic pe care îl animă Ştefănescu. Indiscutabil, se poate vorbi în plus, de talentul, de harul comunicării, cel care animă mişcarea ce devine construcția vie a întregului ansamblu. Dintre pesele tradiționale ale repertoriului românesc al flautului, recitalul a cuprins celebrul cuplu *Preludiu şi Rigaudon* de Vasile Jianu, fondator de şcoală a acestui nobil instrument. Am remarcat felul în care muzicianul-performer a evitat imitarea ”ad literam” a emisiei specifice stilului baroc – îl voi numi ”autentic”, optând pentru maniera academică a emisiei sonore, aspect propriu, la noi, primei jumătăți a secolului trecut. Programul a mai cuprins celebrul cuplaj *Cantabile şi Presto* de George Enescu, *Fantezia* de Gebriel Fauré, *Suita* de Claude Bolling, piesa

Raluca Oatu, Ionuț Bogdan Ştefănescu

Masquerade de Ion Dobrinescu, maestru al formelor mici în care autorul investește mult. In zone distincte ale expresiei s-au situat versiunea pentru flaut a memorabilei Sonate de Constantin Silvestri, pe de-o parte, și, pe de alta, absolut spectaculoasa *Romania-Fantasy* de Daniel Paget. Indiscutabil, recitalul Ion Bogdan Ştefănescu a oferit "a sa maniere", marca de identitate a maestrului. Atitudini artistice diferite, de la un autor la celalat, de la o lucrare la alta, un complex timbral impresionat; ...au animat în acest caz un repertoriu de extremă varietate.

Dumitru AVAKIAN

Recital de muzică românească

În cadrul *stagiunii de marți seara*, în 18 februarie 2020, pe scena Sălii mici a Ateneului Român a fost programat un recital de pian la patru mâini intitulat ***O călătorie prin muzica românească.*** Protagoniştii recitalului, pianiştii

Ana şi Marius Boldea

Ana Boldea şi **Marius Boldea,** sunt tineri talentați, care manifestă interes şi pasiune pentru muzica de cameră şi pentru repertoriul românesc. Alcătuit după un scenariu bine gândit, programul a cuprins lucrări de **George Enescu, Constantin Silvestri, Dan Dediu, Dan Constantinescu** şi **Leon Klepper.** Ca notă generală, am remarcat buna colaborare în cadrul duo-ului pianistic, dorința de a realiza la cote superioare problemele legate de arta instrumentală, cât şi de latura expresivă. Prezența dezinvoltă a celor doi pianişti a dezvăluit pe lângă cunoaşterea repertoriului şi trăsăturilor stilistice specifice ale fiecărei lucrări în parte şi bucuria de a cânta împreună, de a oferi publicului momente emoționante şi satisfacții estetice. În debutul recitalului am ascultat cele două ***Rapsodii române, op.11*** de **George Enescu,** creații care se bucură de popularitate, indiferent de forma în care sunt prezentate (simfonică sau instrumentală); duo-ul a optat pentru aranjamentul realizat de Marius Sireteanu. Prestația de pe scena Ateneului a evidențiat echilibrul sonor dintre cei doi parteneri – primo şi secondo, frumusețea ideilor melodice, bogăția formulelor ritmice, ingeniozitatea țesăturii armonice şi polifonice, rafinamentul dinamic şi agogic, preocuparea de a evoca timbralitatea instrumentelor orchestrale. Lăsând în urmă micile emoții din debutul programului, pianiştii a oferit momente cuceritoare, au redat diversitatea sonoră şi expresivă a creațiilor enesciene. Publicul a apreciat finețea, ingeniozitatea şi spontaneitatea cu care au conturat imagini pline prospețime şi culoare, dar şi stări sufleteşti diverse.

Din creația de gen a lui **Constantin Silvestri,** duo-ul a selectat ***Jocuri populare româneşti din Transilvania, op.4, nr.1,*** lucrare aflată sub înrâurirea curentului național care s-a afirmat în cel de-al treilea deceniu al secolului al XX-lea. Compozitorul a optat pentru înveşmântarea armonică apropiată de tradiție, pe care a îngemănat-o firesc cu structurile melodice inedite (diatonice ori cromatizate). Interpreții au evidențiat cu măiestrie temele antrenante, remarcabile prin pregnanța ritmică, bogăția sonoră, varietatea dinamică şi agogică, prin vervă şi plasticitate. Lucrarea transpune pe claviatură o coloristică de mare diversitate, prin intermediul procedeelor pianistice originale şi a alternanței dintre registre; interpretarea s-a remarcat prin patos, exuberanță, ingeniozitate şi rafinament sonor.

Programul a continuat cu **Două *Idile* din ciclul *Idile şi Guerrille* de Dan Dediu,** lucrare excepțională, deosebit de inspirată şi ofertantă pentru duo-ul pianistic. Ascultasem întregul ciclu de bijuterii muzicale în varianta oferită de compozitor alături de soția sa, pianista **Valentina Sandu Dediu** pe scena mare a Ateneului în 2013. În această ingenioasă lucrare, autorul are în vedere „omagierea unor personalități sau personaje feminine ilustre", demonstrând prin mijloacele specifice „posibilitatea existenței unei muzici ce poate fi înțeleasă nemijlocit"... Ciclul constituie un adevărat tur de forță pentru pianiştii care sunt solicitați să facă față unor provocări şi dificultăți incredibile, spectaculoase. În recitalul din 2020, **Ana** şi **Marius Boldea** s-au aflat într-un dialog inspirat, în care elementele limbajului muzical, versatilitatea instrumentală şi semnificațiile profunde s-au completat în mod original. Interpreții au etalat o artă pianistică strălucitoare şi rafinată în acelaşi timp, caracterizată prin bun gust, vervă şi fantezie, ce stă mărturie pentru nivelul artei instrumentale şi profunzimea gândirii muzicale. Din creația lui **Dan Constantinescu,** interpreții au prezentat în primă audiție, ***Sonatina,*** creație elaborată în perioada de tinerețe, care a impresionat publicul prin bogăția expresivă şi originalitatea procedeelor componistice. Pianiştii au evidențiat cu măiestrie melodicitatea temelor lirice, aflate în contrast cu imaginile luminoase, pline de elan şi impetuozitate ale secțiunilor rapide. În încheierea programului am ascultat ***Cântec şi Dans*** de **Leon Klepper,** lucrare mai puțin cântată în concerte. În redarea ei, duo-ul a utilizat un adevărat arsenal de procedee pianistice, a etalat o tehnică echilibrată şi flexibilă, a redat cu bravură secțiunile rapide, în care este percepută poliritmia. La bis, interpreții au oferit ***Joc de doi din Banat*** de **Sabin Păutza**, creație antrenantă în care sunt

prelucrate cu multă fantezie teme folclorice cunoscute. Recitalul de la Ateneu constituie o reuşită artistică notabilă cu interpreţi talentaţi şi entuziaşti, capabili să realizeze convergenţa intenţiilor expresive şi să dezvăluie mesajul lucrărilor abordate.

Carmen MANEA

Portret componistic Octavian Nemescu

În cadrul ***„microstagiunii camerale de muzică contemporană ARCHAEUS III"*** – sub genericul ***Plinul şi golul*** – la Ateneul Român a fost programat în 22 februarie 2020 un concert omagial dedicat maestrului **Octavian Nemescu,** cu ocazia apropiatei aniversări a vârstei de 80 de ani (la 29 martie). Cele patru lucrări prezentate, extrem de diverse şi bogate în semnificaţii, evocă particularităţile specifice ale creaţiei compozitorului, în care rafinamentul sonor se împleteşte cu meditaţia filosofică, cu magia şi simbolistica. Publicul a fost fascinat de muzicile prezentate, care reliefează patru moduri inedite de îngemănare a sunetelor cu tăcerea şi prilejuiesc tot atâtea incursiuni în universul artistic inefabil, în care inspiraţia, tehnicile componistice şi spiritualitatea se află într-o conexiune particulară.

În debutul programului a fost interpretată lucrarea ***Alfa Omega*** pentru clarinet, vioară, percuţie şi bandă, în care ascultătorii au perceput prezenţa intermitentă a muzicii electronice – care s-a dovedit a fi deosebit de concisă, sobră şi expresivă. *Alfa* şi *Omega* – prima şi ultima literă din alfabetul grecesc, înseamnă începutul şi sfârşitul tuturor lucrurilor şi constituie limitele extreme ale totalităţii spaţio-temporale. În creştinism acesta este simbolul veşniciei şi al lui Dumnezeu. Interpretarea de înaltă ţinută artistică realizată de clarinetistul **Ion Nedelciu**, violonistul **Marius Lăcraru** şi percuţionistul **Sorin Rotaru** (care s-au aflat într-un dialog original cu banda) a transmis un evantai bogat de imagini muzicale şi de semnificaţii profunde.

În cea de a doua piesă ***Regele va muri*** pentru solist (vioară) şi bandă – dedicată lui Tudor Mihai Cazan – autorul nu abordează regalitatea în sensul istoric. Având ca punct de plecare un concept din 1968, piesa a fost terminată şi prezentată în primă audiţie în 2005, când compozitorul a definitivat tema şi a introdus banda. Muzica tulburătoare evocă o poveste a destructurării urmată de salvarea care vine de la elementele esenţiale care rezistă perisabilităţii timpului. Tema plină de vervă şi exuberanţă este intonată cu dezinvoltură de violonistul care întruchipează rolul regelui. Pe parcurs, tema cunoaşte numeroase metamorfoze la nivel structural şi semantic; este cântată în tempo din ce în ce mai lent, devine eliptică şi, în final, redusă la elementele de contur caracteristice. Publicul a fost captivat de prestaţia muzicală şi actoricească a violonistului **Marius Lăcraru**, care s-a achitat cu brio de toate provocările acestui rol complex şi dificil: a cântat pe întuneric ori sub lumina puternică a reflectorului, în poziţii incomode (în picioare pe scaun, ori aşezat pe podea), a intonat onomatopee, a oftat, a realizat lovituri de picior, a schimbat instrumente, toate acestea, într-o reuşită mişcare scenică. După plecarea solistului şi instaurarea întunericului, muzica de pe bandă a continuat povestea, în timp ce reminiscenţe ale melodiei s-au îndepărtat gradual până când au rămas doar câteva pete sonore luminoase ce sugerează purificarea, purgatoriul, dar nu aneantizarea. Conceptul de „operă deschisă" caracterizează această creaţie insolită, care îmbină ingenios arta sonoră cu teatrul, cu efectele luminoase. Instrumentul solist, tema pe care o cântă, dar şi banda ar putea fi diferite. Esenţial rămâne mesajul care menţionează procesul de erodare odată cu trecerea timpului şi „salvarea" finală. Dualitatea viaţă-moarte, una din temele centrale ale mitologiei, filosofiei şi literaturii este simbolul perisabilităţii vieţii, dar şi al unui nou început. Acest lucru este magistral întruchipat în lucrarea maestrului **Octavian Nemescu**. O notă specială merită făcută prestaţiei artistice – în egală măsură complexă şi elevată – realizată cu talent şi dăruire de **Marius Lăcraru**.

A treia piesă Clipe – VII a, b, c, d, e, f, g, h şi i – pentru ansamblu şi bandă (***Spectacle pour un instant/ une instance***) este o suită de momente sonore de mici dimensiuni în care publicul a avut privilegiul să asculte o muzică inedită şi profundă, cu numeroase contraste sonore şi expresive. Tensiunea creşte cu fiecare din aceste explozii sonore care reverberează, atingând accente paroxistice în tăcerea care devine tot mai adâncă. În cazul compozitorului, motivele muzicale constituie un imens izvor de virtualităţi ale limbajului specific, care contribuie semnificativ la perfecţionarea exprimării artistice. În opinia mea, motivele sale muzicale (lexemele) dezvăluie drumul de a gândi la structură şi la esenţă. În creaţia maestrului **Nemescu**, fiecare motiv muzical, celulă ori sunet îşi află justificarea, la fel ca în versurile poetului **Nichita Stănescu**: „Să ne iubim ca florile/ o, tu, cuvântule/ sex şi matrice/ din care se naşte întreg viitorul!" (poezia ***Necuvintele***). Lucrarea ***Clipe*** (ca şi multe altele), aparţine unui artist al sintezelor, al străfulgerărilor scurte care îşi prelungesc durata în eternitate. Versiunea de cel mai înalt nivel artistic realizată de membrii ansamblului ***Archaeus*** sub conducerea lui **Mircea Pădurariu** a entuziasmat audienţa şi merită toate

Octavian Nemescu

foto: Mihai Benea

laudele şi felicitările. Din anumite considerente estetice – în conformitate cu scenariul gândit de autor , trecerea la ultima piesă din concert s-a făcut fără pauză.

Cea de-a patra lucrare, ***Finalis Septima,*** are în vedere un element esențial al discursului – sfârşitul. Piesa oferă un paradox asumat, prezentat printr-o înlănțuire de şapte finaluri.

Discursul muzical original, bogat în evenimente şi semnificații a fost prezentat de întregul ansamblu *Archaeus*, fondat de **Liviu Dănceanu** şi alcătuit din violoncelista **Anca Vartolomei**, oboista **Ana-Maria Radu**, pianista **Rodica**

Dănceanu, clarinetistul **Ion Nedelciu,** fagotistul **Şerban Novac,** percuționistul **Sorin Rotaru,** violonistul **Marius Lăcraru,** aflați sub coordonarea dirijorului **Mircea Pădurariu.** Am admirat excelenta colaborare la nivel artistic şi ideatic a muzicienilor preocupați să evidențieze arhitectura tensiunilor precum şi inspirația timbrală a lucrărilor abordate. Muzica maestrului **Nemescu** solicită o originală asamblare dinamică şi agogică, o calitate superioară a artei instrumentale şi un colorit variat al diferitelor episoade componente; interpretarea captivantă şi convingătoare a conferit mijloacelor de expresie o extensie superioară, dincolo de parametrii cunoscuți. Întregul concert s-a desfăşurat sub semnul excelenței, al pasiunii şi al creativității. Lucrările prezentate au dezvăluit trăsăturile personalității creatoare ce pendulează între gravitate, efemeritate şi permanență. Publicul a admirat lucrările compozitorului fascinat de spiritul improvizatoric, dar şi de construcția fiecărui detaliu în parte, asupra căruia revine cu obstinație. L-a admirat în totalitate pe creatorul pasionat de simbolistică şi filosofie, pe muzicianul de mare profunzime, dotat cu o imaginație frenetică şi cu un impresionant spirit de sinteză. Portretul componistic a dezvăluit plenar calitățile de excepție ale compozitorului însetat de absolut, care sondează spațiile originilor, ale profunzimilor ancestrale, ale generațiilor; ansamblul ***Archaeus*** a evidențiat trăsăturile muzicianului novator şi vizionar, care reprezintă un centru de radiație pentru tinerii compozitori actuali. Publicul prezent la eveniment a înțeles că pentru ilustrul compozitor, activitatea creatoare este capabilă să desființeze granițele dintre ideal şi real, să reprezinte infinitul în finit şi să unifice forțele spiritului. Domnia sa abordează cu responsabilitate procesul creator, din perspectiva cunoaşterii care are implicații la nivelul structurii, semnificației, trăirii, temporalității şi valorii. Lucrările sale din ultima perioadă au cunoscut un proces de esențializare, reducându-şi adesea imaginile muzicale la metafora pură ca în ***Catrenul*** lui **Lucian Blaga**: „Nici o suferință nu-i aşa de mare/ să nu se preschimbe în cântare". În fiecare om există concomitent un actor şi un spectator: cel care întreabă şi cel care răspunde. Mai mult decât alți creatori ai epocii actuale, maestrul **Octavian Nemescu** a ştiut să se adreseze muzicienilor, discipolilor şi publicului, a căutat şi a găsit răspunsuri la multe probleme legate de muzică şi existență.

Carmen MANEA

O sinergie perfectă

Cu toate că sunt o persoană foarte imaginativă, ceea ce am ascultat şi văzut vineri seara (14 februarie) la Sala Radio, mai ales în partea a doua a ei, a depăşit cu mult orice aş fi visat. Venisem la concert să urmăresc cu mare plăcere şi respectiv la fel de mare curiozitate, pe lângă Orchestra Națională Radio – recunoscută pentru deosebita ei valoare profesională – doi tineri muzicieni: un violonist român, acum trăitor în Franța şi un dirijor malaezian, despre care, mărturisesc că nu prea ştiam mare lucru până acum. De aici şi curiozitatea. Şi dacă în solistul **Valentin Şerban**, prin interpretarea dată *Concertului nr.2 în Re major* de Mozart (în prima parte) cu fraze limpezi, distincte, arcuş sigur, sunet plăcut şi o tehnică bună, am recunoscut un artist talentat, pe care cu siguranță

Valentin Şerban

experiențele solistice sau de ansamblu alături de prestigioase formații de cameră sau simfonice îl vor înscrie probabil pe o linie ascendentă spre o carieră frumoasă, în dirijorul **Kahchun Wong** am văzut/ simțit unicatul. Unicatul care, fără să le știrbească nimic din aura celebrității, i-a surclasat, pe mulți dintre dirijorii renumiți, admirați și aplaudați în toată lumea, simfonia fiind acum într-o foarte rară sinergie dirijor-orchestră-compozitor. Nu

Kahchun Wong

foto: Lavender Chang

am mai auzit-o niciodată așa... Absolut fabuloasă! Siguranța, înțelegerea până la contopire cu partitura, dar mai ales cu atmosfera din ea, neștiută decât de compozitor, descoperită totuși cumva de el, probabil prin stetoscopul cu care aude și gândul nu numai muzica, plină de valurile-i bogate în nuanțe, emoții, sentimente, lumini, întunecimi, grandoare, suavitate, suspine, surâsuri; fluxul lui magnetic care a adus muzica de la orchestră la el filtrând-o prin fibra-i magică din care pare a fi făcut, trimițând-o instant înapoi la instrumente, de unde tot instant traversează podiumul îmbătând publicul cu un preaplin de lumină și frumusețe; stilul său unic dirijoral în care bagheta din mâna dreaptă își face treaba ei în timp ce mâna stângă, într-un dans coregrafic de cea mai elevată și punctuală partitură, conduce cu eficiență, precizie, prestanță și emoție, toate instrumentele, electric lipite de palma și degetele lui și care se unduiesc scoțând din ele tot ce au mai bun și mai sensibil, la comanda ei imperativă și totodată de o forță expresivă rarisimă; toate acestea compunându-i unicitatea. M-a înfiorat ce am auzit și mi-a plăcut la nebunie ce am văzut, întreaga *Simfonie nr.5 în re minor* de Șostakovici fiind – dacă s-ar acorda așa ceva și pentru interpreți – d e premiul Nobel. Cât privește *Largo*-ul din partea a treia pot spune că a fost... de vis. Pianissimourile viorilor erau așa de vibrante, blânde, neliniște sau diafane încât parcă veneau din cer și zău, de câteva ori a trebuit să urmăresc atent mișcarea arcușurilor că să mă conving că ele vin de pe scenă. În fine, bătălia spirituală, meditația, patetismul, cantabilitatea, atmosfera sumbră, dramatismul din dialogurile imitative, toate aceste vârfuri ale diferitelor segmente din simfonie au fost expuse și „cântate" de dirijorul Kahchun Wong cu o acuitate, blândețe și teribilă forță, prin stilul său aparte care a tălmăcit explicit această minunată poveste muzicală, poveste pe care eu am perceput-o de astă dată ca pe o întâlnire tainică și liberă între harul lui Dumnezeu și viața omului în vederea mântuirii. Se știe că muzica este cea mai abstractă dintre arte: nu o vezi, nu o miroși, nu o poți atinge, nu o poți îmbrățișa. Poți doar să o asculți, să o iubești și să crezi în ea. Și totuși, în seara zilei de 14 februarie, cu acest dirijor de imens talent la pupitrul unei orchestre renumite, pot să jur că au fost momente când eu am zărit-o! Și e... Dumnezeiască.

Doina MOGA

Primul Brexit-artist la București

La aproximativ o lună după Brexit iată că a ajuns la București și primul artist britanic de-acum extra-comunitar, la invitația Formațiilor muzicale Radio. Un artist valoros, binecunoscut publicului român prin prezențele sale în cadrul Festivalului "Enescu" (la pupitrul Filarmonicii bucureștene) sau la premiera celei mai noi versiuni a *Oedip*-ului enescian, la Operă, spectacol internațional realizat sub mandatul lui Răzvan Ioan Dincă. Este vorba, ați dedus deja, despre Leo Hussain, dirijor britanic legat de România nu numai prin colaborările cu orchestrele noastre ci și prin

Leo Hussain

conexiuni familiale, partenera sa de viață fiind valoroasa soprană Laura Nicorescu (și ea implicată în urmă cu câțiva ani într-una dintre premierele internaționale din scurta perioadă de reviriment a Operei bucureștene).

Leo Hussain, un pasionat interpret al muzicii moderne, nu s-a dezis nici în concertul Orchestrei Naționale Radio din 6 martie.

A propus un program englezesc pentru prima parte, din păcate necunoscut de organizatori, care au uitat să

înscrie pe afiş prima piesă: *Elegie* de Edward Elgar. Tot celui mai cunoscut compozitor britanic de la întretăierea secolelor XIX şi XX i-a aparţinut şi piesa solistică, în Concertul său pentru violoncel solist fiind interpretat de Mircea Marian, fost student al lui Marin Cazacu,

Mircea Marian

actualmente cadru didactic asociat la disciplina muzică de cameră, la Conservatorul bucureştean (unde şi-a dat şi doctoratul).

Instrumentist cu o bună dexteritate, participant la ultima ediţie a Concursului ”Enescu”, Mircea Marian s-a remarcat cel mai recent prin interpretarea *Concertului pentru violoncel* de Dan Dediu, la Ateneu, partitură în care a convins pe deplin. În seara de 28 februarie *Concertul în mi minor* de Elgar (aş spune nu foarte popular printre melomanii români) a avut parte de o abordare responsabilă, spectaculoasă pe alocuri, dar nu neapărat memorabilă, prin comparaţie cu cele mai relevante înregistrări cu această piesă. Efortul depus probabil că l-a împiedicat pe Mircea Marian (profesor şi la Liceul de Muzică – fapt ce se putea ghici după intensele aplauze şi urale venite dinspre un grup compact de adolescenţi) să ofere un bis, spre dezamăgirea multora, frustraţi de aşa-zisa încălcare a cutumei atât de dragi bucureştenilor: bisul obligatoriu.

Muzica din partea a doua a fost cea care a dat măsura acestui concert şi care a pus în evidenţă calităţile dirijorului oaspete. *Simfonia* (tot în mi minor) de Sibelius, scrisă în ultimii doi ani ai secolului XIX, este o lucrare plină de calităţi, care însumează întreaga experienţă a romantismului, de la Beethoven la Bruckner, la Ceaikovski şi la şcolile naţionale. Este o simfonie aproape necunoscută la noi, dar care merita cântată, spre o necesară lărgire a arealului geografico-stilistic închistat şi lipsit de imaginaţie în care se cantonează organizatorii de concerte din România. Melodica bogată şi sonorităţile pline, ca şi construcţia riguroasă, au fost atent puse în evidenţă de Leo Hussain, în mod clar bun cunoscător al acestei muzici, dar şi un bun comunicator, care a reuşit să mobilizeze orchestra spre o interpretare implicată.

Sperăm să-l mai vedem pe Leo Hussain la Bucureşti, în programe la fel de interesante şi cu propuneri noi şi tentante, atât pe plan simfonic cât şi, cine ştie, într-un spectacol de operă, fie el şi în variantă concertantă.

C. MIHAI

Turandot la Opera Naţională: Splenderà? No. Vincerò? No.

Turandot, ultima operă nu doar a lui Puccini, ci şi ultimul mega succes al genului, consacrat de includerea în repertoriul oricărui teatru respectabil, n-a avut o istorie fericită în Bucureşti. Are nevoie de o soprană şi de un tenor spinto excepţionali, un dirijor bun care să conducă o partitură orchestrală densă, iar amestecul de grand opera şi intimism ridică destule probleme regizorale. E suficient să te gândeşti că Luciano Pavarotti, cu vocea lui solară, a popularizat *Nessun dorma*, cântând-o la un nivel atât de înalt, încât toţi tenorii de azi vor fi comparaţi cu el şi e aproape imposibil să-l depăşească sau să-i fie egali. Pentru cine vrea să ştie mai multe şi chiar se aventurează să vizioneze un DVD, producţia lui Franco Zeffirelli de la Scala, Verona şi Metropolitan e descurajant de opulentă. Replica ei, punerea în scenă a lui Andrei Şerban de la Covent Garden, aproape că epuizează orice alternative regizorale clasice. E adevărat că Pavarotti nu a cântat pe scenă rolul lui Calaf decât târziu şi rar, dar cine caută mai departe dă peste Franco Corelli, în special înregistrările live care împing standardele de excelenţă spre inaccesibil. Mai mult, Birgit Nilsson a influenţat rolul lui Turandot atât de mult, încât azi pare aproape de neconceput să nu distribui o soprană wagneriană în rol. Astfel, câtă vreme Opera Naţională avea un tenor de calibrul lui Ludovic Spiess care a ajuns să cânte rolul lui Calaf şi la Scala, alternând distribuţiile de la noi cu un Cornel Stavru, *Turandot* a putut exista şi la Bucureşti în condiţii onorabile.

Criza vocilor spinto şi dramatice a făcut ca *Turandot* să dispară cu totul din repertoriu spre sfârşitul anilor ’80 şi după Revoluţie, până în 2010, când ONB n-a îndrăznit mai mult decât o semiproducţie, de un minimalism neaşteptat de funcţional, care a rezistat un deceniu. Până acum, când, după aproape jumătate de secol, avem în sfârşit o producţie. Premiera a avut loc săptămâna asta şi iată analiza ei.

foto: operanb.ro/photos

Producția. Pentru cei care urmăresc ce se întâmplă în spațiul liric românesc e de mirare cum companiile naționale de operă din țară n-au mai produs nimic nou de vreo trei stagiuni încoace, dar ONB reuşeşte trei premiere numai în acest sezon (pentru că după *Turandot* va urma, la vară, *Simon Boccanegra*, cu Fănel Ignat şi Vicențiu Țăranu alternând în rolul titular). Răspunsul e simplu. De fapt, nu este o producție nouă, mai ales în termeni scenografici, ci aceeaşi producție de la ultimele 5-6 premiere ale ultimilor doi ani. Scările sunt cele din *Tosca*, pereții sunt cei din *Don Carlo*, cu tot cu simetriile exasperante ale dispunerii lor. Tot ce s-a schimbat sunt doar autocolantele care nu mai imită marmura, ci vopseaua roşu-Ferrari. Costumele corului sunt aceleaşi ca ale evreilor din *Samson et Dalila* cu câteva accesorii/zdrențe în plus, diferențele importante stând în detaliile personajelor principale. Rămân astfel în discuție câteva găselnițe regizorale menite să distragă atenția de la reciclările amintite mai sus.

În convențiile regizorale clasice, invocarea călăului Pu-Tin-Pao de către mulțimea fascinată de violență provoacă apariția pe scenă a unui personaj mut, o matahală cu muşchii bine reliefați care învârte o secure sau un mare iatagan. La ONB călăul devine un personaj colectiv, reprezentat de şase balerini costumați după imaginarul BDSM cu bikini de piele şi ținte, desprinşi dintr-un scenariu postapocaliptic gen *Mad Max* sau *Waterworld*, dansând într-o coregrafie ce se dorea a fi amenințătoare dar care pică în burlesc de la primele mişcări şi greşeli de sincronizare. Implicarea corpului de balet într-o operă e un moment interesant, dar nu şi aici, unde este nepotrivit şi stânjenitor, inclusiv pentru coregrafa Corina Dumitrescu.

Mai reuşit este un alt grup de dansatori ce apare mai târziu în chip de zombie care se excită cu capul retezat al Prințului Persiei. Dacă cei care au văzut filmul *300* s-au întrebat vreodată ce s-a întâmplat cu regele-zeu Xerxes după ce armata sa a fost umilită la Termopilae şi bătută definitiv la Marathon, ei bine, el n-a murit asasinat de garda personală, ci, conform „viziunii" lui Mario de Carlo, a sfârşit pe scena de la Bucureşti, 2500 de ani mai târziu, pentru că n-a ştiut răspunsul unor ghicitori, după ce e legat de un cerc care l-a inspirat pe Leonardo da Vinci pentru *L'uomo vitruviano*. Penibil.

foto: operanb.ro/photos

ONB reuşeşte să consacre prostul gust al unei nesfârşite panoplii de regizori italieni lipsiți de valoare, la limita imposturii, în timp ce ține îngropate producțiile a trei regizori de operă nominalizați anul acesta la Opera Awards (Graham Vick – *Fidelio* şi *Falstaff*, Valentina Carrasco – *Œdipe*, Paul Curran – *La traviata*, singura care se mai joacă).

Soliştii. În general, orchestra şi corul au dominat copios, zdrobind orice încercare a soliştilor de a cânta nuanțat. Cine avea voce să treacă prin zidul sonor, bine. După un recital susținut Duminica trecută, în care toate defectele unei voci trecute de mult de zenit au fost dureros de notabile, Maia Guleghina a arătat o altă față în spectacol. Nimic n-a învins-o, nici urletele corului, nici bubuielile orchestrei, a tăiat cu vocea prin orice, cred că se auzea şi din stradă. Aria din actul doi a fost monumentală, în ciuda unei dicții neclare, a câtorva acute dificile şi a unor mici ezitări pe pasaj. Duetul cu Calaf a fost câştigat net de soprană, Daniel Magdal practic nu s-a auzit de lângă ea şi totul a părut un mare efort colectiv de a-i pune stavilă acestei voci de lavă şi gheață care arăta de pe altă planetă. Ostilitățile au continuat şi în actul al treilea, însă Guleghina n-a obosit, continuând să plutească vocal deasupra tuturor.

Daniel Magdal s-a chinuit vizibil în primul act, aria *Non piangere Liù* a trecut neobservată, vocea lui plangentă a părut încă şi mai înghițită în confruntarea din actul al doilea cu Turandot, însă tenorul şi-a păstrat toate forțele pentru *Nessun dorma*, de care s-a agățat cu disperare, reuşind să-şi salveze in extremis prestația. A fost departe de a genera vreo satisfacție; pus în oglindă cu o soprană precum Maria Guleghina, lipsa lui de anvergură a fost evidentă. Irina Iordăchescu a dramatizat excesiv, confundând-o pe Liù cu Santuzza din *Cavalleria rusticana*: nici o urmă de inocență, sau de puritate. Cu o voce provenind din zona sopranelor lirice de coloratură (Violetta, Lucia – pe vremuri) care şi-a pierdut mult din substanță în timp, soprana n-a avut nici o ezitare să comute emisia pe vocea de piept în pasajele mai joase, trucând nonşalant, în timp ce accentele spinto din acut au eliminat complet feeria de basm în care ar fi trebuit să fie scăldate opera, personajul, muzica. În orice caz, mult mai adecvată rolului ar putea fi Crina Zancu, din a doua distribuție.

Trio-ul Ping-Pang-Pong a fost inegal, afişând trei voci care nu au mers deloc bine împreună. Liviu Indricău se dovedeşte încă o dată un comprimar de nivel internațional, cu acute pătrunzătoare şi volubilitate vocală tranşantă, însă la polul opus s-a aflat baritonul Dan Indricău, nesemnificativ vocal, cu toate că Pang are câteva intervenții de o anumită amploare, unde ar fi trebuit să fie infinit mai vizibil (*Ho una casa nell'Honan*), dar mi-e teamă că astăzi nici măcar baritonii mai importanți din ONB nu sunt în stare să cânte ceva rezonabil în zona acestui trio. În fine, Andrei Lazăr, atât cât s-a auzit de după orchestră sau de după Liviu Indricău, a fost insipid şi foarte pasabil.

Dragoljub Bajic a fost un Timur neinteresant, fără nici o dimensiune tragică, declamând rutinier rolul şi ignorând cecitatea. Altoum a fost mediocru; rolul cere mai multă actorie vocală, Valentin Racoveanu, altădată atât de interesant şi dezinvolt în rolul lui Bardolfo din *Falstaff*, a făcut acum un personaj cu alura unui controlor de bilete care bifează replicile şi pleacă de pe scenă. Mandarinul lui Ion Dimieru a fost chiar slab, cântând aiurea de sub mormanul de haine în care era îmbrăcat şi în care arăta ca un pom de Crăciun. Astfel, platoul vocal a oferit o privelişte cel puțin stranie dacă singurele voci remarcabile au fost ale lui

Turandot, Pang şi cele două servitoare, Ana Maria Hangu şi Oana Ştefania Ionescu, care au avut ton, claritate şi dicţie neaşteptat de bune.

Ansamblul. Tiberiu Soare s-a poziţionat de partea simfonismului în ceea ce priveşte interpretarea orchestrală şi, aparent, e un merit în asta dar nici pe departe suficient, criticile care-i pot fi aduse fiind nenumărate. Nu doar pentru că n-a ţinut cont de contrastul dintre muzica primei scene, dominată de violenţă şi sânge, şi impresionismul invocării Lunii care o urmează. Dar când vorbim de echilibrul dintre orchestră şi voci, dirijorul a trântit pur şi simplu balanţa în fosă, acoperind cu brutalitate toate vocile care nu atingeau cel puţin o sută de decibeli. Cu o excepţie, care denotă chiar reaua intenţie: a potolit ambalarea motorului orchestral abia în scena finală a lui Liù (*Tu,che di gel sei cinta*), ca să se audă soprana. Stimulat de acest zgomot permanent, corul ONB a urlat la fiecare ocazie şi ansamblurile reunite au fost o continuă durere de cap. Poate că Alberto Veronesi, cel care a dirijat recitalul, ar fi putut măcar să tempereze această furie fără sens a ansamblului. La toate acestea adăugaţi o orchestră căreia duritatea şi lipsa de vibraţie i-a devenit semnătură şi fosa cea mai adâncă din lumea teatrelor de operă şi aşa se explică de ce spectacolele de la Bucureşti sună atât de decepţionant. Tot la recitalul amintit mai sus, am putut observa cum şefii de partidă de la violoncel şi contrabas ţineau instrumentele orientate către spatele scenei, o atitudine emblematică pentru indiferenţa faţă de public şi chiar pentru propria lor meserie, căci de artă nu mai poate fi vorba.

Senzaţia de mare triumf la finalul „premierei", cu confetti aurii aruncate peste scenă şi peste spectatori, ca la galele doamnei Beatrice Rancea de acum doi ani, se va risipi însă atunci când Guleghina va pleca şi vom rămâne doar noi cu ai noştri şi cu excesele noastre provinciale. Opera *Turandot* nu arată şi, mai ales, nu sună aşa iar contraperformanţa de acum rămâne nescuzabilă.

Alexandru PĂTRAŞCU

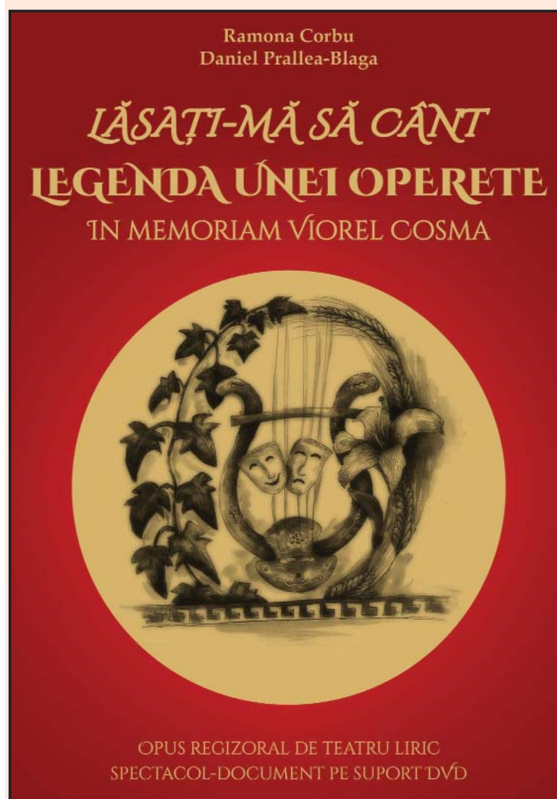
In memoriam unei legende

Viaţa operetei „Lăsaţi-mă să cânt" (lucrare ce ilustrează la rându-i realizarea unei alte premiere de operetă, *Crai nou*) este înfăţişată în paginile groase, plăcut colorate, ale unui volum cu subtitlul „Legenda unei operete – *in memoriam Viorel Cosma*", de Ramona Corbu şi Daniel Prallea-Blaga.

Tipărirea monografiei operetei a pornit de la dorinţa lui Daniel Prallea-Blaga de a pune din nou în scenă această bijuterie a operetei româneşti, montare care a şi avut loc în 5 aprilie 2015, în cadrul Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti pe scena Studioului de Operă. În respectiva ocazie, maestrul Viorel Cosma a şi fost prezent şi a oferit publicului o alocuţiune.

Crai Nou este una dintre primele lucrări româneşti aparţinând acestui gen liric, considerată de mulţi chiar prima operetă românească, după mai multe încercări mai degrabă apropiate vodevilului. Această lucrare, însă, a fost una dintre ultimele contribuţii muzicale aduse culturii autohtone de tânărul Ciprian Porumbescu, prea devreme plecat la cele veşnice. Compozitorul s-a aflat în ultima parte a vieţii sale în condiţii vitrege de trai, dar cu o mare dorinţă de a contribui la viaţa culturală a ţării sale, în pofida resurselor fizice atât de limitate... Timp de mai multe zeci de ani, opereta *Crai nou,* alături de celebra *Baladă* compusă de acelaşi muzician, au reprezentat embleme ale culturii naţionale româneşti, alături de încă (prea) puţine lucrări ale unor compozitori compatrioţi ai tânărului născut la Stupca.

Am în mână, spre lectură, acest volum pentru care se vede că nu s-au precupeţit eforturile de a-l face atractiv. Cartea vine însoţită de o copie a filmării reprezentaţiei mai sus amintite, o resursă documentară folositoare. Paginile conţinând detalii despre parcursul operetei compuse de Gherase Dendrino alături de libretiştii Liliana Delescu, Erastia Sever şi Viorel Cosma, sunt intercalate de pagini în care scriitorii au introdus imagini cu rol documentar din reprezentaţiile secolului trecut, cronici publicate în ziarele vremii, din ţară sau din ţările în care această operetă s-a prezentat.

De-a lungul celor peste 500 de pagini sunt documentate prezenţele acestei operete, sunt transcrise cronici ale spectacolelor prezentate prin diferite colţuri ale lumii, în care spumoasa operetă s-a bucurat de o primire călduroasă, demonstrând cât de uşor se pot trece barierele de limbaj atunci când muzica transmite atât de bine sentimentele dorite, la fel cum sunt adunate impresiile transmise în mediul virtual de cei prezenţi la producţia din 2015 a operetei.

Istoria montării operetei *Crai nou*, împreună cu celelalte aspecte privitoare la consolidarea identităţii unei culturi naţionale sub condiţiile de ocupaţie străină – cu toate piedicile pe care acest deziderat le-a trebuit înfrunta, toate acestea au fost transpuse „în rama" altei operete de către Gherase Dendrino, compozitor de muzică „uşoară", care mărturiseşte la un moment dat provocările pe care le-a înfruntat în procesul scrierii acestei lucrări. Îndă Gherase Dendrino a urmărit în final un singur scop: acela de a-şi lăsa soliştii să cânte, iar legendarul Ion Dacian, de pildă – interpretul ce a jucat rolul lui Porumbescu în premiera operetei, a putut într-adevăr exploata potenţialul liric al partiturii sale.

Acest fenomen al muzicii clasice româneşti a secolului trecut numit *Lăsaţi-mă să cânt!* merita din plin o antologie care să cuprindă în acelaşi loc ecourile numeroase pe care le-a generat această muzică la fiecare prezenţă, de la începuturile sale şi până la finalul vieţii maestrului Viorel Cosma, ultimul supravieţuitor dintre creatorii acestei legende muzicale.

Sperăm ca încă şi mai multe reprezentaţii ale acestei lucrări româneşti – dar şi a altora, să bucure publicul autohton şi pe cel de peste hotare, cu cât mai multe ecouri editoriale de transpus în antologii generoase.

Norela-Liviana COSTEA

Gabriel Bebeşelea

Dinu Lipatti: „Nu vă serviţi de muzică, serviţi-o!"

Gabriel Bebeşelea este absolvent al studiilor de licenţă la Academia de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, şi al celor de masterat la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. În 2018 Gabriel Bebeşelea a obţinut titlul de doctor în muzică *summa cum laude* la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, sub îndrumarea Prof. Univ. Dr. Dan Dediu. Gabriel Bebeşelea este stabilit la Viena, unde a absolvit studiile postuniversitare la Universitatea de Muzică şi Artele Spectacolului, la clasa Prof. Mark Stringer.

foto: Ionuţ Macri

Câştigător al concursurilor de dirijat „Lovro von Matačić" (2015) şi "Jeunesses Musicales" (2010), seminifinalist al concursurilor de dirijat „Donatella Flick" al London Symphony Orchestra (2014) şi „Gustav Mahler" al Bamberger Symphoniker în 2016, în 2011 Gabriel Bebeşelea a obţinut o bursă la renumita Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam, unde a avut posibilitatea să participe la repetiţii şi concerte şi să înveţe de la unii dintre cei mai importanţi dirijori ai zilelor noastre.

Primul profesor de dirijat al lui Gabriel Bebeşelea a fost maestrul Petre Sbârcea, la rândul său discipol al lui Sergiu Celibidache. Petre Sbârcea i-a pus un fundament tehnic temeinic, chiar dacă ulterior tânărul dirijor a mers în direcţii mai mult sau mai puţin depărtate de şcoala iniţială.

De la maestrul Horia Andreescu a învăţat mai târziu sistemul de analiză al profesorului acestuia, Constantin Bugeanu. Cu ajutorul acestui sistem, structurile sunt înţelese şi comparate mult mai rapid, lucru vital pentru un dirijor.

Mai târziu, la Universitatea de Muzică şi Artele Spectacolului din Viena, de la Mark Stringer a învăţat cum să dea frâu liber fanteziei sonore interioare. Bernard Haitink este cel care îşi încurajează discipolii să tindă spre o stare de linişte interioară pentru a exprima mai bine şi mai concis chintesenţa mesajului dorit a fi transmis de compozitor. Kurt Masur n-a predat cursuri de dirijat, ci cursuri de viaţă, în care slăbiciunile personale deveneau neimportante în comparaţie cu marele instrument – orchestra. De la Alberto Zedda, de doar trei ani dispărut dintre noi, Gabriel Bebeşelea a învăţat tot ce ştie despre muzica italiană şi şi-a găsit pasiunea pentru cercetarea manuscriselor componistice.

Acest buchet de mentori şi profesori (dar şi alţii, pe care i-a întâlnit în anii de formare) au modelat un stil dirijoral unic, ce se distinge în peisajul dirijoral autohton.

În privinţa repertoriului, singura preferinţă a tânărului dirijor este către muzica *bună*. Pasiunea pentru arta dirijorală îl determină pe clujean să descopere în toate partiturile pe care le abordează, lucruri fascinante. Există, aşadar, o muzică preferată temporar pentru Gabriel Bebeşelea, în funcţie de repertoriul pe care îl are în lucru.

Vorbind despre anumite puncte de referinţă din carieră, trebuie menţionate, dincolo de numeroasele prezenţe la pupirul dirijoral, restituirile enesciene realizate cu ajutorul maeştrilor Cornel Ţăranu şi Sabin Păutza, care au avut o contribuţie importantă în înţelegerea şi interpretarea capodoperelor marelui compozitor, mai ales a celor din etapa componistică embrionară a lui Enescu, alături de descoperirile şi restituţiile aduse la lumină alături de colegii de la Musica Ricercata.

Muzicianul mărturiseşte că de multe ori aşteptările i-au fost depăşite, şi de aceea se consideră privilegiat cu fiecare ocazie în care studiul, cercetarea, şi pregătirile anterioare îşi găsesc drumul către sala de concert.

În viitorul apropiat se întrevăd câteva colaborări noi şi debuturi interesante, alături de: Filarmonica de Stat Transilvania (cu o integrală Beethoven), Filarmonica Janaček, Tonkünstler Orchester Viena, Ulster Orchestra Belfast, Filarmonica Naţională a Macedoniei, Musica Ricercata (pentru o altă integrală Beethoven, de data aceasta pe instrumente de epocă), Konzerthausorchester Berlin, Filarmonica Naţională a Rusiei, Orchestra Naţională din Lille, Orchestra Filarmonică din Marsilia (pentru premiera franceză cu *Strigoii* de Enescu) etc.

Dirijorul este pasionat şi de cercetarea arhivelor şi a manuscriselor, şi îi place ca, atunci când studiază o anumită partitură, să citească, pe lângă publicaţiile de specialitate, şi cărţi diametral opuse de domeniul muzical. O altă pasiune este călătoria, lucru care se îmbină perfect cu viaţa unui dirijor. Însă, la fel cum se întâmplă pentru majoritatea muzicienilor călători, lipsa de timp a făcut ca multe dintre locurile în care meseria l-au purtat să rămână nevizitate.

foto: Amelie Losier

În ce priveşte viaţa muzicală autohtonă, Gabriel Bebeşelea ar vedea necesară o adaptare la epoca prezentă, prin aceea că, momentan, relativ puţine instituţii de cultură fac paşi reali în a atrage publicul prin metode care să demonstreze o înţelegere a societăţii. Astfel, dacă nu se sparge curând bariera dintre scenă şi public, muzica clasică va tinde să-şi piardă relevanţa, devenind peste puţine decenii anacronică.

De asemenea, dirijorul consideră că instituţiile culturale ar trebui să investească mai multe resurse (şi nu doar financiare) în proiecte educaţionale relevante, nu doar pentru a le bifa astfel încât să se acopere programul minimal, ci pentru a investi în aducerea muzicii (şi a celorlalte arte) în faţa copiilor prin intermediul noilor tehnologii, a concertelor-concept, a poveştilor etc. În ce priveşte învăţământul vocaţional, muzicianul observă că ar fi timpul unei reforme curajoase. Un exemplu de bun augur ar fi diferenţierea între diploma de solist şi cea de orchestră, lucru care ar forma din timp muzicianul exact pe filonul pe care urmează să-l parcurgă în viaţă. Dar acesta este doar un exemplu minimal al lucrurilor pe care şcoala artistică românească le poate îmbunătăţi.

Despre acestea, însă, poate într-o altă ocazie...

Norela-Liviana COSTEA

Eroilor legendari ai neamului

Dragostea de Ţară şi de Neam este o temă de mare profunzime, iar momentul istoric actual face ca definirea ideatică şi impostarea emotivă, mai ales la tânăra generaţie, să comporte o dificultate uneori dureroasă. Într-un astfel context de idei şi sentimente, este frumos şi înălţător ... **Cântul şi Rostirea întru Dragostea de Ţară şi de Neam** ... aşa cum ni-l oferă acest volum intitulat **„Eroilor Legendari ai Neamului, prinos de recunoştinţă"** realizat de două mari personalităţi ale culturii naţionale contemporane – **Constantin Arvinte** şi **Marin Voican-Ghioroiu** – pentru **Editura Muzicală, Bucureşti 2020**.

Constantin Arvinte este un eminent compozitor, dirijor şi folclorist, afirmat ca **dirijor, compozitor** şi **cercetător de folclor** colaborând cu mari personalităţi din viaţa muzicală şi artistică românească.

Marin Voican-Ghioroiu Delureni este un **folclorist, scriitor, poet, dramaturg** şi **compozitor** cu o foarte bogată activitate artistică şi editorială. În cadrul sentimentului său patriotic a manifestat totdeauna o sensibilitate cu totul deosebită pentru istoria ţării noastre.

Aceste două personalităţi oferă un emoţionant impact prin acest volum în care figurează creaţii foarte interesante, rezultat al colaborării intense dintre ei.

„CANTATA UNIRII" – muzica de **Constantin Arvinte**, libretul şi versurile de **Marin Voican-Ghoroiu,** este o lucrare foarte amplă pentru orchestră, cor şi solişti al cărei mesaj se dedică actului Unirii de la sfârşitul Primului Război Mondial cu prilejul constituirii statului naţional unitar român. Relaţia sunet-cuvânt este tratată în profunzime şi atinge chiar detaliul sublinierlor metaforice din libret creând o atmosferă impresionantă în care se manifestă plenar ... **Cântul şi Rostirea întru Dragostea de Ţară şi de Neam** ...

„BRÂNCUŞIANA" – Poem vocal-simfonic pe intonaţii muzicale folclorice gorjeneşti, muzica de **Constantin Arvinte**, libretul şi versurile de **Marin Voican-Ghoroiu**, este o lucrare cu totul deosebită şi chiar de avangardă sub anumite aspecte ale ale cosntrucţiei muzicale bazate pe intonaţii muzicale gorjeneşti şi ale dramaturgiei, relaţiei dintre libret şi muzică.

În acest volum editorial muzical se mai află şi alte lucrări pentru cor şi orchestră dar şi pentru soprană şi orchestră, muzica fiind compusă de **Constantin Arvinte** pe versurile lui **Marin Voican-Ghioroiu**.

„EROILOR LEGENDARI AI MARII UNIRI 1918 – 2018" este un cântec cu profilul muzical şi literar al unui adevărat **imn** pe care autorii au dorit să-l dedice Centenarului Unirii.

„REGELE FERDINAND" Întregitorul României Mari – Imn pentru cor mixt şi pian este o lucrare de mare inspiraţie melodică şi anvergură armonică dar care se caracterizează printr-o simplitate carismatică. Accesibilitatea interpretativă şi spiritul însufleţitor al liniei vocale conferă lucrării identitatea stilistică de **imn** emblematic faţă de contextul temei mesajului său la baza căruia stă **Regele Ferdinand al României**, personalitate intrată în istorie graţie calităţilor şi virtuţilor sale de conducător.

„STEAGUL ROMÂNESC – Cântec pentru soprană şi pian este o adevărată *aria da camera* cu splendide inflexiuni de *romanţă*.

„DOR DE ŢARĂ" – subintitulată de autori **Romanţă patriotică pentru soprană şi pian,** reprezintă o admirabilă creaţie care dovedeşte că dragostea de ţară poate fi duios exprimată şi într-o romanţă cum este aceasta. Poetul versurilor, **Marin Voican-Ghioroiu**, a contribuit aici şi la zămislirea muzicii alături de compozitorul **Constantin Arvinte**.

Dragostea de Ţară şi de Neam, respectul pentru obârşii, datoria de onoare faţă de tradiţia identitară a culturii din care facem parte, sunt fireşti zvâcniri ale minţii şi sufletului nostru, iar poezia şi muzica ne stimulează catalitic binefăcător, înălţându-ne prin ... **Cântul şi Rostirea întru Dragostea de Ţară şi de Neam** ...

Stephan POEN

THE OSCARS: 2020

Pe 9 februarie a avut loc, la Los Angeles, cea de-a 92-a ediție a Premiilor Academiei Americane de Arte şi Ştiințe Cinematografice, cunoscute sub denumirea de Oscar-uri. Dincolo de laurii obținuți pentru cel mai bun film, cel mai bun regizor, scenarist, actor etc., ne-au atras atenția premiile acordate pentru muzică. După cum se ştie, sunt premiate pe de-o parte coloana sonoră (întreaga partitură a filmului) şi la altă categorie Cel mai bun cântec.

Sir Elton John, Bernie Taupin

Nume mari s-au aliniat şi în acest an, precum celebri John Williams, Randy Newman, Alexandre Desplat, sir Elton John etc., ei fiind cei care au înveşmântat sonor filme bine cotate, precum Joker, 1917, un nou episod din Star Wars, Toy Story 4, Fronzen 2 etc.

Impresionează avalanşa de premii cu care a fost recompensat până acum John Williams (care a împlinit 88 de ani cu o zi înainte de Gală), nominalizat la Grammy de nu mai puțin de 71 de ori (25 de victorii), cu 41 de nominalizări (5 victorii) la Oscar, cu 25 nominalizări (4 victorii) la Globurile de aur, cu peste 20 de Discuri de aur sau de platină, cu 11 nominalizări (7 victorii) la Premiile BAFTA, cu 6 nominalizări (3 victorii) la Emmy etc. Şi totuşi, juriul a decis că cea mai bună muzică din 2019 a fost cea a filmului Joker, semnată de o ”debutantă” cu 50 de ani mai tânără, Hildur Guðnadóttir, prima femeie care a câştigat un Golden Globe şi prima femeie care a câştigat un Oscar (la categoria Best Original Score). Violoncelista şi compozitoarea de origine islandeză

Finneas O'Connell, Billie Eilish

Idina Menzel

Eminem

este stabilită la Berlin şi a mai scris muzică de film de 3 ori în viață, celelalte 2 pelicule fiind mult-lăudatul Cernobyl şi, în 2016, un alt film foarte bun, Arrival (Primul contact).

La cealaltă categorie favoritul principal a ieşit câştigător, Elton John (care împlineşte în martie 73 de ani), premiat pentru aceeaşi melodie pentru care a câştigat anul acesta şi Globul de Aur: ”(I'm gonna) Love me again”, pe versurile lui Bernie Taupin (cu care colaborează de 53 de ani), din filmul Rocketman – o fantezie despre viața şi

Chrissy Metz

personalitatea celebrului cântăreț britanic, film care l-a avut ca producător chiar pe marele muzician. Elton John cucereşte astfel cel de-al doilea Oscar din carieră, după cel primit pentru cântecul ”Can you feel the love tonight?” din filmul Lion King.

De notat faptul că Randy Newman (autorul muzicii pentru Forest Gump, Toy Story, Cars, Monster's Inc. etc.), a fost nominalizat anul acesta la ambele categorii (ajungând la 20 de nominalizări / 2 victorii), pentru partitura filmului Marriage Story şi pentru cântecul ”I can't let you through yourself away”, nu din aceeasi coloană sonoră ci din filmul Toy Story 4.

Oscar-urile pentru muzică au avut până acum (din 1935, de când se acordă premii la această categorie) 19 titluri şi formule, cu cerințe şi perspective diferite, un timp fiind dedicate în mod special filmelor muzicale sau ecranizărilor de musicaluri, pentru ca apoi, dimpotrivă, acestea din urmă să nu fie eligibile, ținându-se cont de faptul că nu este vorba despre o muzică originală. Această cerință este valabilă şi astăzi, când condiționalitatea impune ca muzica

Gam Wichayanee

să fi fost special compusă pentru filmul respectiv şi să nu fi apărut pe discuri sau în concerte înainte de a fi lansat filmul. (foto: Reuters, Getty Images) C. MIHAI

ORIGINAL SCORE

WINNER - **JOKER -** Hildur Guðnadóttir

Gal Gadot înmânează Trofeul compozitoarei Hildur Guðnadóttir

NOMINEES - **LITTLE WOMEN -** Alexandre Desplat; **MARRIAGE STORY -** Randy Newman; **1917 -** Thomas Newman ; **STAR WARS: THE RISE OF SKYWALKER -** John Williams

ORIGINAL SONG

WINNER - **(I'M GONNA) LOVE ME AGAIN -** from Rocketman; Music by Elton John; Lyric by Bernie Taupin

NOMINEES - **I CAN'T LET YOU THROW YOURSELF AWAY -** from Toy Story 4; Music and Lyric by Randy Newman; **I'M STANDING WITH YOU -** from Breakthrough; Music and Lyric by Diane Warren; **INTO THE UNKNOWN -** from Frozen II; Music and Lyric by Kristen Anderson-Lopez and Robert Lopez; **STAND UP -** from Harriet; Music and Lyric by Joshuah Brian Campbell and Cynthia Erivo

Janelle Monae

Concursul „Florica Cristoforeanu”

Uneia dintre cele mai uimitoare cântăreţe românce de faimă mondială, Florica Cristoforeanu, oraşul natal i-a închinat un mini-festival, în centrul căruia s-a plasat prima ediţie a Concursului Internaţional de Canto ce îi poartă

Cristian Ruja, Raluca Ouatu

foto: Mihai Cosma

numele, parte a deja tradiţionalei serii de manifestări „Drumul spre celebritate”, iniţiată şi coordonată de jurnalistul muzical Sebastian Crăciun (Radio România).

Programat chiar în ziua în care se comemorau 60 de ani de la moartea celebrei cântăreţe, evenimentul central a debutat cu un moment de aducere aminte. Primarul municipiului Râmnicu Sărat Sorin Cârjan, directoarea Centrului de Cultură „Florica Cristoforeanu” Violeta Socol-Vâlcu, senatorul Liliana Sbârnea, alţi entuziaşti cercetători localnici şi organizatorul Sebastian Crăciun au vorbit la vernisajul unei expoziţii de documente şi în deschiderea Galei Concursului. Pe scenă a urcat apoi Preşedintele Juriului, prof.univ.dr. Mihai Cosma (muzicolog, reprezentantul României în juriul internaţional al „Premiilor Oscar” ale Operei), care a descris personalitatea unică a Floricăi Cristoforeanu, punctând calităţile unice ale glasului ei care acoperea deopotrivă registrele de mezzosoprană şi de soprană, cariera şi rolurile interpretate.

Odată cu comunicarea rezultatelor acestei prime ediţii (cu 44 de participanţi din 4 ţări) a avut loc şi Concertul de Gală, susţinut în faţa unui auditoriu entuziast. Iată şi premianţii:

Trofeul Florica Cristoforeanu: Cristian RUJA, bariton (UNMB, master, clasa prof. Bianca Manoleanu); a fost acompaniat în concurs şi în concert de excelenta pianistă Raluca Ouatu.

Premiul Special al Revistei „Actualitatea muzicală” – Alex Andrei PÎRVU (elev)

Premiul Special al Juriului – Daniela Maria DUMITRU

Premiul Special pentru cea mai bună interpretare a unei piese româneşti – Cristian RUJA

Premiul Special pentru tehnică vocală – Emanuela SĂLĂJAN

Premiul Special pentru spectaculozitate vocală – Anamariya SPATARIS (Bulgaria)

Premiul Special pentru excelenţă stilistică – Andreea Carmen MARIN

CATEGORIA A (14-19 ani)

Premiul I – Theona IURCOVSCHI

Premiul al II-lea (ex-aequo) – Andreea VLAICU şi Elena SPÎNU

Premiul al III-lea (ex-aequo) – Monica PLOPEANU şi Ana Maria SOPONARU

Menţiuni – Cătălin APOSTOL, Daria BÂRZU, Beniamin Manase MORARU, Marta POPESCU

CATEGORIA B (19-30 ani)

Premiul I – Cristian RUJA

Premiul al II-lea – Daniela Maria DUMITRU

Premiul al III-lea (ex-aequo) – Ionuţ Sebastian BĂNCILĂ şi Simina DRAGOMIRESCU

Menţiuni – Samuel Alper ADIGUZEL si Mădălin Alexandru BĂLDĂU-DRĂGAN

C. MIHAI

In memoriam Doru Morariu

Doru Morariu a venit la conducerea Corului *Gavriil Musicescu* al Filarmonicii ieşene în noiembrie 1990. A fost un reviriment incontestabil în istoria Corului, care a adus notorietate nedezminţită deopotrivă ansamblului şi instituţiei muzicale din Iaşi, în ţară şi peste hotare.

Născut în 1951, la Reşiţa, Doru Morariu a urmat studiile muzicale la Liceul *Ion Vidu* din Timişoara şi la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. A studiat dirijatul coral cu profesorii Dumitru D. Botez, Silvia Secrieriu, Petre Crăciun şi Dorin Pop. În 1974 s-a întors în oraşul natal, Reşiţa, unde a activat intens ca dirijor al Corului de copii şi al Corului de cameră *Mioriţa*. Rezultatele nu au întârziat să apară. Cu cele doua grupuri, dirijorul Doru Morariu a făcut turnee in Italia, Franţa şi Austria, iar participările la diverse festivaluri şi concursuri i-au adus mai multe premii internaţionale. În perioada 1976–1990 a organizat cursuri periodice de dirijat coral. De asemenea, a înfiinţat şi coordonat Festivalul coral *Iosif Velceanu* de la Reşiţa. În 1984 a înfiinţat Concursul de creaţie corală *Nicolae Ursu*.

Din noiembrie 1990, Doru Morariu a devenit prin concurs dirijor al Corului *Gavriil Musicescu* al Filarmonicii de Stat din Iaşi, împreună cu care şi-a continuat activitatea muzicală de succes până de curând.

În 1991 a înfiinţat Corul de copii *Angeli* al Studioului Radio Iaşi, pe care l-a condus până în 1993. În 1993 a înfiinţat Corul de copii al postului de televiziune *Europa-Nova* din Iaşi, cu care a susţinut concerte şi a realizat înregistrări audio şi video.

Primind Crucea Moldovei de la Mitropolitul Teofan

Doru Morariu a fost de asemenea compozitor, creația sa cuprinzând lucrări corale şi vocal-instrumentale, unele dintre ele fiind distinse cu premii de creație.

Înzestrat cu un autentic talent muzical, cu o deosebită capacitate de comunicare artistică, eficiență şi entuziasm, dirijorul Doru Morariu a reprezentat o incontestabilă personalitate artistică în viața muzicală românească actuală. Prin prezența sa la pupitrul Corului Academic al Filarmonicii, ansamblul artistic ieşean a devenit în ultimele trei decenii unul dintre primele în ierarhia valorică românească.

Sub conducerea sa, Corul Filarmonicii *Moldova* a semnat înregistrări radio, TV şi pe disc, nenumărate concerte în Iaşi, în țară şi peste hotare: în Germania, Italia, Olanda, Polonia, Spania, în săli celebre precum *Concertgebouw* din Amsterdam, *De Doolen* din Rotterdam, *Gewandhaus* din Leipzig, *Alte Oper* din Frankfurt, la Stuttgart, Haga, Eindhoven, Utrecht, Baden-Baden etc.

În ultimele trei decenii, Corul a cunoscut un reviriment spectaculos. A fost un proces asemănător cu cel al naşterii „orchestrei super" a lui Ion Baciu, din anii '68–'77. Dirijorul Doru Morariu s-a dovedit un veritabil „strateg" în această privință. Opțiunile sale în privința formei tehnice şi artistice a coriştilor au fost decise, treptate şi ireversibile. Ca şi Baciu cu trei decenii în urmă, Doru Morariu a creat mai întâi o punte între Filarmonică şi Universitatea de Arte din Iaşi, de unde a atras voci noi, studenți şi absolvenți. A lărgit şi diversificat apoi considerabil repertoriul coral şi vocal-simfonic, ajungând în scurt timp ca programele prezentate să capteze admirația publicului şi artiştilor colaboratori în acelaşi timp.

Toți cei care i-au urmărit îndeaproape activitatea şi i-au stat alături în epoca ieşeană a vieții sale artistice resimt dureros neaşteptata sa dispariție. Ne rămân amintiri, înregistrări, regrete!

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Carmen CHELARU

Adio, Mirella Freni

Una dintre ultimele mari voci ale Italiei s-a stins de curând, cu puțin timp înainte de împlinirea vârstei de 85 de ani. Mirella Freni, soprană care a preluat ştafeta de la Maria Callas, Renata Scotto sau Magda Olivero, a avut o voce de o rară frumusețe, cu un timbru distinct, imediat recognoscibil. Ambitusul şi căldura glasului au poziționat-o pe aceasta pe direcția celor mai admirate roluri, de la Adina la Mimì, de la Violetta la Zerlina, de la Suzanna la Liù, de la Micaela la Elisabeta di Valois, având un repertoriu foarte extins, care a cuprins şi roluri mai tari, precum Aida, Desdemona, Manon Lescaut etc. Concetățeană şi prietenă din copilărie cu Luciano Pavarotti, Mirella Freni a cântat adesea în compania marelui tenor. S-a căsătorit cu profesorul ei de canto, Leone Maggiera, pianist şi dirijor, de asemenea născut la Modena. După divorțul de acesta şi-a unit destinele cu basul italian Nicolai Ghiaurov, cu care a apărut adesea pe marile scene.

A debutat la 20 de ani, iar la 25 de ani deja strălucea pe scena unuia dintre cele mai importante festivaluri ale lumii, cel de la Glyndebourne. Din aceeaşi perioadă datează şi o îndelungată colaborare cu regizorul Franco Zefirelli, apoi cu Luchino Visconti, Giorgio Strehler şi Jean Pierre Ponelle, continuată cu lucrul alături de mari dirijori precum Carlo Maria Giulini, Herbert von Karajan, Claudio Abbado, James Levine. Printre debuturile importante din tinerețe pot fi amintite cele de la Teatro alla Scala, de la Metropolitan Opera, de la Festivalul de la Salzburg. Nu lipsesc din palmaresul său colaborările cu Opera bavareză din München, Opera regală din Londra, Opera din Viena, cu cea din Paris.

S-a retras de pe scenă la 70 de ani, ultima apariție fiind în rolul Ioanei d'Arc din opera omonimă de Ceaikovski, sărbătorind 50 de ani de carieră într-o Gală de adio la MET. Ultima parte a vieții s-a ocupat de tinerele talente, îndrumând, ca profesoară, în cadrul masterclass-urilor, sute de cântăreți aflați la început de drum. Printre partenerii ei s-au numărat cei mai mari interpreți ai lumii, de la Franco Corelli la Nicolai Gedda, de la José Carreras la Plácido Domingo, de la Renato Bruson la Hermann Prey sau la tenorul Vasile Moldoveanu, mezzo-soprana Viorica Cortez, baritonul Nicolae Herlea ori dirijorii Christian Badea şi Ion Marin. (M.C.)

Festival de fanfare

Despre feluritele evenimente muzicale găzduite de Focşani am scris în repetate rânduri, pentru că am

considerat întotdeauna că acest oraş este un model în ceea ce priveşte popularizarea artiştilor şi creatorilor de valoare, din toate genurilepentru localităţi mult mai mari, în care nu se întâmplă mai nimic notabil pe tărâm artistic. Se înţelege, între manifestările la care asistă, în Piaţa Unirii, mii de spectatori în fiecare seară, în prim-plan se situează muzica de divertisment, fie ea uşoară, rock, dance, folclorică sau hip-hop. Dar în ultimii ani, în cadrul amplelor, complexelor spectacole reunite sub genericul "Vrancea eroică" am avut plăcuta surpriză de a asista la concerte de muzică cultă, folk sau fanfară, în fata unor melomani extaziaţi.

"Festivalul fanfarelor" chiar că a constituit o premieră, iar eforturile organizatorilor sunt demne de toată stima, pentru că a fost vorba, aşa cum se va vedea, de o reuniune internaţională, în care alături de fanfare militare, alcătuite din profesionişti, au urcat pe scenă instrumentişti amatori, din mediul rural. Este cazul fanfarei "Trandafirul" din Calafindeşti, jud. Suceava, înfiinţată în 1960 de Leonte Moloce şi Arcadie Seminiuc şi preluată din 2000 de Gheorghe "Ghiţă" Diaconescu, aflat şi azi la cârma ansamblului. Pasiunea este mai mult decât evidentă, vârsta membrilor mergând de la 15 la 78 de ani! Cunoscut inclusiv peste hotare, "Trandafirul" se mândreşte cu premiul I obţinut în 2014 la festivalul fanfarelor ţărăneşti. Evident, repertoriul a fost bazat în primul rând pe piese populare, sârbe, hore, bătute, între care a fost intercalat un… vals vienez. Tot din mediul rural provine celebra fanfară din Zece Prăjini, localitate din jud. Iaşi. Numele "Zece prăjini" provine de la împroprietărirea ţiganilor, de către Alexandru Ioan Cuza, cu câte 10 prăjini de pământ. Cum instrumentiştii sunt romi, noul nume al orchestrei este "Shukar" (Speranţa). Orchestra are mai bine de două decenii de existenţă, timp în care a editat 12 albume discografice şi a susţinut sute de concerte nu numai în ţară, dar şi în Franţa, Olanda, Germania. Timp de mai bine de 3 ani şi jumătate a existat o colaborare excepţională cu teatrul "Zingaro" din Paris-Aubervilliers, cu spectacolul "Battuta", cu concerte în Hong Kong, Tokyo, Istanbul, Bruxelles, Luxembrug, Moscova, Poznan şi în întreaga Franţă. Repertoriul variază de la folk, etno, muzică tradiţională de fanfară din Moldova, îndeosebi ţigănească,

la cea pan-balcanică, cu influenţe greceşti, sârbeşti, armâneşti, turceşti, klesmer. Formula clasică actuală include 9 suflători şi un toboşar. Concertul fanfarei Shukar a însemnat show, energie, interacţiune cu publicul, dans, totul sub semnul bucuriei de a cânta, dovadă că nu întâmplător a colaborat de-a lungul timpului cu Margareta Pâslaru, Ovidiu Lipan "Ţăndărică" sau Mioara Velicu. Aranjamentele muzicale aparţin dirijorului-fondator, Costică Panţâru (clarinet), de altfel jumătate din instrumentişti poarta numele Panţâru! Liderul formaţiei semnează câteva compoziţii, iar între hore, sârbe, geamparale au fost oferite publicului ritualuri de nuntă sau de Anul Nou (jocul mascaţilor). Pe aceleaşi coordonate rurale s-a situat una din prezenţele de peste hotare şi anume fanfara din Coştei, venită din districtul Banatul de Sud, Vojvodina, Serbia. Activitatea fanfarei se

desfăşoară sub egida Societății cultural-artistice "Mihai Eminescu", preşedinte Viorel Bălăgean, înființată în 1869, când a fost constituit primul cor din Banatul sârbesc. Fanfara a luat ființă în 1910, fiind cea dintâi a românilor de pe aceste meleaguri, având o activitate intensă, cu turnee în Croația, Bulgaria, Ungaria, Slovenia, Macedonia, în 1967 fiind premiată la renumitul festival al fanfarelor de la Guca, Serbia. Cu 30 de membri activi, fanfara este condusă de Petru Purenda, care semnează şi aranjamentele muzicale.

Fanfara Zece Prăjini

În aplauzele publicului, oaspeții din Serbia au interpretat marşuri, hore, jocuri, două piese fiind cântate de solistul vocal Vasile Borca.

Fanfarele profesioniste au fost şi ele la mare înălțime. Orchestra de suflători "Valahia Brass" din Giurgiu s-a constituit în 2003 sub egida Consiliului local Giurgiu, fondator fiind profesorul şi dirijorul Virgil Pețanca, care în acest fel a reînnodat o mai veche tradiție locală. Supletea, omogenitatea, echilibrul familiilor de instrumente, precum şi valoarea instrumentiştilor permit abordarea tuturor genurilor muzicale, de la marşuri, valsul "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici, tema din filmul "Zorba grecul" de Mikis Theodorakis (aranjament Ionel Croitoru) până la şlagăre celebre, cum ar fi "One Moment In Time". Formula adusă la Focşani a fost de circa 20 de instrumentişti, cărora li s-a alăturat, ca de fiecare dată în ultimii 14 ani, echipa de majorete "Step Up", pregătită de maestra coregrafă Tania Moga. Evoluția sigură din Piața Unirii s-a datorat experienței acumulate în cele peste 400 de concerte susținute în țară, în Olanda, Polonia, Ungaria, Bulgaria, dar şi editării a două CD-uri. Tot de pe malul Dunării a sosit fanfara "Iosif Ivanovici" a Asociației culturale "Voces concordiae" din Brăila, oraş în care are loc şi un festival internațional de gen. Asociația s-a înființat în noiembrie 2011 la inițiativa unui grup de intelectuali, preşedinte fiind ales colonelul (r) Petrea Gogu. Între proiectele în care este implicată fanfara am aminti „Caravana culturală brăileană", concerte-lecție pentru copii, concerte de promenadă, seri muzicale camerale, concerte "De la muzica de fanfară la muzica de jazz", drept care în 2015 Ministerul culturii i-a acordat o Diplomă de excelență. Repertoriul de la Focşani a fost extrem de divers, marşuri, polci, valsuri, uverturi, prelucrări folclorice, suite patriotice alături de melodii de muzică uşoară fără vârstă, lansate de ABBA sau Tom Jones.

În finalul festivalului a fost programată fanfara "Anatol Cazac" din Chişinău, fondată în 2003 de Anatolie Cazacu, doctor în studiul artelor, conferențiar universitar, Maestru în artă (în treacăt fie zis, mare păcat că nu se acordă şi la noi asemenea titluri, atâția muzicieni le-ar merita din plin!). Componența orchestrei se păstrează aşa cum a gândit-o întemeietorul ei, astfel încât să poată aborda creații din muzica clasică, de estradă, populară sau balcanică. În urmă cu trei ani a fost editat un CD în memoria lui Anatol Cazac, toate piesele, între care şi două cu solista Andreea Andreev, fiind orchestrate de acesta. Formula actuală a inclus 10 instrumentişti, conducător artistic fiind fiul fondatorului, Radu Cazac (clarinet, saxofon). Repertoriul fanfarei din Republica Moldova este extrem de vast, cu prelucrări din folclor, muzică clasică (Johann Strauss, Jacques Offenbach), hit-uri de muzică uşoară şi jazz ("Yesterday", "La cucaracha", " "Bamboleo", "Caravan", "Saint-Louis Blues"), dar în jumătatea de oră afectată a inclus doar valsuri, hore, sârbe, interpretate cu profesionalism şi deosebită acuratețe.

Festivalul internațional de fanfară desfăşurat în Piața Unirii din Focşani nu numai că a constituit o premieră (felicitări Consiliului județean Vrancea şi consultanților artistici Andreea şi Radu Fornea!), dar a dovedit viabilitatea unui gen muzical care, iată, revine în atenția marelui public,

Fanfara Trandafirul

în condițiile în care, ca pe vremuri, "fanfara militară" nu mai străbate străzile oraşelor, ca în melodia lui Temistocle Popa, şi nici "în chioşc fanfara cânta", ca în romanța lui Aurel Giroveanu… Rolul acestora revine acum manifestărilor publice de amploare, în condițiile în care mass-media nu acordă atenția meritată valoroşilor muzicieni care nu încetează a crede în perenitatea genului.

Octavian URSULESCU

Triumf la Sala Radio

Demult n-am mai văzut o atare afluență de public la un concert de jazz în **Sala Radio** de pe strada G-ral Berthelot, ca în seara de 20 februarie a anului de grație 2020! Un public cultivat, pe cât de receptiv, pe atât de apt să reacționeze atent, prompt în a gratifica / aplauda fiece fapt semnificativ emanat din spațiul scenic: armonii eclatante ale alămurilor, pregnanță a rafalelor ritmice, frapant de proaspetele fraze muzicale improvizate solistic.

Big band-ul Radio, ca întotdeauna în formă – dar în seara cu pricina, parcă mai implicat în creionarea unor policrome, cuceritoare crochiuri de sunete începând cu piesa-semnal *„Shiny Stockings"* (**Frank Foster**) – a răspuns fidel gestului dirijoral pertinent, nuanțat al lui **Ionel Tudor**. Însă conform uzanței acestor concerte lunare, au captivat odată în plus, prin investiția de imprevizibil și de profesionalism, performanțele ***invitaților*** orchestrei. Astfel, vocea de flacără a **Luizei Zan** – relevantă prin forță, flexibilitate, expresivitate genuină, autenticitate timbrală, voce valorizată de știința interpretării și dinamizată de o debordantă imaginație creativă – a întrunit la superlativ sufragiile audienței. **Luiza Zan** a cântat și a încântat prin nedrămuita-i devoțiune în configurarea actului interpretativ-creativ, ca și printr-o charismatică prezență scenică. Dar – întotdeauna există un „dar" – inventivă cum o știm, **Luiza Zan** nu s-a mulțumit doar cu propria-i apariție, ci a adus cu sine cel mai recent proiect al ei (concretizat anterior și la Iași), însoțindu-se pe podium cu trei tineri și deosebit de înzestrați interpreți din Sf. Gheorghe: **„Jazzpar Trio"** – aceștia fiind **Gáspár Csaba** - vioară, vocal, **Gáspár Álmos** - ghitară, **Vitályos Lehel** - contrabas. După ce solista a strălucit alături de **Big band** în măiastrele tălmăciri conferite notoriilor teme *„Round Midnight"* (**Thelonious Monk / Clarence Williams, Bernie Hanighen**), *„Stella By Starlight"* (**Victor Young, Ned Washington**) și *„Começar De Novo"* (**Ivan Lins** & **Vitor Martins**), ea a continuat cu un foarte reușit ***episod cameral*** în formulă de quartet (parteneriat cu înainte numiții coechipieri), depănând în proprii aranjamente patru teme standard din repertoriul de circulație al genului, piesele intitulate *„Social Call"* (autor **Gigi Gryce**), *„Oh, Lady Be Good"* (de **George & Ira Gershwin**), *„Four"* (de **Miles Davis**), *„What A Little Monnlight Can Do"* (de **Harry Woods**). Prilej cu care toți membrii acestui grup ***sui generis*** s-au relevat solistic! Odată cu revenirea în scenă a componenților **Big band-ului**, **Luiza Zan** a cedat rolul de protagonist vocalistului **Gáspár Csaba** care a conferit o interpretare eloventă piesei *„In The Wee Small Hours"* (**Bob Hilliard**, **David Mann**), pentru ca apoi spre finalul concertului, toți cei douăzeci de muzicieni – patru invitați și titulari șaisprezece – plus dirijorul (care-i și întrece) să-și cumuleze forțele spre traducerea în fapte sonore a cunoscutelor melodii intitulate *„Love For Sale"* (**Cole Porter**) și *„Cherokee"* (**Ray Noble**)... epilog prelungit însă la cererea publicului cu două reușite întruchipări muzicale. Prima a fost piesa-surpriză *„Something Stupid"* (**Carson Parks**) prezentată de **Luiza Zan** doar cu **„Jazzpar Trio"** (cântăreața evoluând în duet vocal cu **Gáspár Csaba**, care și-a continuat monodia într-un solo de vioară), dar și apelând la solicitata, apoi acceptata participare a publicului, toate acestea condimentate cu izbutite refrene improvizate de instrumentiștii **Cătălin Milea** - saxofon bariton și **Silviu Groaza** – trompetă. Bis-ul al doilea, adică epilogul real: compoziția *„'S Wonderful"* purtând autograful creatorilor **George** și **Ira Gershwin**, cu inspirate interludii solistice ale ghitaristului **Liviu Negru** și ale **Luizei Zan** anticipând un redutabil ***chorus special*** al suflătorilor, imaginat / înscris în partitură de aranjorul **Dușko Gojkovici**. Și, dacă am pomenit de un aranjor, să subliniem că patru dintre piesele interpretate în concert de **Big band-ul Radio** au evidențiat harul de excepțional orchestrator al aceluia care a fost muzicianul **Peter Herbolzheimer**, exponent de primă altitudine valorică al diasporei române.

Se cuvine a revela, drept constituent efectiv la succesul repurtat, aportul de creativitate marcat de-a lungul concertului prin improvizațiile lor incandescente, de mulți

dintre instrumentiștii **Big band-ului Radio** – și să-i consemnăm în această ordine de idei pe trompetiștii **Laurențiu Moise**, **Silviu Groaza**, pe saxofoniștii **Eugen Mamot**, **Cătălin Milea**, **Paolo Profeti**, pe pianistul **George Natsis**, pe ghitaristul **Liviu Negru**.

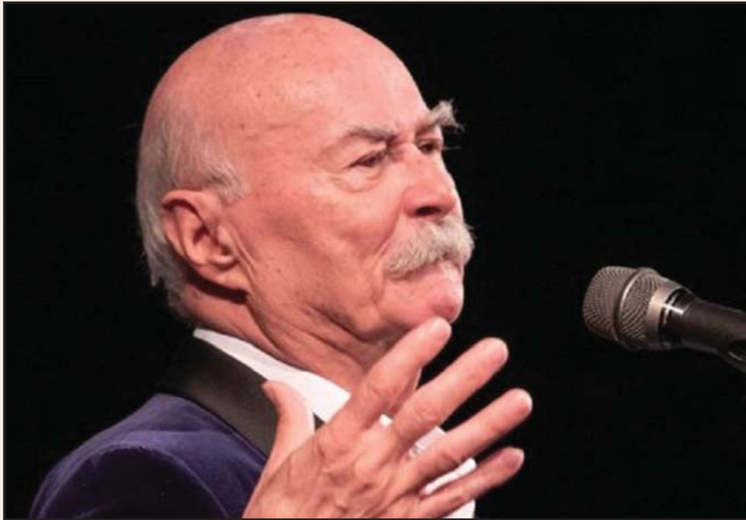
Informând în chip benefic spectatorii asupra a ceea ce se întâmplă pe scenă, prezentatorul **Ștefan Naftanailă** și-a împlinit cu brio menirea de MC („emcee" = ***master of ceremonies***).

După opinia subsemnatului – și nu numai a lui – imortalizarea pe disc a acestui concert numit sugestiv *„Dragobete's Wings"* (titlu-calambur posibil a fi formulat și ca *„Dragobete Swings"*) s-ar dovedi un incontestabil succes al **Casei Radio**!

Florian LUNGU

Risipitorul de frumuseți

De la fidela noastră cititoare, mare iubitoare şi cunoscătoare de muzică, Lili Bobu, preşedinta Asociației culturale ”Regal d'Art” din Botoşani, aflăm câteva amănunte legate de prima parte a unui turneu de excepție.

Am scris ”prima parte”, fiindcă datorită pandemiei şi stării de urgență, celelalte 25 de reprezentații din țară, inclusiv cea de la Sala Palatului (noua dată preconizată: 5 iunie), au fost amânate, deşi biletele erau deja vândute! Şi nu va fi deloc uşor de repornit totul, inclusiv de stabilit ”țintarul” localităților, deoarece, aşa cum ne-a spus dirijorul Marius Hristescu, orchestra şi grupul vocal ”Concertino” sunt de la Chişinău, oraş în care muzicienii trebuie să revină pe parcursul turneului, pentru repetiții şi concerte la instituțiile muzicale unde activează... Şi totul debutase atât de bine! Primele spectacole au fost susținute la Botoşani, Iaşi (trei reprezentații, două la Operă şi al treilea la Casa de cultură a studenților) şi Chişinău – două concerte la Filarmonica ”Serghei Lunchevici”. Spectacolul ”Risipitorul de frumuseți” al lui Tudor Gheorghe a fost nu întâmplător ”numerotat” drept Vol. I, fiindcă avem de-a face cu un ”Best of” cuprinzând, inclusiv în ”volumele” următoare, cele mai frumoase secvențe din reprezentațiile anterioare, care după cum se ştie l-au situat pe Tudor Gheorghe (pentru cei care nu ştiu, Tudor este de fapt numele său de familie) pe primul loc în topul artiştilor români, ca medie de bilete vândute şi ca total al încasărilor. În concertul de față artistul cântă compoziții pe versuri de, între alții, Nichita Stănescu, Alexandru Macedonski, Mircea Micu, Adrian Păunescu, Grigore Vieru, George Țărnea, la care se adaugă versuri proprii. Iată ce a scris **acad. Nicolae Dabija** după unul din spectacolele de la Chişinău: “Lecții de zbor pentru păsări” – Despre Leonardo da Vinci contemporanii povestesc că iubea mult păsările: el se ducea la piață, unde le cumpăra cu tot cu cuşti şi colivii, ca să le elibereze. La fel procedează de-o viață şi Tudor Gheorghe: achiziționează cântece vechi cu tot cu coliviile (aici rigorile) în care sunt încorsetate ca să le facă să zboare. Săptămâna trecută el umpluse sala mare a Filarmonicii „Sergiu Lunchevici” din Chişinău cu păsări. Cu păsările cântecului, de la care oamenii urmau să însuşească zborul. Îți mulțumim, frate Tudor Gheorghe, pentru Zborul înalt şi pentru Cântările atât de ale noastre, pe care ni le-ai dăruit. Pentru noi, admiratorii tăi de-o viață, primăvara din acest an poartă un nume: Tudor Gheorghe, al artistului care a ajuns, în căutarea cântecului-fără-de-moarte şi a păsărilor care învață să cânte de la chitara ta, aici, în stânga Prutului tău, de unde n-ai plecat niciodată. (**O**. **U**.)

După cum se ştie, regretatul compozitor Ion Cristinoiu a fost şi un poet talentat, semnând nu o dată şi versurile cântecelor sale. De la el ne-a rămas şi un volum de poezii, pe care l-am recenzat în paginile revistei noastre. Imaginea alăturată este surprinsă la evenimentul de lansare a acestei cărți. Ion Cristinoiu apare în compania Mihaelei Mihai; în plan secund, parțial mascat – scriitorul şi jurnalistul Carol Roman, tatăl solistei de muzică uşoară Denis Roman. In prezent, cunoscuta interpretă Mihaela Mihai s-a retras “departe de lumea dezlănțuită”, la țară, undeva pe lângă Pucioasa, în județul Dâmbovița. (**L**. **PRUNDU**)

Sanremo 70 - O reuşită ediţie festivă

- Corespondenţă specială din Italia de la Ileana POPOVICI -

Impresiile despre ediţia festivă cu numărul 70, nu numai ale mele, sunt împărţite, unele cu plus, altele cu minus (între care afişul festivalului, negru, urât). Au fost multe noutăţi, unele inspirate, altele mai puţin. A prezentat vedeta TV Amadeus împreună cu foarte talentatul, inclusiv la umor şi cântat, Fiorello (59 de ani), ambii dând o lecţie, prin eleganţă, cunoştinţe muzicale şi spontaneitate, de cum trebuie prezentat un festival, iar un artist invitat seară de seară pe scenă a fost cântăreţul Tiziano Ferro (39). La microfon s-au mai perindat o mulţime de persoane publice, nu neapărat legate de muzică, Sanremo fiind, ca şi în anii anteriori, ancorat în social. Între acestea, diverse angajate ale RAI, cum ar fi ziarista palestiniană Rula Jebreal (46), care a monologat despre condiţia femeii şi violenţa asupra acesteia, chiar în acele zile fiind 4 victime, jurnalista de sport Diletta Leotta (28) din Catania (Sicilia), Emma d'Aquino (53), prezentatoarea Jurnalului de ştiri de la ora 20, la RAI din 1996, Laura Chimenti (43), din Roma, de asemenea de la Telejurnal, Sabrina Salerno (51), cântăreaţa genoveză fiind, ne aducem aminte, un sex-simbol al anilor '80 (a cântat la Sanremo în 1991). În primele două seri au fost prezentate cele 24 de melodii din secţiunea principală, "Campioni", şi câte 4 de la tineret, "Nuove proposte", de la aceştia din urmă rămânând în cursă doar câte 2. Juriul "demoscopic" a fost alcătuit din peste 300 de ascultători cunoscători de muzică uşoară. M-am bucurat că şi anul acesta m-am numărat între sutele de jurnalişti acreditaţi la manifestare, reîntâlnindu-mă cu plăcere cu colegi în "Sala Stampa", între care reputatul Marco Mangiarotti de la cotidianul "Il giorno". Sunt aici două săli pentru jurnaliştii acreditaţi, "Roof", la Teatrul Ariston, unde are loc festivalul, şi "Lucio Dalla" de la sala Palafiori, unde au fost mai mult reprezentanţi ai posturilor Radio. Am dat aici un interviu pentru TV Liguria, vorbind despre dragostea românilor pentru muzica italiană şi festivalul de la Sanremo, un altul pentru un post de radio FM din Iaşi (cu Andrei Giurgia) şi am avut două apariţii la TVR. Mi-a făcut plăcere să merg la conferinţele de presă ale unor artişti pe care-i apreciez, Leo Gassman (învingător ulterior la secţiunea Tineret) şi Francesco Gabbani. La capitolul legende remarc reîntâlnirea cu Rita Pavone (a cântat în concurs o piesă compusă de fiul ei), cu Romina Power şi Al Bano, cu Massimo Ranieri (ce piesă antologică rămâne "Perdere l'amore"!), cu Bobby Solo, invitaţi fiind şi actorul Roberto Benigni (celebru prin filmul "La vita e bella"), Emma, Mika (foarte bun), actorii filmului "Cei mai frumoşi ani". Tiziano Ferro a reamintit nostalgicilor celebrul "Nel blu dipinto di blu" (Volare) al lui Domenico Modugno, "Almeno tu nel Universo" al regretatei Mia Martini, mare nedreptăţită a festivalului, dar a şi cântat în duet cu Massimo Ranieri. Alte momente speciale: Antonio Magio a interpretat o melodie compusă de solistul de origine albaneză Ermal Meta, unul din preferaţii mei, Ricchi e Poveri au refăcut pentru o seară formula originală de 4, Zucchero (excelent), Gigi d'Alessio, cântăreţul suferind Paolo Palumbo. Absolut toţi participanţii la concursuri, dar şi invitaţii au declarat, venind la microfon: "De mic nu pierdeam nici un festival, iar unele cântece mi-au marcat viaţa" sau "Sanremo este un vis pentru orice italian, indiferent de vârstă şi unde se află". Dincolo de toate, apreciez la cel mai înalt nivel cum a "sunat" orchestra

Amadeus, Tiziano Ferro

plecat de la Teatrul Ariston direct în piața Colombo, în care organizatorii au amenajat o scenă superbă, cu o acustică perfectă, unde pe un ecran imens se putea urmări spectacolul din sală. Mulți dintre artiști veneau de la Ariston direct aici, toată piața cânta cu ei – Rita Pavone, Gianna Nannini, Emma. În ce priveşte concursul, inițial am mers pe mâna lui Gabbani, pe urmă însă am fost cucerită de talentul lui Diodato (a scris în trecut piese pentru Laura Pausini şi alte vedete), cu piesa la care a semnat muzica şi textul, ideală pentru un festival cum este cel de la Sanremo. Diodato a primit şi Premiul criticii "Mia Martini", dar şi premiul "Lucio Dalla", fiind urmat în clasament de Gabbani şi de "Pinguini Tattici Nucleari". Alte premii

dirijată de maestrul De Amicis – la fiecare cântec autorii apelând la dirijorul propriu (instrumentiştii au fost adevărați eroi, stând 6 ore pe scaun, au cântat impecabil, nu o dată lucruri foarte grele), aranjamentele muzicale, scena, luminile, scenografia extraordinară, profesioniştii fără cusur de pe scenă şi din culise. Şi o altă lecție pentru români, care parcă se jenează să-şi mai iubească țara: italienii nu s-au ruşinat deloc să încheie o seară cu zeci de drapele ale Italiei şi cu un "Sono un Italiano vero"! Revin la Rosario Fiorello, un show-man formidabil. Născut într-o familie siciliană foarte săracă, a făcut de toate în viață (salvamar, chelner, DJ), este fratele actorului Beppe Fiorello (în filmul biografic consacrat lui Domenico Modugno, cu hainele originale ale acestuia, încredințate de soția sa, acesta a fost absolut remarcabil). La finalul uneia din seri, Rosario l-a salvat literalmente pe Amadeus, care nu ştia cum să mai umple timpul, dând viață emoționant unui moment retro, cu o piesă a neuitatului Fred Buongusto, decedat de curând. Din păcate, din varii motive, spectacolele s-au prelungit până târziu, aşa încât minunatul tânăr tenor de faimă internațională Vittorio Grigolo a cântat abia pe la ora 2 noaptea; după un repertoriu de operă, el a oferit un minunat medley Queen. Foarte popular în Italia, cântărețul Biagio Antonacci (fost ginere al lui Gianni Morandi) a

Francesco Gabbani

Rita Pavone

speciale: "Eden" - Rancore ("Sergio Bardotti" pentru cel mai bun text), Gabbani (pentru cea mai ascultată melodie la Radio TIM), Tosca (premiul "Giancarlo Bigazzi" din partea membrilor orchestrei). Ediția 70 s-a desfăşurat sub semnul prieteniei, iubirii, normalității şi grijii pentru cei din jur, pentru societate. Probabil pentru mulți a fost controversată apariția lui Achile Lauro (29), pe numele real Lauro de Marinis, aflat la a doua apariție la Sanremo (anul trecut s-a clasat al 9-lea, cu "Rolls Royce"), cu piesa "Me ne frego" (Mi se... fâlfâie, ca să fim mai puțin vulgari ca el!). A participat el însuşi la elaborarea muzicii şi a textului, fiind evident foarte protejat, considerându-se că este "fragil, special", mai mult, cunoscuta prezentatoare Mara Venier de la "Domenica in" l-a pupat (încă era voie!), numindu-l cu afecțiune "amore di zia"

(scumpul mătuşii)! Achile şi-a explicat evoluţia prin faptul că muzica lui, teatrală, este un imn adus libertăţii, vieţii, amintind de Sfântul Francisc, care a renunţat la haine, devenind sărac şi rămânând în pielea goală la Assisi, apoi solistul a trecut la Renaştere, la regina Elisabeta, care s-a dăruit ţării, Madonna, David Bowie. Lauro a scris şi o carte autobiografică, "Sono io Amleto", subliniind că pentru el participarea la festival este o experienţă spectaculoasă, ca un serial TV. Pentru unii apariţiile sale au fost scandaloase, dar adevăratul scandal a fost descalificarea, în ultima seară, a cuplului Morgan şi Bugo. Ce s-a întâmplat? Morgan a intrat, s-a aşezat la pian şi a început să cânte pe nişte versuri făcute ad-hoc, despre faptul că Bugo nu este recunoscător şi că nu merită atenţia lui. Bugo a intrat în scenă, urmând să cânte, dar s-a dus la Morgan, i-a smuls hârtiile cu noul text şi a ieşit din scenă, urmat fireşte de Morgan. Pauză, rumoare şi inevitabila descalificare! A fost de fapt o răzbunare a lui Morgan, altminteri muzician talentat, fost soţ al Dariei D'Argento (ambii cu diverse ieşiri în decor de-a lungul vremii), după care cei doi au mers pe la toate radio-urile şi televiziunile, fiecare ţinând-o pe a lui... O apariţie remarcată a fost cea a lui Piero Pelu (58), rocker, lider al formaţiei Litfiba, care a mai fost la Sanremo doar ca invitat, în 2001 şi 2018; piesa "Gigante", la care a scris muzica şi textul, orchestrată de cunoscutul L. Chiaravalli, este dedicată nepotului său Rocco.

Dar iată clasamentul final al secţiunii "Campioni": 1. "Fai rumore" (Diodato); 2. "Viceversa" (Francesco Gabbani s-a costumat în astronaut, ca un omagiu adus cosmonautului italian Luca Parmitano, întors din spaţiu); 3. "Ringo Starr" (Pinguini Tattici Nucleari, cu un elogiu adus celebrului component al formaţiei Beatles); 4. "Dov'e" (Le Vibrazioni, orchestrată şi dirijată de Peppe Vessichio, legendă a muzicii italiene, ovaţionat la fiecare apariţie); 5. "Gigante" (Piero Pelu – ecologist, în timpul liber la Sanremo făcea curăţenie pe plajă!); 6. "Ho amatto tutto", piesă în manieră belcanto (Tosca, 52, pe numele adevărat Tiziana Tosca Donnati, a triumfat la Sanremo în 1996 împreună cu Ron); 7. "Andromeda " (Elodie); 8. "Me ne frego" (Achile Lauro). Interpretul este adorat de stilistul casei Gucci, Alessandro Michele, şi nu s-a sfiit să apară în chip de Francisc în basilica Maggiore din Assisi, în pictura atribuită lui Giotto, în picioarele goale, înveşmântat cu o manta din catifea brodată de mână cu paiete din aur şi argint, machiat cu negru şi unghiile lăcuite, după care a lăsat să-i cadă mantoul şi a rămas pe el cu ceva sumar, din lamé...; 9. "Finalmente io" (Irene Grandi, evident merita mai mult, excelentă la cei 50 de ani ai săi, la a 5-a prezenţă la Sanremo; cântecul este un cadou din partea lui Vasco Rossi şi Gaetano Curreri de la trupa Stadio); 10. "Eden" (Rancore – 30, tată croat şi mamă egipteană, rapper născut la Roma). Ierarhia finală n-a fost întotdeauna pe placul publicului, dar aşa s-a întâmplat mereu, deci doar o consemnez, cu unele detalii legate de interpreţi, autori, dirijori, orchestratori. Pe locul 11, cu piesa "Carioca", plină de o culoare tipic braziliană (deşi protagonistul n-a vizitat niciodată această ţară!), s-a clasat muzicianul şi pianistul de jazz Raphael Gualazzi, 38, artist al casei de discuri Sugar a Caterinei Caselli. În 2011 a triumfat la secţiunea "Giovani" şi a reprezentat Italia la Eurovision, revenind la Sanremo în 2013 şi 2014. 12. "Tikibombom" - piesă despre persoanele neînţelese (solista Levante – siciliancă, 32, i-a frânt inima lui Diodato, inspirându-l în elaborarea melodiei câştigătoare); 13. "Rosso di rabbia" (Anastasio – 22, câştigător la "X Factor", rapper napolitan cu o piesă despre supărarea infantilă fără motiv); 14. "Il sole ad Est, un cântec de dragoste în maniera belcanto italian (Alberto Urso – 22, câştigător al programului "Amici" de anul trecut, emisiune a fostei co-prezentatoare a festivalului, Maria de Filippi, pe care o imită cu haz Fiorello. Este un program TV foarte bun, la care vin multe staruri, la care participă în prezent şi un dansator român foarte talentat care trăieşte în Italia, Valentin); 15. "Il confronto" - Marco Masini (55, foarte

Zucchero

Leo Gassman

Amadeus, Fiorello

cunoscut, la a 9-a participare, prima în 1990, când a câştigat concursul tinerilor, sărbătoreşte 30 de ani de carieră; piesa sa este în manieră pop, cu secvențe romantice); 16. “Voglio parlarti adesso” - Paolo Iannacci (47, autor al versurilor, fiul cunoscutului cantautor Enzo Iannacci. Prima oară în concurs, dar în 1998 a dirijat piesa tatălui său, în 2004 a dirijat melodia celor de la Pacifico, în 2014 a fost în juriul de specialitate – la care s-a renunțat în acest an, iar în 2019 a fost invitat al lui Enrico Nigiotti. Tema cântecului: raporturile dintre tată şi fiică, Paolo având o fetiță de 6 ani); “Niente (rezilienza 74)” - Rita Pavone, 74, fiul ei, Giorgio Merk (tatăl este Teddy Reno), autorul melodiei, un pop-rock ce i-a pus în valoare veteranei energia neştirbită, este născut în 1974! Revenirea Ritei marchează cea mai lungă perioadă de absență a unui artist, 48 de ani, de la precedenta apariție; are la activ 4 festivaluri, primul în 1969 (în 1968 a fost la “Cerbul de aur”, la Braşov!), ultimul în 1972. Rita Pavone, adevărată legendă a muzicii uşoare italiene, provine dintr-o familie modestă cu mama casnică şi 8 copii şi a fost îndrumată către muzică de Modugno, fiind una dintre solistele cele mai îndrăgite în Italia şi în lume; în prezent duce o viață simplă undeva la munte, în mijlocul pădurii, ocoleşte viața mondenă, se machiază singură, dezleagă cuvinte încrucişate şi nu-şi dă niciodată aere de mare vedetă – un exemplu de modestie din care ar avea de învățat unii de pe la noi...Înainte de a încheia cu derularea clasamentului, reamintesc că juriul de specialitate a fost desființat la ediția actuală, iar persoanele dinafara Italiei nu au avut drept de vot, deci nimic referitor la românii din Italia, aşa cum greşit s-a vehiculat. Rămăsesem la locul 18, pe care s-a clasat melodia “Nell estasi o nel fango”, cu un alt nume de legendă, Michele Zarrillo, 62 (la început a crezut că el este decanul de vârstă al concursului, dar Pavone l-a detronat!). Artistul din Roma, pe care-l aşteaptă numeroase concerte în Italia şi peste hotare, este la al 13-lea festival, debutând în 1981, iar cântecul este o reflecție personală referitoare la momentele dificile din viață şi la voința de a se regăsi; 19. “Baciami adesso” - Enrico Nigiotti (32, semnatar al muzicii şi al textului - un cântec de dragoste, “fiindcă un asemenea cântec mi-a salvat viața” - , clasat al 3-lea la “X Factor” în 2017, a compus, între alții, pentru Laura Pausini sau Eros Ramazzotti). Nigiotti a creat un moment emoționant în seara “Cover” (cu reluări ale unor piese cunoscute), când a cântat împreună cu Simone Cristicchi piesa învingătoare în 2002, “Ti regalero una rosa”, dedicată bolnavilor mentali; 20. “Come mia madre”, o baladă pop dedicată mamei şi iubirii universale interpretată de Giordana Angi, 26, clasată a treia la emisiunea “Amici”, de care am amintit; 21. “Musica (e il resto scompare)” - în text se vorbeşte despre importanța muzicii – solistă Elettra Lamborghini, 25, antrenoare la “Vocea Italiei”, nepoata lui Ferruccio Lamborghini, mogulul automobilelor de lux; 22. “No grazie” - Junior Cally, 28, “omul cu masca”; numele real al rapper-ului roman este Antonio Signore, el aflându-se la primul Sanremo cu această piesă antipopulistă mult-comentată; 23. “Lo sappiamo entrambi” - Riki, 28, provine de asemenea de la “Amici” (locul 2 în 2017), emisiunea Mariei de Filippi de la Mediaset. De Filippi este foarte iubită în Italia, a intrat în direct în timpul transmisiunii, iar Fiorello a imitat-o colosal, cu perucă, rochie şi pantofi cu toc. Riki este şi el debutant la Sanremo, semnează textul cântecului (despre starea emoțională a două persoane care se despart), managerul lui fiind Francesco, fiul lui Roby Facchinetti de la I Pooh. În fine, se înțelege, pe ultimul loc, 24, descalificații Bugo şi Morgan.

Premiile speciale au importanța lor, aici rolul mass-media fiind decisiv. Premiul criticii “Mia Martini” a fost acordat la Consacrați melodiei “Fai rumore” (Diodato), iar

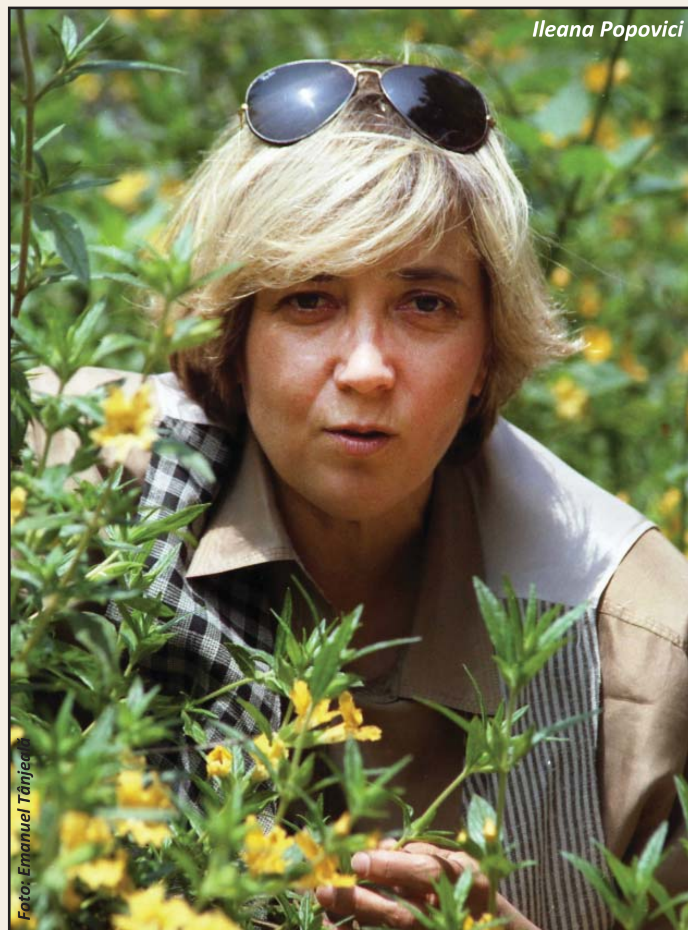

Ileana Popovici

Foto: Emanuel Tânjeală

la Tineri piesei "Tsunami" (Gli Eugenio In Via Di Gioia). Premiul jurnaliştilor (Sala Stampa) "Lucio Dalla" a fost cucerit tot de învingătoarea festivalului, melodia "Fai rumore", care a primit şi premiul "Lunezia" pentru cel mai bun text; premiul "Nilla Pizzi" (câştigătoarea primelor ediţii Sanremo) pentru cel mai bun cântec şi interpretare – Tosca ("Ho amato tutto"). Au fost acreditaţi, pentru cele două săli ale presei, 1271 jurnalişti din Italia, dar şi din Australia, Canada, SUA şi multe ţări europene. În sala "Roof" de la Teatrul Ariston au fost 533 de jurnalişti de la agenţii, cotidiane, reviste, invitaţi web, radio, telejurnale, rubrici de la posturile TV RAI, Mediaset, Sky, împreună cu trimişi din străinătate (cum este cazul meu, an de an) – la ediţia 70 în număr de 48 de reprezentanţi Radio, TV, 81 de ziarişti, plus 104 fotografi, reprezentanţi ai caselor de discuri, ai artiştilor din concurs şi ai invitaţilor. În sala stampa "Lucio Dalla" de la Palafiori (nu departe de Ariston – aici a avut loc ediţia 40, în 1990) au lucrat ceilalţi acreditaţi de la 280 de posturi de radio, web, TV, jurnalişti, realizatori de radio şi TV italieni, cu transmisii în direct radio şi video. În sala "Roof" de la Ariston au avut loc întâlniri cu artiştii din concurs, invitaţi şi protagoniştii festivalului.

Fausto Leali, Michele Zarrillo

După cum se ştie, organizatorii festivalului, postul public RAI, au decis în ultimii ani ca prezentatorii să fie desemnaţi pe câte două ediţii consecutive, atât. După Carlo Conti şi Claudio Baglioni, alegerea s-a oprit la Amadeus. Acesta se afla anul trecut în august în vacanţă în Spania, când a primit telefonul care-l anunţa că i se încredinţează a 70-a ediţie a "festivalului cântecului italian", ca director artistic şi prezentator. Din clipa aceea a fost neobosit, avându-l alături pe Rosario Fiorello, prieten de trei decenii, deoarece sunt amici din tinereţe, au început împreună această profesiune în anii '80. Postura de director artistic incumbă o mare responsabilitate, aşa că au urmat momente grele, cu alegerea pieselor, a echipei şi a invitaţilor. Amadeus, 56, a trecut fără teamă prin toate momentele delicate, datorită experienţei remarcabile, cu emisiuni muzicale, concursuri, teledon, loteria italiană, nemaivorbind de programul "Sogliti ignoti" în fiecare seară pe RAI 1. El şi-a dorit ca festivalul să ajungă la inima fiecărui privitor, să nu fie doar pentru elite, să fie evident că aparţine tuturor italienilor, aşa încât societatea italiană a fost reprezentată în toate segmentele ei. Cum am mai notat, alături de el a fost pe scenă seară de seară Tiziano Ferro, cântăreţ foarte iubit, dar au existat câteva apariţii demne de această ediţie festivă. Aşa a fost actorul şi regizorul Roberto Benigni, care a intrat la Ariston pe covorul roşu, condus pe străzi în ovaţiile publicului de fanfara din Sanremo. De această dată el a ocolit binecunoscutele-i consideraţii pe teme politice şi a oferit un monolog, recitând cele mai frumoase versuri de dragoste din "Cântarea cântărilor". Iar reîntâlnirile cu monştrii sacri ai cântecului italian au fost apoteotice. Al Bano (76) şi Romina Power (68), cuplul-icoană al familiei italiene, cu un microrecital aplaudat de întreaga sală, în picioare, şi-au datorat succesul şi faptului că au onorat manifestarea venind şi cu o piesă nouă, pe textul lui Cristiano Malgioglio, cu un fierbinte ritm sud-american - toată lumea dansa cu elan în sală! Apoi Massimo Ranieri în duet cu Tiziano Ferro cîntînd împreună cu toată sala "Perdere l'amore", sau Mika, al cărui recital perfect a avut un mare impact, incluzînd şi un omagiu adus lui Fabrizio De André, cu o piesă de mare sensibilitate a faimosului cantautor, care pe 17 februarie ar fi împlinit 80 de ani.

Marco Masini, Arisa

Una din temele dezbătute aprins pe scena festivalului a fost violența contra femeilor. În fiecare seară s-a vorbit despre asta, cu exemple şi invitați care au dezvăluit, emoționant, din experiențele lor. Jurnalista Rula

Jabral, născută la Haifa, Israel, din părinți palestinieni, şi-a văzut la 5 ani mama, pe Zakia, cum şi-a dat foc, nemaisuportând bătăile şi violurile la care era supusă. Crescută într-un orfelinat din Ierusalim, în 1993 a primit o bursă de studii la Bologna, în Italia, din acel moment viața ei urmând alt curs, ajungând astăzi una din cele mai bune jurnaliste din Peninsulă. Relatarea ei a fost însoțită de difuzarea unor versuri din cele mai cunoscute cântece italiene, adresându-se fiicei ei, aflată în sală cu lacrimi în ochi. La acelaşi subiect a aderat şi modelul şi cântăreața Gessica Notaro, care în 2017, chiar lângă casă, a fost agresată şi i-a fost aruncat în față, de către fostul iubit, acid sulfuric, rămânând fără un ochi şi multe alte răni, iar acum se luptă pentru a fi pedepsiți de justiție cei care ucid psihologic. Absolut tulburător a fost momentul când au apărut pe scenă, umăr lângă umăr, celebrele cântărețe Fiorella Manoia, Elisa, Emma, Laura Pausini, Giorgia, Alessandra Amoroso şi Gianna Nannini, care pe 19 septembrie vor susține un concert, împreună cu alți artişti, pentru a strânge fonduri şi a ajuta centrele antiviolență. Pe scenă au venit şi protagoniştii a două filme realizate de RAI, între care Christian de Sica (69), prezentând spumoasa sa comedie "La mia banda suona pop". Au fost omagiați Alberto Sordi, Federico Fellini, apoi colegul Fabrizio Fizzi, fost prezentator al festivalului, au venit în fața publicului oameni cu suferințe majore, cum ar fi balerinul Ivan Cottini, bătrânul de 86 de ani, unul dintre cei mai vechi abonați la RAI, aşezat împreună cu soția în rândul 1, oameni din toate categoriile sociale, din sport, din mass media...Aşa se explică faptul că deşi a durat foarte mult, festivalul a atins audiența maximă de 62%! La final, vreau să mă opresc asupra scenografiei, atât de importantă ca imagine pentru un festival transmis pe micul ecran. De 18 ediții semnatar este Gaetano Castelli alături de fiica sa Chiara, fiind indiscutabil o parte din sufletul festivalului, descriind starea sufletească a participanților şi într-un fel a întregii țări. Evident, scenografia este an de an alta, dar la actuala ediție ni s-a oferit ceva special, de o frumusețe rară, un minunat spectacol pentru televiziune şi nu numai, pentru că de fapt în ambianța manifestării scenografia joacă un rol primordial. Prin această scenografie genială s-a dat o dimensiune aparte locului, cântecelor, oferind superbe momente de neuitat, la intersecția diverselor emoții – o panoramă magică, un spectacol pentru toată lumea. Aşa au fost cele aduse în scenă de Zucchero, de veteranul Tony Renis, cu o orchestrație în stil american, dirijând orchestra şi avându-l ca solist pe Fiorello, în legendarul cântec "Dimmi quando, quando, quando"...Directorul muzical Leonardo de Amicis a propus aranjamente orchestrale extrem de variate, realizate magistral, totul pus în valoare de sunetul excepțional, s-a auzit totul impecabil, orchestră, baterie, solişti, chitară, viori – oare de ce nu învățăm şi noi ceva de la cei care sunt adevărați Maeştri? O mare satisfacție m-a încercat văzând primirea de care se bucură dirijorul cu care am făcut un mic interviu, Peppe Vessichio, atât de aplaudat şi înconjurat cu dragoste chiar şi pe stradă. Marele muzician a răsfoit cu evident interes "Actualitatea Muzicală", după cum se vede în fotografie, fiind o reală bucurie pentru mine că asemenea personalități iubesc cultura din țara noastră şi sunt extrem de interesați să afle cât mai multe. De altfel, revista a făcut înconjurul Sălii Stampa, cu sute de jurnalişti, trecând din mână-n mână.

Concluzia? Un festival de nota 10, cu toate serile un pic cam prea lungi. Italia şi italienii iubesc şi se regăsesc în acest festival, el face parte din tradiție şi din viața familiei italiene. Pentru că SANREMO E SANREMO, clar, fără alte comentarii.

Ricchi e Poveri

Idolul publicului!

Cum anul acesta TVR a transmis din nou în direct festivalul de la Sanremo, probabil unii telespectatori au fost uimiți să vadă ovațiile cu care era întâmpinat, imediat după anunțarea sa de către prezentatori, unul dintre dirijori. Suntem obişnuiți ca spectatorii să se ridice în semn de respect în cazul artiştilor de pe scenă, dar iată că Giuseppe "Peppe" Vessicchio atinge, după o carieră prodigioasă, nivelul de popularitate al star-urilor microfonului. Muzician cu realizări excepționale pe toate planurile – dirijor, orchestrator, compozitor – este şi o persoană amabilă, foarte informată (şi-a sporit documentarea, după cum se vede, citind "Actualitatea Muzicală"!), aşa încât a acceptat pe loc un interviu.

- Maestre, vă mulțumesc din inimă pentru prietenia noastră...istorică, ne întâlnim an de an la festival. Vă abordez fiindcă sunteți cunoscut în România, melomanii îndrăgostiți de muzica uşoară urmăresc canalele TV italiene, unde sunteți protagonist (emisiunea "Amici", festivalul de la Sanremo şi altele). Pentru noi, muzica italiană a fost mereu un exemplu. Care este în prezent situația muzicii uşoare italiene?

- Este pentru prima oară când dau un interviu despre muzica uşoară italiană pentru cineva din altă țară. Nu ştiu cum se vede din altă parte a lumii, dar nu trăim un moment bun. Dacă este adevărat, aşa cum spui, că muzica italiană a fost un exemplu pentru alții (să nu uităm că în secolele 17-18 eram promotorii limbajului muzical), astăzi, din păcate, nu mai suntem, mai ales în muzica uşoară. Utilizăm scheme şi mecanisme care aparțin altor culturi. De fapt, lumea anglo-saxonă a exercitat o presiune din punct de vedere mediatic şi informativ, iar noi trebuie să ne facem socotelile observând această situație. Nu spun nicidecum că este ceva negativ, tot ce vine dinafară este primit. Eu mă raportez însă la felul în care se comportă natura: e drept, putem lua semințe din orice parte a lumii şi să le plantăm la noi, dar dacă nu vom ajunge la "hibridare naturală" nu vom reuşi nimic! De exemplu roşia nu este italiană, a venit din America, a găsit un teren bun în Italia, din galbenă a devenit roşie, toxicitatea ei a fost eliminată şi a devenit un aliment comestibil, deci a găsit în Italia cel mai bun pământ, clima ideală pentru a se dezvolta. Deci de multe ori e benefic ce vine de peste hotare, dar trebuie să găsim modalitățile de a le împleti cu ceea ce avem şi suntem noi...

- Fac o paranteză pentru a familiariza cititorul român cu preocupările dvs., pentru că sunteți pasionat de plante, ați şi publicat o carte unde ați descris experiența dvs. legată de influența muzicii asupra tomatelor, "La musica fa crescere i pomodori".

Maestre, e bine să ştiți că noi cumpărăm semințe de roşii din Italia, dacă ne vin şi cu ceva muzică bună e perfect!

- Noi acum am devenit cultivatori, dar a trebuit să aşteptăm să se întâmple un fel de transfer natural, azi putem afirma că suntem printre cei mai importanți exportatori.

- Dar nu şi de muzică?

- Suntem importanți în muzică, am lăsat un "semn" mare, dar nu mai suntem din păcate ca altădată, nu mai suntem aceiaşi înafara granițelor. Nu vreau să învinovățesc pe nimeni, dar Ramazzotti, Pausini, Modugno, Al Bano şi Romina, Cutugno vin cu elemente din alte culturi, au ştiut să îmbine ceea ce este tradițional cu ce au găsit înafara granițelor.

- Care este situația muzicii contemporane, există cursuri de compoziție, tinerii sunt interesați de acest gen?

- Din punct de vedere cultural la noi este un dezastru, începând cu învățământul muzical. Nu este ca la voi, în România există încă o mare şcoală, a noastră însă s-a degradat total. Asta este, să recunoaştem, situația actuală a muzicii, am avut un secol foarte întunecat, numeroase experiențe cu rezultate negative, multe mistificări, sigur că poate fi provocator să bați cuie într-un lemn şi să spui că faci muzică... Rămâne doar o provocare, fiindcă muzica este totuşi limbajul sunetelor. Rămân la ideea că de pildă Şostakovici este un inovator, dar un clasic al muzicii. Pe vremea mea nici jazz-ul nu se studia în Conservator, erau multe alte cursuri, dar nu Gershwin sau jazz. Din punctul meu de vedere, jazz-ul ori îl deprinzi în stradă, ori îl poți cânta, dar după ce ai făcut studii muzicale.

Peppe Vesicchio, Ileana Popovici

- Cum ați colaborat cu muzicienii români? În Italia sunt foarte mulți instrumentişti români în marile orchestre simfonice, la Scala (Milano), San Carlo (Napoli), Santa Cecilia (Roma), La Fenice (Genova) sau în orchestra mare a festivalului de la Sanremo...

- Trebuie să recunosc că atunci când colaborăm cu instrumentişti din afara Italiei avem o garanție a reuşitei, suntem siguri de cunoaşterea absolut perfectă partiturii şi a instrumentului. Aşa că putem avea totală încredere: fiind foarte bine pregătiți sunt o garanție a reuşitei şi o bucurie a colaborării. Suntem conştienți de ceea ce trăim acum, pentru că este cealaltă față a medaliei: în anumite situații bunăstarea, progresul ne-au făcut cadou multe, în primul

rând libertatea. Voi ați avut mai puțin din aceste lucruri, dar ați conservat mai bine anumite tradiții, ceea ce acum dă rezultate. Nu sunt un conservator, vreau doar să privesc în față, cu luciditate, fără să renunț la ceea ce este valoros, la ceea ce am acumulat. Nu ştiu dacă avem timp la dispoziție, unii zic să ne grăbim...

- Vă adresăm invitația de a ne vizita țara, să participați la un festival şi de asemenea rugămintea de a adresa un salut cititorilor noştri. Românii iubesc Italia, patria artelor, a culturii, este sora noastră mai mare, frumoasă, bună şi foarte dragă nouă!

Massimo Ranieri, Tiziano Ferro

- Salutul meu este pentru toți aceia care iubesc binele, pentru toți cei care ne stimează şi ne prețuiesc, care reuşesc să vadă valorile pe care le avem în grijă! Ajutați-ne şi voi, românii, să conservăm aceste comori transmise nouă din trecut!

Ileana POPOVICI

N. Red.: Ne întrebăm justificat dacă un asemenea muzician de mare valoare, cunoscător perfect al muzicii uşoare internaționale, n-ar fi fost mai potrivit în juriul “de specialitate” de anul trecut, de la “Cerbul de aur”, în locul acelui italian de care n-a auzit nimeni!

Încotro muzica uşoară?

Observați că nu ne-am referit în titlu strict la muzica uşoară italiană, deşi e vorba de festivalul de la Sanremo, pentru că din multe puncte de vedere situația globală se răsfrânge şi asupra noastră, îndeosebi datorită faptului că muzica uşoară românească a fost întotdeauna soră bună cu cea peninsulară. Am urmărit mereu cu venerație nu numai festivalul de la Sanremo, dar şi alte concursuri muzicale din ”cizmă”, vedetele italiene şi cântecele lor fiind extrem de îndrăgite şi de cunoscute şi la noi. Pentru a nu crede cumva că ne referim doar la trecut, şi astăzi artişti cum ar fi Toto Cutugno, Ricchi e Poveri, Al Bano şi Romina Power fac la noi săli arhipline şi stârnesc entuziasm, la Bucureşti, Timişoara sau Focşani, deşi au trecut ani buni de la marile lor succese. Ne apropie de italieni melodicitatea, cantabilitatea specifice, lirismul, refrenele acaparatoare, căldura vocilor, comunicarea caldă cu publicul, pentru că, vorba aceea, ”de la Rîm ne tragem”, deşi parcă mai mult din zona sudică, de pe la Napoli... Dar mai este muzica uşoară italiană, şi în ansamblu cea tradițională, ceea ce a fost cândva?

De precizat că am scris acest articol înainte şi oricum fără a cunoaşte relatarea corespondentei noastre speciale la festival, actrița, cântăreața şi omul de televiziune Ileana Popovici, mult mai bună cunoscătoare a fenomenului. Materialul de față, din acest motiv, are obiectivitatea unor degustători detaşați ai muzicii italiene şi al unor simpli privitori la transmisia în direct de la TVR, după mulți ani, a celebrului festival. Şi ce am reținut după cele 5 zile ne face să acordăm ediției actuale, a 70-a (mulți înainte, am fi fost şi noi pe-aproape cu Mamaia dacă nu ne băteam joc şi de acest simbol muzical național, ca de atâtea altele...), nota 9 şi se va vedea de ce. Având în vedere că, la noi, selecția națională Eurovision sau ”Cerbul de aur” abia dacă s-au luptat pentru o notă de trecere sau un 6 acordat cu mărinimie, este evident că este vorba de un calificativ excelent. Nota 10 plus este acordată însă orchestrei, dirijorilor, scenografiei (cu excepția treptelor interminabile, probabil însă s-a urmărit să admirăm în voie coborârea maiestuoasă a doamnelor ce-şi sumecau uşor rochiile lungi!), sunetului, luminilor, eleganței celor de pe scenă (cu excepția unor tineri nonconformişti), dar şi a spectatorilor. Aceştia din urmă au ovaționat nu o dată în picioare, în semn de respect față de marile valori ale cântecului italian, nemaivorbind de faptul că reluau în cor toate refrenele cântecelor, dovadă

Tony Renis, Fiorello

că veniseră la Teatrul Ariston nu ca să fie văzuți la TV, ci pentru că iubesc muzica LOR. Şi o lecție de cum trebuie prezentat un asemenea festival, de către adevărați profesionişti (se aude la televiziunile noastre?), excelenți cunoscători ai fenomenului, artiştilor, cântecelor, nemaivorbind de eleganța vestimentară, oferită de cei doi, Amadeus şi Fiorello (hai să ne aducem aminte cum l-a

”îmbrăcat” TVR pe Connect-R la Eurovision, cu o vestă pe pielea goală şi tatuată din belşug...), dar şi a tuturor invitaţilor. Sigur, în concurs au fost şi apariţii nepotrivite cu ţinuta şi prestigiul manifestării (Leo Gassman, moştenitor al unui nume celebru, câştigător la secţiunea ”Giovani”, a venit într-un fel de trening) sau chiar şocant-dizgraţioase (Achile Lauro), dar asta e, unii tineri s-au dorit nonconformişti sau au evidenţiat anumite orientări – cineva spunea că ”lumea merge înainte”, noi am spune că mai degrabă înapoi, dar în fine... Orice iubitor de artă şi privitor pe micul ecran a putut observa că, indiferent cum se îmbracă în viaţa de zi cu zi, artiştii respectă la manifestările importante un ”dress code” impus în primul rând de bunul simţ şi de respectul faţă de eveniment, fie că este vorba de film (premiile Oscar, ”Globul de aur”, festivalurile de la Cannes, Berlin şi altele), fie de muzică – domnii în smoking, costum, papion, cravată, doamnele în rochii super-elegante, de la cele mai celebre case de modă. Din acest punct de vedere, TVR s-a dovedit încă o dată cel puţin neinspirată, apelând la un comentator de care, sincer, n-am auzit pe tărâmul muzicii uşoare (poate e specialist în modă, aşa cum s-a vădit în discuţia cu reputata Doina Levintza), deşi aici era nevoie de un profesionist în domeniu, care să stăpânească perfect istoria festivalului şi legenda muzicii italiene. Nemaivorbind de contrastul dintre eleganţa invitatelor din studio şi... adidaşii săi de diverse culori! Glumind, opinăm că TVR a greşit tare prin transmiterea în direct a celebrului festival, fiindcă astfel toată lumea a văzut cum trebuie să arate un eveniment de acest gen, evidenţiind distanţa astronomică faţă de Eurovision-ul autohton sau ”Cerbul de aur”. Chiar dacă, spre amuzamentul nostru, reprezentanţii TVR implicaţi în aceste două manifestări (Smaranda Vornicu Shalit, Liana Stanciu, Dan Manoliu) mai că au afirmat că acestea sunt comparabile cu Sanremo, dacă nu şi mai şi! Ce să-i faci, fiecare îşi laudă copilul...

Pinguini Tattici Nucleari

Întrebarea retorică din titlu se explică prin abaterea totală de la stilul, de la identitatea şi tradiţiile muzicii uşoare italiene - şi la urma urmei ale acestui festival - observată în unele piese sau la unii invitaţi, aici vina aparţinându-i directorului artistic Amadeus, căruia îi revine, conform contractului, şi selecţia melodiilor şi a artiştilor. Poate că nici el, probabil, nu e de capul lui, se fac anumite presiuni ţinând de... ”politically correctness”, dar importul de hip-hop şi alte diverse stiluri şi tendinţe a fost amendat de public în palmaresul final. Din acest punct de vedere, cele două ediţii anterioare Sanremo, având-ul la cârmă pe marele cantautor Claudio Baglioni, au fost net superioare prin prisma valorificării moştenirii muzicale a festivalului, care la această ediţie festivă, se cerea a fi mai consistentă. Acum, pe acest post a fost Tiziano Ferro, dar nici nu se compară, mai ales că acesta şi-a interpretat mai mult piesele proprii. Baglioni a chemat toate starurile, indiferent de vârstă, a cântat în duet cu ele, a trecut în revistă toate refrenele antologice. Nu-i vorbă, au fost şi la ediţia actuală nume de rezonanţă, dar unii n-au cântat, alţii au făcut-o prea puţin, totuşi important este n-au fost uitaţi, între alţii, Romina Power şi Al Bano, Ricchi e Poveri, Enrico Ruggeri (cu un interviu în sală), Fausto Leali (”Deborah”), Arisa (”Vacanze romane”), Premiata Forneria Marconi, Ornella Vanoni, Marco Masini (în duet cu Arisa), Bobby Solo, Amedeo Minghi (în duet cu Rita Pavone), Simone Cristicchi, Gianna Nannini (cu publicul în delir!); Sabrina Salerno a făcut puţin şi pe prezentatoarea, ca şi Georgina Rodriguez, prietena fotbalistului Cristiano Ronaldo, aflat în primul rând, doar că aceasta nu stă prea bine cu limba italiană, iar la tango...

Achile Lauro

mai bine rămânea îmbrăcată! Între invitaţi, Mika (greu de înţeles simpatia organizatorilor de la Sanremo, unde este chemat des, dar în fine), scoţianul Lewis Capaldi (care i-a arătat clar lui Ronaldo că el ţine cu Celtic Glasgow, nu cu Juventus Torino!), Dua Lipa (şi în Italia sunt mulţi cântăreţi de origine albaneză, de pildă vedeta Anna Oxa sau tânărul Ermal Meta), actorul celebru Roberto Benigni, co-prezentator la ediţia 1980. Nu neapărat legat doar de

acesta, dar momentele cu invitați din alte domenii, ne-muzicale, au lungit în mod nepermis spectacolul, la finalul serilor fiind destule scaune goale în sală; poate că n-ar fi rău dacă Sanremo ar rămâne, aşa cum a fost până de curând, un festival eminamente muzical, probabil însă organizatorii, postul TV public italian RAI, au considerentele lor, din moment ce audiența a fost uriaşă. La secțiunea ”Tineret” a triumfat Leo Gassman, nepotul marelui actor Vittorio Gassman (a mai primit încă 2 premii speciale), pe locul 2 clasându-se Tecla, cu suspans, finaliştii fiind pe scenă în aşteptarea deciziei. Spre deosebire de

Vedete feminine împotriva violenței în familie

concursurile de la noi, ocolite total de consacrați, în competiția ”Big” (”Campioni”) au interpretat melodiile (reamintim că este un concurs de CREAȚIE) şi câțiva artişti de mare forță a carierei, cum ar fi Rita Pavone, Ariana Grandi, Marco Masini, Gabbiani. Absolut excepțional (cum am mai spus, trebuiau să fie mult mai multe asemenea secvențe istorice la această ediție festivă, în locul unor invitați care vorbeau, şi vorbeau...) a fost momentul apariției celebrului Tony Renis. Acesta a dirijat orchestra, cu un aranjament strălucit, reamintindu-ne compoziția sa din 1962 (credeți că a câştigat? Nu!), care a făcut înconjurul lumii şi se cântă şi azi, ”Quando, quando, quando”, cântată uluitor de Rosario Fiorello în italiană şi în engleză. Da, aceia au fost ”cei mai frumoşi ani” ai muzicii uşoare italiene...

Puțin despre palmares, notând doar că a triumfat cântecul cel mai apropiat de spiritul muzicii uşoare italiene, interpretat de tânărul Diodato. Fără a conta oficial în judecarea palmaresului final, cea mai frumoasă seară a fost cea ”Cover”, cu reluări ale unor cântece iconice ale muzicii italiene. N-am înțeles de ce orchestra a acordat premiul ei special solistei Tosca (probabil ei personal, fiind o cântăreață cunoscută, valoroasă), ea stâlcind pur şi simplu minunatul ”Piazza Grande” al lui Lucio Dalla (de la Sanremo 1972), într-un fel de versiune... flamenco, alături de Silvia Perez Cruz. Toate acestea au scăzut cu un punct nota festivalului, fără însă a ştirbi impresia de ansamblu de mare eveniment. Aşa cum procedăm de fiecare dată, facem apel şi la alte opinii (şi a noastră este de fapt alăturată aceleia a trimisului nostru special Ileana Popovici), aşa încât iată ce scrie pe internet melomanul Nelu Frangeti, evident familiarizat cu festivalul, dar mult mai critic decât noi: ”Vorbărie multă, glumițe nesfârşite, decolteuri de multe ori îmbibate cu silicon şi ”proba de coborâre” - faza pe sală. Am văzut coborâri pe trepte, coborâri misterioase şi încărcate de sex, coborâri inefabile, languroase, toate pe ritmuri slow, în lumina scăzută a perioadei interbelice, coborâri față de care cele prestate de Claudia Schiffer, Kate Moss ori Cindy Crawford pe treptele de la Trinita dei Monti erau doar nişte încercări nereuşite. L-am revăzut după mulți ani în rândul I pe ”il vecchio” Vincenzo Mollica: are 67 de ani, dar nu-i dai vârsta, pare de 87... Am admirat-o (vorbă să fie!) pe Georgina Rodriguez, care are un singur (dar mare) merit: îi face patul lui Cristiano Ronaldo. Dar l-am revăzut cu plăcere pe Tony Renis, o legendă a muzicii italiene, mare prieten al lui Celentano, care în anii ’60 - ’70 spărgea topurile italiene şi nu numai; toată România fredona atunci compozițiile lui, ”Quando, quando, quando” şi ”Uno pet tutte”. Aş fi vrut să-l văd şi pe Johnny Dorelli, dar vârsta şi-a spus cuvântul şi ”Mister L’Immensita” n-a putut ajunge la festival. Muzica? Lipsă, nimeni nu va fredona vreodată vreo piesă din concursul Sanremo 2020, cu excepția soliştilor care le-au cântat, aşa cum s-a întâmplat şi cu piesele din ultimii 15-20 de ani, de când şi muzica italiană s-a ”reformat”, s-a ”reevaluat”. În sfârşit, m-au impresionat emulația din jurul festivalului, emisiunile ”dopo festival”, comentariile entuziaste şi interminabile ale oamenilor de televiziune din Italia, care au lăsat impresia că nu s-a schimbat nimic față de perioada de glorie a festivalului (1970-1980) şi că am asistat la un mare act de cultură...”. Este părerea unui simplu telespectator, nostalgic iubitor al muzicii uşoare italiene şi ea trebuie luată ca atare. Evident dânsul ar acorda o notă mai mică, dar noi rămânem la 9. Hai, 9 minus!

Fiorello, Tiziano Ferro

Ana-Maria SZABO/ Marius GHERMAN

Otilia-Miriam continuă în Franța

Despre **Otilia-Miriam Romea** a început să se vorbească în muzica noastră ușoară prin 1989, odată cu debutul la postul de radio “Orele Politehnicii” (da, este ingineră, a absolvit facultatea de Energetică!), dar în prim-planul genului s-a impus în primăvara lui 1991, cu apariția extrem de aplaudată în spectacolul “Varietăți de Florii”, la “Polivalenta” bucureșteană. Ploieșteancă, ea aducea un aer de gingășie, feminitate și grație, fiind o reprezentantă

autorizată a “noului val”, cu piese cum ar fi “Nicicând nu-ți voi spune” (de Corneliu Meraru), “Joe le taxi” (pe care o cântă cu succes acum și în Franța, unde s-a stabilit de 22 de ani), “Uite-așa” (de Dan Pavelescu), “Happy-end” (piesa lui Mihai Elekeș a obținut atunci premiul 3 la concursul “București-tinerețe” organizat de ziarul “Tineretul liber”), “Viață, să mă iubești”, “Joc nesfârșit” (de Petre Gălușanu), “Ce faci în lipsa mea?” (de Dragoș Docan, pe atunci la formația Krypton, la debutul lui în muzica ușoară), la multe din ele semnând și textele. De remarcat preocuparea evidentă ca încă de la începutul carierei să aibă cât mai multe piese proprii, împărțindu-se între concerte și rubrica “Club 20” din cadrul emisiunii “Radiodiscoteca pentru tineret”, pe care o prezenta. Am putea spune că anul deplinei consacrări a fost 1993, când i-au fost încredințate patru creații extrem de moderne de compozitorii George Natsis (“Week-end cu surprize”, finalistă a concursului TV “3 din 10 pentru un show”), Andrei Kerestely (“Tropical”, cu un foarte reușit videoclip), Virgil Popescu (“Nimeni nu mă poate opri”) și Corneliu Meraru (“Dacă știam că mă iubești”). Cariera acestei soliste caracterizate prin decizie, claritate și personalitate a început cu primele timide încercări pe când era eleva liceului “I. L. Caragiale” din Ploiești, oraș de unde au plecat, să nu uităm, Mădălina Manole, Nico, Angela Stoica, Raluca Ocneanu, Marius Manea și unde tatăl interpretei, care ulterior mutării în București a lucrat la TVR (iar mama la Radio) era un apreciat scriitor și publicist. Otilia-Miriam a studiat canto și chitara la școlile populare de artă din Ploiești și București și în paralel cu creațiile autohtone, a căror promotoare ferventă este (inclusiv în prezent, în Franța!) a preluat și hit-uri din topurile internaționale (Kim Wilde, Vanessa Paradis, Sade, Desireless). Cum încă de la primele melodii a cântat iubirea cu patos, pasiune, căldură și gingășie, primul său album, apărut în 1994, a inclus multe melodii în acest registru intimist, în manieră Elsa. Însuși titlul acestui prim album a fost revelator, “Ritualul dragostei”. Discul a fost înregistrat în studioul Migas Real Compact, aranjamentele muzicale aparținând lui Adrian Ordean și Eugen Mihăescu. Între compozitorii cu creații pe acest apreciat disc să-i amintim pe George Natsis (“Ritualul dragostei”), Virgil Popescu (“Numai cha-cha-cha!”), Eugen Mihăescu (“Nu știu de ce?”, “Iubirea nu-i tabù”), Marius Dragomir (“Noapte tristă ca un blues”, “Încă o noapte de dor”), Viorel Gavrilă, Raul Pădurean. Acest album a fost distins cu “Premiul pentru debut discografic” al revistei “Actualitatea muzicală” a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. Manageriată extrem de inspirat și alegându-și cu grijă repertoriul, solista a urcat rapid treptele consacrării, atingând statutul de vedetă. Videoclipurile remarcabile, multe din ele regizate de cunoscuta Luminița Dumitrescu de la TVR, al doilea album (“Revelație”, 1996), aparițiile scenice captivante – toate acestea i-au consolidat Otiliei Romea imaginea unei artiste de mare seriozitate și profesionalism. Anul 1996 a fost

marcat de editarea albumului amintit, unul de certă clasă, cu două semnături redutabile, cele ale compozitorului Horia Moculescu și textierului Eugen Rotaru, precum și de cele trei prezențe pe scena festivalului de la Mamaia, două în concurs și o a treia în recital. Revelație indiscutabilă a anului respectiv, Miriam-Otilia a fost distinsă cu unul din premiile importante ale publicației “Vedete”, “Vedeta armoniei muzicale”, înmânat ei de cunoscutul om de radio

Viorel Popescu, directorul publicației. Recompensa era mai mult decât meritată, fiindcă în anul anterior artista dăduse viață melodiei lui Horia Moculescu "Drag mi-e omul meu drag", distinsă cu premiul I la festivalul de la Mamaia. Deja solista avea în pregătire următorul album ("Noaptea Sânzienelor" a apărut în 1998), la casa de producție muzicală "Star Music", pentru care înregistrase compoziții de Marius Țeicu ("E adevărat", cu locul I în topuri) sau Viorel Gavrilă. Dar să revenim la anul de vîrf al participărilor sale la festivalul de la Mamaia, 1995. Înafară de trofeul cucerit cu melodia lui Horia Moculescu, a fost la un pas de podium în competiția "Şlagărelor", cu "Încă o noapte de dor" de Marius Dragomir, şi a impresionat cu un tulburător remember în retrospectiva succeselor festivalului, cu neuitatul "Cântec" al aceluiaşi Moculescu. Era un prim pisc cucerit după un urcuş nu foarte grăbit, dar sigur, de către această interpretă delicată, diafană, modestă, retrasă, dar cu o combustie rară în fața microfonului. Trofeul ediției cu numărul 25 a festivalului de la Mamaia l-a convins definitiv pe reputatul Horia Moculescu că are în față o personalitate specială, o artistă originală, cu o sensibilitate ideală pentru cântecul de dragoste, aşa născându-se albumul de autor "Revelație", unul de mare diversitate, în care nici o piesă nu seamănă cu alta, găsind aici bossanova, rumba, samba, potrivite cu prenumele Miriam, trimițându-te la tărâmuri exotice, cu dansuri sub clar de lună... Dar şi piese cu splendide irizări folclorice, în care Moculescu este maestru, ca în cea impregnată de un umor tonic şi în care e vorba de..."Bădița Mihai". Alte distincții ce se cer neapărat amintite: premiul 3 al secțiunii Creație la festivalul de la Mamaia, cu "În oglindă", premiul emisiunii TVR "Ceaiul de la ora 5" în acelaşi an, precum şi alte două distincții primite din partea revistei "Actualitatea Muzicală": "Albumul anului" în 1996 ("Revelație") şi o Diplomă de onoare în 1998.

În concertele susținute în prezent în Franța, Otilia Romea include, alături de melodiile româneşti care au consacrat-o, în special cele compuse pentru ea de Horia Moculescu, piese tonice, salsa, lansate de Gloria Estefan ("Ayer", "Mi tierra", "Oye mi canto"), dar repertoriul ei este extrem de vast, pentru a satisface toate gusturile. Astfel, cântă chiar şi în dialectul breton cântecul tradițional "Tri martolod" (Trei marinari sau mateloți, observați asemănarea cu limba română) sau în creolă ("Maldon"). Din repertoriul franțuzesc a ales acele melodii care i se potrivesc perfect, cum ar fi "La Javanaise", "Tandem", "Couleur café", "J'envoie valser", "Mon homme", "La Maritza", "Ne me quitte pas"), dar este evident că i se potrivesc "mănuşă" refrenele latino-americane ("Fallaste corazon", "Milonga sentimental", "Que nadie sepa mi sufrir"), nemaivorbind de bossanova, pe care după propria mărturisire o adoră - "Garota de Ipanema", "Wave", "Desafinado". Chiar şi cele alese din repertoriul anglo-saxon sunt adesea cu referiri la această zonă ("Havana", "Señorita", "Smooth Operator", "True Colors"). Compozitorul Eugen Doga va fi încântat să afle că Otilia Romea are un succes nebun cu piesele din filmul "Şatra", pe care le interpretează în versiunea originală.

Puțini sunt artiştii care, stabiliți peste hotare, continuă să practice aceeaşi meserie. Miriam Otilia Romea locuieşte de 22 de ani în Franța, în Bretagne, departamentul Morbihan, dar s-a impus mai întâi la Paris, la un foarte cunoscut cabaret, "Aux Trois Mailletz". Aici l-a cunoscut pe soțul ei, chitaristul Jacques Boujet, alături de care cântă şi astăzi. Adesea li se alătură în concerte (multe din ele de muzică creştină, susținute în catedrale) şi fiica lor Adélie, studentă la Conservatorul de muzică şi dans de la Pontivy, unde studiază canto, dar şi... acordeonul. Cu vocea sa delicată ca o adiere, ca o briză a mării, Miriam are un fior liric propriu,

inconfundabil. Oficiază parcă un ritual păgân, un cult al regăsirilor şi al despărțirilor, al şoaptelor şi al strigătului, al pasiunii şi al devorării din iubire...Un oftat, un scâncet, o lacrimă, o îngânare a păcatului, pentru ca acordul final s-o găsească împăcată cu sine, torcând parcă precum o felină...

"Valurile albe" ale unei cariere prea discrete...

Dacă în cazul altor interpreți putem vorbi de suişuri şi coborâşuri, de corăbii zdruncinate serios de furtunile ce au agitat oceanul muzicii uşoare, **Natalia Guberna** ne oferă, surprinzător, imaginea unei cariere line, "valurile albe" ce au încrețit suprafața mării fiind mai degrabă blânde... Explicația poate fi găsită foarte uşor în însăşi firea (nu primarul nostru general!) artistei, mereu modestă, cu un bun-simț proverbial, care nu a dat niciodată din coate pentru a prinde un loc mai în față. M-am lovit personal de asta (nu vă spun de cât timp duc muncă de lămurire, ca la

ședințele de partid de pe vremuri, pentru a o convinge să editeze albumul de la casa Eurostar), încă de pe vremea turneelor de mare succes din anii '80. Alcătuisem pe atunci o trupă imbatabilă, mică şi vioaie, Mirabela Dauer, Mihai Constantinescu, Natalia Guberna, cu Marcel Tănase la pupitrul de sunet (vorba vine, "negativele" erau pe bandă de magnetofon sau pe casete!), cu care am colindat Ardealul, cu impresari mai ales din Târgu-Mureş, capitala județului meu natal, unde aveam o groază de prieteni. Atunci am apărut pe o scenă la cea mai mică distanță de satul meu natal, Cîmpu-Cetății, şi anume la Sovata, ce mai, delir total şi pentru mine, şi pentru public! Cum aş putea uita concertele din oraşe şi comune ale județelor Harghita şi Covasna (unde nu ne mai cheamă nimeni...), asaltați de tineri maghiari care cunoşteau pe dinafară şlagărele româneşti? Ei bine, pe atunci se purta mini, dar am încercat zadarnic s-o conving pe Natalia să-şi pună în valoare silueta, ajustându-şi fusta deasupra genunchilor! Era timidă, cu o anume educație – mă bucur însă că măcar acum, am întâlnit-o pe platourile TV, a devenit mai curajoasă din punct de vedere vestimentar!

Deşi s-a născut în Bucureşti, eu însumi eram convins la început că are, datorită numelui (mă gândeam automat la "gubernie", unitate administrativă din vechea Rusie), origini slave, dar am aflat că tatăl său este din Teleorman. Nici la debut nu se poate lăuda cu ceva spectaculos, cum fac alții, cu emisiuni TV şi spectacole încă...din leagăn, ci a început să cânte mai serios în timpul liceului, la "Clubul constructorilor", apoi la cel al Energeticienilor (uite că erau bune la ceva aceste cluburi, astăzi dispărute...). Frecventarea celui dintâi club era firească, fiind elevă la Liceul de Construcții nr. 1. Modelarea calităților muzicale native se petrece la Şcoala populară de artă din Bucureşti, la clasa cunoscutei profesoare Florica Orăscu (corepetitor: Marius Popp), unde l-a avut coleg pe Gabriel Dorobanțu, de care o leagă în continuare o frumoasă prietenie. Artista îşi aminteşte: "La vârsta de 15 ani am urcat pentru prima oară pe o scenă, după care am urmat cursurile Şcolii populare de artă alături de Gabriel Dorobanțu, colegul meu "de suferință" de la secția canto. Au fost primii ani de succese muzicale pentru mine, de încurajare pentru viitoarea cântăreață care urma să devin. Acei ani mi-au dat încredere, iar pe parcurs prietenia cu nume sonore ale muzicii uşoare româneşti m-a ajutat în cariera artistică". Prinde curaj (nu şi la...lungimea fustei!) şi începe să colecționeze, datorită unor înzestrări muzicale certe, distincții la concursurile şi festivalurile epocii: premiul 3 la "Trofeul Bucureştilor", Premiul de popularitate la Festivalul artei şi culturii, premiul 3 în Festivalul național "Cântarea României", premiul 2 şi cel al revistei "Săptămâna" (din partea paginii "Top" realizate de regretatul şi iubitul meu frate Florin-Silviu Ursulescu) la concursul "Bucureşti 78", după care, în sfârşit, pe treapta cea mai înaltă – Trofeul "Lampa de aur", tot în 1978, la o competiție națională cu tradiție pe atunci, "Cântecul adâncului" de la Petroşani. Drept care, devenită din

alături de Gabriel Dorobanțu

speranță – valoare confirmată, este trimisă în anul următor să ne reprezinte țara la puternicul festival "Intertalent" de la Gottwaldow, în Cehoslovacia. Din acest moment putem vorbi de startul lansat într-o carieră muzicală de succes, cu melodii încredințate ei de compozitori cunoscuți şi cooptarea, de către Carmen Mureşan, în cunoscutul Trio Expres. Nu pot uita apariția ei la faimoasa emisiune TV "Meridianele cântecului", pe care o prezentam şi o realizam împreună cu Titus Munteanu (unul din mentorii ei): în zilele următoare au sosit pe adresa TVR mii de scrisori admirative, inclusiv cu... cereri în căsătorie. În 1977, deşi... depăşise cu puțin vârsta, înregistrează prima ei melodie, "Am numai 16 ani", de Cornel Fugaru. Instituțiile de spectacol şi-o dispută pe afişe, fiind un nume nou, emanând farmec şi prospețime. Astfel, apare timp de câțiva ani în

spectacolul "Idolul femeilor" (cine putea fi acesta decât Puiu Călinescu?), la Teatrul de revistă "Constantin Tănase", sau în concerte organizate sub egida Filarmonicii din Botoşani, Teatrului de Stat din Arad, Teatrului "Al. Davila" din Piteşti, Casei de creaţie din Târgu-Jiu (ehei, era vremea "autofinanţării", ce benefică era ea, îi punea pe managerii instituţiilor de cultură la treabă, nu ca acum, când doar se plâng că nu primesc fonduri de la stat...). În prezent este aplaudată jucând şi cântând pe scena Teatrului "Excelsior", unde este de multă vreme şi referent artistic.

Natalia Guberna, aşa cum sunt sigur că rezultă şi din aceste rânduri, ar fi putut avea sute de melodii înregistrate, hit-uri nenumărate, fiind înzestrată de natură cu voce, fizic, fotogenie, feminitate. Poate că i-a lipsit mai multă determinare sau un manager priceput, răzbătător, cum sunt mulţi în ziua de azi? Nu contează, fiindcă fiecare din

melodiile repertoriului ei este foarte bine aleasă şi cântată. Albumul Eurostar este doar al treilea (recitiţi vă rog titlul) din carieră, după "O iubire mi-a bătut la geam" (Electrecord, 1998) şi colecţia de succese "Best of" pe care i-a editat-o în 2012 Ovidiu Kmornyik la casa sa de producţie, Ovo Music. Fireşte, nu toate înregistrările ei reuşite figurează pe noul CD, pe care a introdus multe piese noi, dar ele ar putea face obiectul altui album: piesa amintită a lui Fugaru, apoi "Sub un petec de cer" (Alexandru Mandy), "Să visez" (Marcel Dragomir), "Ochii mei" (George Grigoriu), "Merg fluierând" (Radu Şerban) sau melodiile preluate din repertoriul internaţional "Un cântec pentru soare", "Crede-mă, iubite", "Un, doi, trei". În schimb, cum spuneam, mai bine de jumătate din piesele discului sunt noi, Natalia Guberna surprinzându-ne şi prin talentul de compozitoare şi textieră. O felicit pentru faptul de a fi solicitat creaţii unor compozitori din generaţia tânără sau de mijloc, unii cu antecedente rock: Nicolae Caragia (apreciatul muzician basarabean), Emanuel Gheorghe "Fisă", Relu Marin, Daniel Alexandrescu, fără a uita piesa mai veche a lui Silviu Hera, valoros chitarist stabilit în Germania. Fireşte, la loc de cinste se află cinci succese autentice aparţinând regretatului Dinu Giurgiu şi nelipsitul "Valuri albe", care i se solicită la fiecare concert! Şi mai este ceva: Natalia nu-şi uită niciodată prietenii. Cu Gabriel Dorobanţu a fost colegă, a fost cu el în excursii în ţări exotice, iar acum îşi declară unul altuia: "Eşti raza mea de soare". Dar şi mai emoţionantă este prezenţa pe disc cu trei compoziţii, dintre care două noi, a camaradului drag din acele turnee de care am amintit, Mihai Constantinescu, una din acestea având un titlu minunat: "Lasă-mă să-ţi dăruiesc o melodie!", ca şi cum solista i-ar spune: lasă-ne să-ţi dăruim dragostea şi rugăciunile noastre.

Nu pot decât să sper că acest superb album editat de casa de discuri Eurostar (producător Paul Stîngă), care se încadrează şi el în ceea ce am numit cândva "Istoria muzicii uşoare româneşti gravată de Eurostar pe disc", îi va conferi mai mult curaj şi încredere Nataliei Guberna, pentru că locul ei a fost întotdeauna în elita interpreţilor genului.

Frumuseţe şi "glas de înger"

"Glas de înger", aşa a caracterizat-o un critic muzical după un turneu întreprins în SUA. Şi adăugând la acest har frumuseţea şi eleganţa evoluţiei scenice, avem aproape în întregime imaginea unei artiste binecuvântate cu toate darurile. **Vasilica Alina Tătaru** este născută în luna martie, probabil de aceea iubeşte florile, în special cele de câmp, fiindcă a copilărit însoţită de dragostea mamei, Maria Tătaru (ea însăşi o apreciată interpretă) şi a bunicilor materni, amintirile din acei ani fiind legate de muzică. A absolvit şcoala primară "Al. I. Cuza" din Bacău, iar la 8 ani era deja o mică vedetă, cucerind toate trofeele şi premiile I la concursurile la care lua parte, ca reprezentantă a Palatului Copiilor din Bacău. Pentru a înţelege precocitatea talentului ei, la 10 ani a reprezentat România tocmai în Singapore, iar peste numai un an cânta la Atlanta, în SUA, la Jocurile Olimpice! Meritul principal, ca iniţiator al delegaţiei noastre muzicale, îi revenea lui Alexandru Mironov, pe atunci ministru al Tineretului şi Sportului. În clasa a 4-a era deja colaboratoare a Ansamblului profesionist "Plaiurile Bistriţei", înzestrările ei muzicale remarcabile determinând transferul la o şcoală de specialitate, Colegiul Naţional de Arte "George Apostu",

unde a studiat ca instrument principal violoncelul, dar, fireşte, şi canto (interesant este faptul că mai târziu, mai precis în intervalul 2007-2009, a revenit la acest liceu, dar nu în bancă, evident, ci în postura de profesoară de canto). În paralel a făcut parte din cunoscuta corală "Armonia",

dirijată de prof. Gheorghe Gozar, cu care a efectuat turnee în întreaga Europă. Deşi încă elevă, fireşte, la 17 ani este angajată la Ansamblul "Busuiocul", cu jumătate de normă, fără a neglija Olimpiadele naţionale de muzică, unde a fost de fiecare dată laureată. Din acest moment putem vorbi de trecerea hotărâtă la statutul de artistă profesionistă, colaborând cu toate orchestrele din ţară, înregistrând numeroase apariţii în cele mai importante emisiuni de televiziune, cum ar fi, la TVR1, "Tezaur folcloric" (realizatoare Marioara Murărescu) sau la Antena 1 "Duminica în familie", program de mare audienţă la acea vreme, prezentat de Mihaela Rădulescu. Nu întâmplător am amintit de frumuseţea Vasilicăi Tătaru, fiindcă şi aceasta i-a adus multe distincţii: Trofeul primei ediţii a concursului

"Eu mi-SS mândră-n sat", în 2005 (când era însărcinată!), iar în 2010, de Ziua Naţională a României, a fost răsplătită cu Premiul pentru Profesionalism, deşi era din nou însărcinată, cu al doilea copil! Inteligentă şi determinată, artista nu s-a mulţumit însă cu recunoaşterile acestea, aşa încât în 2012 devine studentă a Facultăţii de Teatru din cadrul Universităţii "George Enescu" din Iaşi, susţinând apoi şi Masterul la aceeaşi facultate.

Evident că în tot acest timp n-a încetat nici o clipă să cânte, dar acum câţiva ani a mai marcat o cotitură în activitatea sa. În casa bunicilor asculta cât e ziua de lungă, la un pick-up, discurile vinil cu romanţe, fiind fascinată de vocea unică a Ioanei Radu. Deşi mama ei îi tot spunea că romanţa este un gen extrem de pretenţios, vârsta ideală pentru a o înţelege în toată profunzimea sa fiind după 40 de ani, micuţa Vasilica interpreta romanţe încă de la 12, uimindu-i pe instrumentiştii ansamblului. Dar abia în 2016, în cursul unui turneu în Bucovina, îşi dă seama că ar fi timpul să dea curs pasiunii din copilărie. Aşa a ajuns la Iaşi, la compozitorul Constantin Bardan, care, cucerit, nu numai că o sfătuieşte legat de concursul de Interpretare, dar îi şi propune să-i încredinţeze, pentru secţiunea de Creaţie, melodia în primă audiţie "Când ai albit, iubite?", pe versurile lui Viorel Vaşuta. După numai două repetiţii s-au revăzut la cea mai mare competiţie a romanţei, Festivalul naţional "Crizantema de aur" de la Târgovişte, aducându-i compozitorului suprema victorie: premiul I, înmânat de preşedintele juriului, marele compozitor Eugen Doga. La aceeaşi ediţie Vasilica a figurat, cu nu mai puţin de 3 distincţii, şi în palmaresul secţiunii de Interpretare, dând viaţă romanţelor "Nu mai veni" de C. Bardan şi "Nu se poate!" de H. Mălineanu. În 2017 şi 2018 a efectuat noi turnee în SUA, fiind primită cu căldură de publicul de acolo. În prezent este profesoară la Şcoala populară de arte din Bacău, pregătind alţi elevi care să-i calce pe urme, între care cei din ansamblul "Muguraşii" din Agaş. Şi poate că în viitor vor îmbrăţişa cariera artistică şi cei doi copii ai ei, Alin Cristian, 15 ani, şi Smaranda Ioana, 10. În 2019 a fost invitată să susţină un micro-recital la „Crizantema de aur".

Am prezentat-o pentru prima oară pe Vasilica Tătaru atunci când avea... 10 ani şi am reîntâlnit-o cu încântare din postura de amfitrion al festivalului "Crizantema de aur" de la Târgovişte, impresionat fiind de maturitatea cu care a abordat un gen muzical oarecum nou pentru ea, asta până când am aflat că este şi actriţă, ceea ce explică trăirea remarcabilă şi sensibilitatea aparte, dublate de feminitate şi şarm. Iată de altfel ce declară ea despre romanţă, mărturisirea aceasta urmând a-i face sigur mare plăcere Alinei Mavrodin Vasiliu, directoare artistică a "Crizantemei de aur" şi promotoare neobosită a acestui gen atât de legat de spiritul românesc: "Mă simt foarte legată de romanţă, este aidoma unui dialog pe care l-am avut dintotdeauna cu inima. Probabil că fiecare avem un labirint al amintirilor, al copilăriei şi reuşesc să ajung la toate prin romanţă: la bunici, la prima iubire, pe dealurile şi uliţele satului unde am trăit tot ce a fost mai frumos şi, recunosc, şi ce a fost mai puţin fericit în viaţa mea...". Cântăreaţă, actriţă, profesoară, mamă, frumoasa şi foarte talentata Vasilica Tătaru este, la numai 35 de ani, o certitudine a arenei muzicii şi nu numai, marile împliniri urmând a veni, sunt sigur, abia de-acum încolo.

Octavian URSULESCU

Pe scena "Crizantemei de aur""

"Romaniada"

De câţiva ani buni în Israel, înafara turneelor ocazionale (impresara şi pianista Liana Herman ne-a informat între altele despre succesul reprezentaţiilor cu Florin Piersic şi Sergiu Cioiu, acesta din urmă cu un recital dedicat compozitorului Alexandru Mandy), se organizează două manifestări sub acelaşi generic, "Romaniada", destinate evident în primul rând localnicilor cu origini româneşti. În prima dintre ele, găzduită într-un hotel de la

Corina Chiriac

Marea Moartă, au cântat anul acesta formaţia Alesis (Alina şi Romeo Negoiasă au fost însoţiţi şi de dansatorii trupei lor), Stela Enache, Carmen Rădulescu, Ianna Novac şi Octavian Dobrotă, Aurel Moldoveanu. Cea de-a doua se ţine în mod tradiţional în cunoscuta staţiune turistică Eilat, amfitrion fiind, ca în toţi ultimii ani, Rareş Borlea-Raoul, care fireşte că pe lângă prezentarea colegilor a susţinut şi câteva momente muzicale. Indiscutabil, aici distribuţia a fost cu mai multe vedete, aşteptate cu nerăbdare de un public dornic să asculte cântece în limba română, unii dintre artişti având prezenţe relativ frecvente pe scenele din Israel, cum ar fi Corina Chiriac, Paul Surugiu-Fuego sau George Rotaru, din acest motiv fiecare venind cu un repertoriu în bună parte nou, fiindcă publicul, la urma urmei, este cam acelaşi... Corina Chiriac, în formă excepţională la cei 70 de ani împliniţi în toamnă, şi-a promovat dublul album lansat de casa de discuri Eurostar cu acel prilej, iar George Rotaru a trecut cu lejeritate de la muzică uşoară la cea populară sau romanţe. Într-o postură inedită, de actor de "stand up comedy", în limba ivrit, a apărut pianistul şi fostul lider al formaţiei Roşu şi Negru din perioada de glorie ieşeană, Nansy Brandes, muzician remarcabil, pe care "veteranii" rock nu l-au uitat. Paul Surugiu-Fuego şi-a reconfirmat popularitatea remarcabilă şi aici (să nu uităm că israelienii cu origini româneşti urmăresc toţi postul nostru public, iar el are pe TVR2 emisiunea de mare succes "Drag de România mea"), cu un repertoriu echilibrat, presărat cu multe din şlagărele sale. Cele mai mari emoţii le-a avut însă Marina Florea, îndrăgita interpretă revenind în Israel după mai bine de două decenii de la precedentul turneu, susţinut atunci alături de Gabriel Dorobanţu. Ele s-au dovedit nejustificate încă de la prima apariţie, fiecare repriză încheindu-se cu ovaţii şi bis-uri, mai ales că, inspirat, în fiecare din ele a avut şi câte o piesă în duet cu Paul Surugiu-Fuego: "Nu te pot uita" (moment retro Nicolae Kirculescu), "Nu vreau să te pierd, iubire!" (George Grigoriu) şi "Ţurai", prelucrare a lui G. Grigoriu după cunoscută piesă folclorică, variantă inclusă în banda sonoră a filmului "În fiecare zi mi-e dor de tine". În rest, Marina Florea n-a ocolit niciunul din titlurile de succes ale unei cariere prodigioase, ce a debutat la nivel înalt cu Trofeul de interpretare al festivalului de la Mamaia, cucerit în 1983. Între melodiile cele mai aplaudate s-au numărat "La revedere, iubirea mea! (George Grigoriu), "Stele perechi" (Ionel Tudor), "Asta-i seara ta", "Eu te-am ales" (ambele de Mihai Alexandru), precum şi cele preluate din repertoriul internaţional - "Iubire", "Cum să uit că te iubesc", "Ay, ay" sau colajul de zece tangouri celebre (idee extrem de inspirată, având în vedere vârsta medie a publicului). Iar "bomboana pe tort", ţinând seama de nostalgia încercată de cei care şi-au părăsit locurile natale, a constituit-o apelarea-surpriză la refrene folclorice sau lăutăreşti faimoase (solista excelează şi în acest domeniu, la toate evenimentele): "Aseară vântul bătea", "Şaraiman", "Aseară ţi-am luat basma". Iată cum, alături de colegii ei de spectacol, Marina Florea a contribuit şi ea la a smulge o lacrimă nostalgică din ochii spectatorilor şi un oftat profund din pieptul acestora. Pentru că limba maternă, locurile natale şi ale copilăriei nu se uită niciodată, indiferent unde te aruncă valurile vieţii...

Mihai CHIHER

Paul Surugiu-Fuego, Marina Florea

Un cântec… O glumă… Şi-un invitat special

"Dragii noştri, orchestra e gata,/ Picioarele-s toate, decorul, cravata,/ Aşteaptă-n culise soliste frumoase/ Costume cu ştrasuri şi vorbe hazoase./ Şi chiar dacă totul în viață vi-i roz/ Şi-n casă şi-n țară nu-i nici un moloz,/ De toate uitați şi gândiți-vă-aşa:/ Un cântec nu strică, o glumă – nici ea,/ Pot doar să vă coste la modul discret/ O oră din viață la preț de-un bilet,/ O oră cu vervă, cu luciu, cu spumă…/ Spectacolu' începe: Un cântec… O glumă…"

Şi ce invitat sau mai bine-zis ce mai invitați speciali, unul şi unul, au fost prezenți de fiecare dată pe scena Sălii Savoy a Teatrului de Revistă "*Constantin Tănase*", în spectacolul – concert "*Un Cântec… O Glumă…*" (regia Cezar Ghioca)! La premiera oficială care a avut loc pe 27 aprilie 2018, prima invitată de onoare a fost extraordinara Marina Voica. Avea să revină după aproape doi ani, pe aceeaşi scenă, în acelaşi spectacol, pe 14 februarie 2020. Şi câte o leagă de celebrul teatru care a împlinit 100 de ani de la înființare! Să nu uităm că, atunci când încă era studentă la Moscova, la Institutul de Finanțe, primul spectacol pe care l-a văzut a fost un concert al legendarului baterist şi dirijor Sergiu Malagamba, susținut alături de Teatrul de Revistă "*Constantin Tănase*", cu Gică Petrescu bisat de mai multe ori cu piesa "M-am îndrăgostit de Moscova!". Mai târziu avea să devină solistă a teatrului, jucând 9 stagiuni, dar nu înainte de a mai trăi o experiență de neuitat: abia sosită la Bucureşti, şi cum locuia chiar pe Calea Victoriei, Marina Voica a ales să iasă pentru prima dată în oraş la un spectacol la "*Tănase*", aflat la doi paşi de casă şi la finalul căruia a aplaudat-o pe celebra Maria Tănase.

Marina Voica

Şi de data aceasta, publicul a aplaudat-o în picioare pe fermecătoarea şi pasionala artistă, care a dovedit – pentru a câta oară? – că talentul, dăruirea, prospețimea spiritului, şarmul, vivacitatea şi vocea-i inconfundabilă, nu au vârstă. Spectatorii au făcut apoi coadă pentru autografele lui Octavian Ursulescu date pe cartea sa, "*Marina Voica. Drum spre legendă*" (editura ProUniversitaria) care a surprins parte din darurile de frumusețe, talent, generozitate, optimism şi dor de viață pe care ni le-a făcut de-a lungul carierei sale exemplare şi fabuloase de şase decenii.

"Un cântec frumos când viața-i amară / Face ca totul o glumă să pară. / Un cântec frumos şi un corp de balet / Transformă viața într-un banchet" – aşa încep prologul spectacolului cei doi actori, Nae Alexandru şi Cristian Simion. Un spectacol care debutează cu Orchestra teatrului dirijată de Dan Dimitriu şi, ca de obicei, cu spectaculosul balet a cărui coregrafie este semnată de Cornel Popovici. Momentele artistice şi recitalurile se succed cu repeziciune şi aproape că nu-ți dai seama când îți vine să te ridici de pe scaun şi să dansezi sau să te afunzi în el, hohotind de râs. Talentatele actrițe Liliana Mocanu şi Oana Ghioca sunt excepționale, la fiecare monolog, dar şi în cupletul savuros al celor două domnişoare bătrâne, aşa cum este şi trio-ul de "*marinari*" Nae Alexandru – Cristian Simion – George Enache.

Şi totuşi, "*Un cântec... O glumă...*" este un veritabil concert – spectacol, aşa încât muzica bună, fie ea uşoară românească, fie din repertoriul internațional este la ea acasă. Alexandra

Aurel Moga

Gabriel Dorobanţu

mărturisit Olga Bălan, după spectacol. *"Emoțiile și amintirile m-au năpădit, gândindu-mă la debutul meu, în spectacolul în care am avut onoarea să joc alături de cei doi mari artişti, Stela Popescu şi Alexandru Arşinel. Fusesem remarcată de regizorul Bițu Fălticineanu într-o emisiune la TVR, când am interpretat piesa* Cine iubeşte şi lasă *a Mariei Tănase. Acum, când am ajuns în cabina marilor actrițe Stela Popescu şi Cristina Stamate, m-au năpădit emoțiile şi mi-au dat lacrimile văzând fotografiile lor. Şi mi-am amintit din nou de Stela Popescu, diamantul scenei româneşti, un suflet nobil şi frumos şi la momentul în care a decis să joc în filmul* Paradisul în direct *şi să-i fiu parteneră. Astfel de gesturi au însemnat enorm pentru mine, pe atunci o tânără artistă la începutul de carieră".*

Penciu, Radu Ghencea, Irina Ionescu, Adriana Gavrilă-Lungu, Daria Crişan, fiica lui Cătălin Crişan, Cristina Isac şi nu în ultimul rând Adrian Enache readuc ritmurile, muzica bună şi dansul la Savoy. Acolo unde "*cireşele*" de pe tort sunt invitații, la fel de celebri.

"Veteranii" sunt Marina Voica, Gabriel Dorobanțu, Daniel Iordăchioae, care au fost invitați de câteva ori, iar "*debutanții*" - ca să le spunem aşa, sunt Gabriel Cotabiță şi Anne's, care au urcat pentru prima dată pe scena Sălii Savoy, chiar pe 5 ianuarie, odată cu începerea actualei Stagiuni 2020, Florin Apostol (Trofeul Secțiunii "*Interpretare*" la Mamaia '88, cu piesa "*Ce frumoasă e marea*" de Aurel Manolache şi cu compoziția lui Dumitru Lupu, "*Alerg după nori*"), Aurel Moga, Ozana Barabancea s.a.

"Întoarcerea mea pe scena Sălii Savoy a însemnat foarte mult pentru mine" -

Liliana Mocanu

Ileana Şipoteanu

În cei aproape doi ani de la premiera spectacolului, la fiecare ediție, au fost invitate cele mai importante nume ale muzicii uşoare româneşti: Corina Chiriac, Mirabela Dauer, Adrian Daminescu, Anastasia Lazariuc, Ileana Şipoteanu, Dorin Anastasiu, Cristian Popescu. Un binecunoscut interpret de muzică uşoară al anilor '60 - '70, care a lansat piese de succes precum "*Cântecul vântului*", "*Glasul tău*", "*Pentru cine?*", "*Mersi, Bécaud*", "*Poarta sărutului*", "*Masa tăcerii*", "*Primul loc de pe pământ*" sau "*Cine a găsit tinerețea mea?*", Sergiu Cioiu a susținut cu mare succes două recitaluri pe scena Teatrului de Revistă "*Constantin Tănase*" alături de orchestra dirijată de Dan Dimitriu. Atunci a lansat dublul CD "*Cioiu cântă Mandy - Vântule şi alte cântece*" (Casa de discuri EUROSTAR) şi un volum însoțit de un audiobook, cu tentă biografică, intitulat "*Nu ştim aproape nimic*". El este un artizan al cântecului şi al zicerii, un "*gentleman al cântecului*", în al cărui repertoriu muzical "*serveşte perfect textul, poemul şi poezia*". Să nu uităm faptul că Sergiu Cioiu este

absolvent al IATC Bucureşti, iar profesori şi îndrumători i-au fost marii Dina Cocea, Constantin Dinescu, Costache Antoniu, Ion Cojar, Beate Fredanov, Zoe Stanca Anghel, Ion Finteşteanu şi Marcel Anghelescu. El a ales cu mare succes *"calea poeziei însoțite de muzică sau a muzicii însoțite de poezie"*.

„Îmi cântă marea", „Marinar",„Valsul valurilor", "Ce mult te-am iubit", "Cine mi-a luat iubirea", "Romantică femeie" sau *"Să o luăm de la-nceput"* sunt doar câteva dintre creațiile încredințate de regretatul Dumitru Lupu interpretei Ileana Şipoteanu, amândoi îndrăgostiți iremediabil de Litoralul românesc al Mării Negre. De altfel, vedeta a fost ani la rând solista Teatrului "Fantasio", Teatrului Național şi de Stat din Constanța, iar în acest an, iată, invitată specială în spectacolul de la "Tănase".

Din nefericire, două situații tragice au împiedicat prezența altor câțiva invitați de onoare: pe 17 martie 2019, regretatul Mihai Constantinescu ar fi trebuit să cânte alături de soția sa, Simona Secrier, iar anul acesta, datorită pandemiei Coronavirus-ului, spectacolele din următoarea perioadă, cu Marina Florea, Carmen Rădulescu şi Anca Țurcaşiu, au fost suspendate… Dar, cum viața merge înainte, nădăjduim cu toții că stagiunea se va relua în curând şi că vom avea ocazia să le vedem, să le ascultăm şi să le aplaudăm pe aceste mari voci ale muzicii uşoare româneşti.

Oana GEORGESCU

Albumul cu amintiri

Vom revedea vreodată Teatrul de vară din Mamaia aşa (imaginea este de la o repetiție pentru festival)? Prin "grija" (deloc dezinteresată) a oficialităților județene şi mai ales a Primăriei din Constanța, de care ține stațiunea, celebra incintă a fost lăsată în paragină, fiind astăzi la un pas de ruină, invadată de bălării şi şobolani, aşa cum am arătat de altfel într-un articol publicat de revista noastră. Teatrul a fost inaugurat în 1963, cu ocazia primei ediții a festivalului național de muzică uşoară, organizat de Consiliul culturii şi de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Începând de anul trecut, tot felul de veleitari anunță, în colaborare cu autoritățile constănțene, "reluarea festivalului" undeva la un... mall! Dar aşa cum festivalul de film de la Cannes nu are loc decât la "Palatul festivalurilor", iar cel de la Sanremo la Teatrul Ariston, şi festivalul de la Mamaia se cuvine să revină la el acasă! Dacă nu s-o construi şi în locul lui vreun mall, agenție de pariuri sau restaurant...

Imaginea alăturată a fost surprinsă în Suedia, lângă Stockholm, pe terasa campionului de motociclism Marian Gheorghe. Muzicianul Micky Mănăilă îi indică pe o fotografie veche lui Octavian Ursulescu câteva din personajele cu care a colaborat, multe din ele azi uitate. Valoros baterist, Mănăilă a cântat pe vremuri în formația lui Horia Moculescu, după care a emigrat în Suedia, unde a continuat să cânte cu succes, mai ales jazz, până în ultima clipă a vieții, fiindcă ne-a părăsit din păcate în urmă cu mai puțin de 2 ani. Interesant este faptul că deşi avea rude în țară şi ținea legătura cu toți instrumentiştii cu care colaborase, din toate colțurile lumii, Micky Mănăilă n-a revenit niciodată în România...

Marius GHERMAN

Paiul din ochiul altuia

Am citit cu interes un articol, cu atât mai mult cu cât titlul era incitant: "Vrem muzică românească în plus la Radio şi TV. Scrisoare deschisă de la artiştii din România către Ministerul Culturii pentru a susţine industria muzicală". E drept, am zâmbit uşor, fiindcă nu o dată am subliniat că în ţara noastră nu există şi nu poate fi vorba de "industrie muzicală", formulare pompoasă ataşată la un

Inna

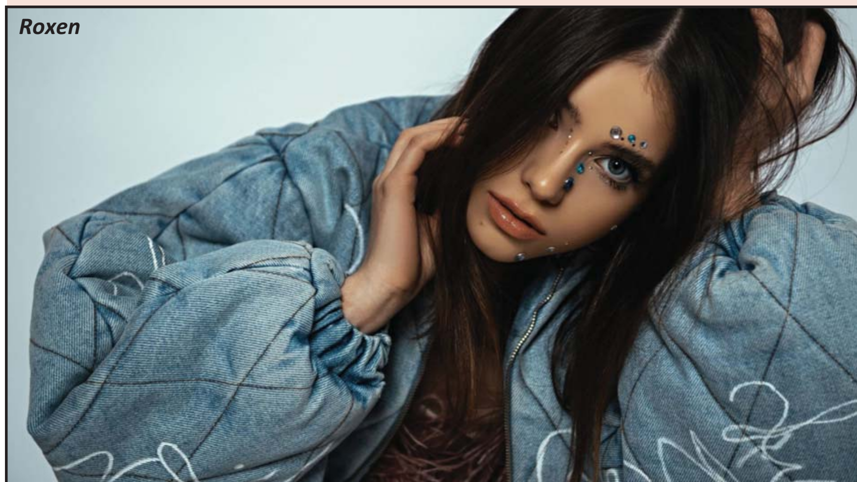
moment dat şi unor premii. Ce uimeşte, dincolo de alte aspecte, este faptul că scrisoarea a fost trimisă pe 23 martie, când încă nu se putea vorbi de un vârf al crizei de Covid-19, aşa cum preconizează din păcate specialiştii, pentru că abia se reprogramaseră câteva concerte pentru lunile mai-iunie. Ciudată aşadar această panică bruscă, mai ales prin prisma formulării: "una dintre cele mai afectate industrii de pandemia de Coronavirus este cea muzicală", când problemele sunt infinit mai grave în alte domenii. Se poate apela, ca în multe alte ţări, la transmiterea concertelor on-line, dar, se înţelege susţinem orice demers ce ţine de difuzarea creaţiei româneşti. Cu o condiţie: să fie vorba de TOŢI artiştii, din TOATE genurile muzicale, aşa cum este normal. Dar "cei 65 de artişti şi compozitori" (se adaugă, am înţeles, şi producători) nu reprezintă nici pe departe întreaga gamă de creatori, instrumentişti şi interpreţi, ci e vorba doar de "cei reprezentaţi de Global Records, HaHaHa Production şi Quantum Music", deci de o mică parte dintre aceştia. Dar mai este un aspect: melodiile şi artiştii acestor trei case de producţie (doar se ştie că ele dictează subiectivele "play-list"-uri ale radio-urilor!) reprezintă probabil un procent uriaş, poate chiar către 75%, din ceea ce se difuzează la radio şi TV, îndeosebi la posturile de radio FM şi pe canalele TV muzicale, şi atunci unde este problema? Cât de "în plus" să mai fie? Să nu uităm, de asemenea, că Global Records a primit 80.000 de euro din partea TVR pentru exclusivitatea Eurovision, fericindu-ne cu o solistă, Roxen, care spre norocul nostru nu ne va reprezenta la finala din Olanda, aceasta fiind anulată. Iar în ceea ce priveşte concertele reprogramate, să nu uităm că artiştii de la cele 3 firme fac parte din elita "noului val", având situaţii materiale cu mult peste medie, unii dintre ei percepând şi 10.000 euro sau mai mult de concert, de aceea ne aşteptam ca ei nu să ceară noi avantaje, să se laude prin mass-media cu vacanţe exotice şi cumpărături de lux, ci să facă donaţii către unităţile spitaliceşti şi către cei aflaţi în suferinţă... Reţinem din scrisoare: "Acest fenomen poate influenţa şi reduce creaţia autohtonă în mod dramatic, ducând la o dominaţie de către artişti străini, aidoma perioadei 1990-1999" (de parcă acum e altfel!-N. Red.). Artiştii reprezentaţi de casele noastre de producţie solicită Ministerului Culturii introducerea pe perioada stării de urgenţă (doar atât?-N. Red.) a unei reglementări prin care posturile de radio şi TV de pe teritoriul României să difuzeze producţii muzicale care includ cel puţin contribuţia unui autor român (deci ceilalţi pot fi străini? Păi cum e cu "dominaţia...?"- N. Red.) sau interpretate de un cetăţean român, într-o proporţie de minimum 50% din totalul de muzică difuzată zilnic, pentru susţinerea culturii româneşti pe termen lung, ulterior perioadei de stare de urgenţă. De asemenea, de a difuza muzică în limba română într-o proporţie de minimum 50% din totalul de muzică difuzată zilnic", dându-se exemplul Franţei, ţară de frunte în Uniunea Europeană, unde există obligativitatea difuzării unui mare procent de muzică în limba franceză. Dincolo de asta, destinatarul nu a fost bine ales, ministrul Culturii neavând putere de decizie, o asemenea decizie legală ţinând de Parlament şi, fireşte, de posturile de radio şi TV, cele publice, SRR şi TVR, fiind primele care ar trebui să înţeleagă faptul că nu întâmplător se cheamă Radio ROMÂNIA şi Televiziunea ROMÂNĂ. În urmă cu câţiva ani, o delegaţie a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România (for oficial,

Smiley

reprezentând breasla profesioniştilor muzicii) a avut o întrevedere cu PDG-ul din acea vreme al SRR, dl. Miculescu (demis ulterior de Parlament), pe tema procentului revoltător de mic de muzică romanească difuzat pe canalele postului public de radio. Evident, rezultatul a fost nul, nu s-a schimbat nimic în bine, poate în rău, toate personajele

ajunse în fruntea bucatelor la SRR având ca principală preocupare, aşa cum a arătat cu documente presa, preumblarea în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii la clasa Business a avioanelor şi nu protejarea patrimoniului cultural autohton.

Demersul celor 65 nu este rău, dacă el n-ar veni din partea unei caste evident privilegiate (dacă am trece în revistă artiştii de la aceste 3 case de producţie aţi vedea că avem dreptate, dar dorim să ne menţinem la nivel de principii). Sigur, ideal ar fi să existe solidaritate de breaslă şi scrisoarea să fie semnată de toţi reprezentanţii muzicii – ca să rămânem în perimetru, să-i spunem "de divertisment". Dar textul e neclar: muzica în limba română să fie 50% din total sau din acel 50% "cu cel puţin un autor român", deci doar 25% din total? Lăsând matematica deoparte, ea nefiind sigur punctul forte al semnatarilor, mai intervine o chestiune: cum va fi împărţit acest procent între diversele genuri muzicale? Marii noştri compozitori şi interpreţii din "Generaţia de aur" a muzicii uşoare româneşti mai că nu au fost difuzaţi deloc la radio şi TV în ultimele 3 decenii şi au stat cuminţi, sperând ca situaţia să revină la normal, n-au trimis scrisori, nu s-au plâns, deşi veniturile lor sunt invers proporţionale cu realizările şi nici pe departe comparabile cu ale semnatarilor acestei epistole, care, re-subliniem, pune totuşi pe tapet o problemă reală. Iar cum realizatorii şi redactorii radio-TV sunt mai toţi tineri şi nu cunosc sau nu-i interesează să cunoască istoria genului (ni se dă exemplul Radio Guerilla, care însă se axa doar pe un anume gen de muzică), acest 50% va fi cu siguranţă circumscris, ca şi acum, doar unor nume şi unor stiluri agreate de programatori... Dacă e să ne referim la procente, echilibrul nu s-ar putea realiza decât printr-o împărţire judicioasă pe genuri, cu anumite procente clare pentru muzica uşoară tradiţională, rock, dance, hip-hop, dar cine să stea să calculeze? Pentru a înţelege cât de discriminatorie şi cât de intolerantă este difuzarea la posturile de radio FM, unde n-ai s-auzi să dai cu tunul un şlagăr românesc de muzică uşoară cântat de o vedetă a genului, este suficient să amintim audienţa de care se bucură cele două posturi de radio care difuzează exclusiv muzică românească, Naţional FM (din Bucureşti, din acelaşi trust cu Naţional TV, care de asemenea are numai programe româneşti) şi Doina (Constanţa), ca şi faptul că muzică uşoară românească bună mai poate fi ascultată uneori la Romantic FM. Dar e mult prea puţin.

Roxen

Dr. BÂRNĂ

Album de amintiri

Emil Conta

Avem români care ne fac pretutindeni cinste, inclusiv pe tărâm muzical. Unul dintre aceştia este Emil Conta, nepot al marelui dirijor Iosif Conta. Emil Conta a fost un foarte apreciat regizor muzical la Radio România, punându-şi semnătura pe numeroase emisiuni de mare succes. Apropiaţii îşi aduc aminte cum străbătea vijelios Capitala la ghidonul motoretei sale Mobra! A fugit, numai el ştie cum, în Italia, apoi s-a stabilit în Germania, fiind actualmente regizor muzical la Opera din Nürnberg. De fiecare dată când revine în ţară face un drum la casa părintească din comuna arădeană Bârzava, în care, după cum se ştie, s-a stabilit şi... buzoianul Benone Sinulescu.

Că emisiunea-concurs "Steaua fără nume" a Radioteleviziunii Române (pe atunci cele două instituţii nu erau despărţite) a lansat o sumedenie de voci importante în muzica uşoară românească nu mai este nevoie s-o spunem, revista noastră a publicat câteva articole pe această temă. Nu demult, pasionatul istoric al genului, constănţeanul Mircea Nicolau, ne-a întrebat ce mai ştim de Florin Balcan, chipeş şi talentat cântăreţ, promisiune certă în anii '80. Nu ştim nimic, din păcate, poate ne scrie cineva, în schimb am descoperit în arhiva noastră această imagine surprinsă la o repetiţie a "Stelei fără nume", în care Balcan apare alături de Oana Sîrbu, care începuse deja ascensiunea sa artistică. (**Lelia PRUNDU**)

Oana Sîrbu, Florin Balcan

Sergiu Cioiu, pur şi simplu

I-am reproşat nu o dată lui Sergiu Cioiu faptul că a absentat atât de mult, peste patru decenii, din viaţa artistică românească, ceea ce, din păcate, a însemnat ruperea unor legături cu publicul şi mai ales cu cel tânăr, care, uluitor însă, îl descoperă cu entuziasm acum. Sigur, motivele au fost întemeiate, artistul le cunoaşte mai bine, nu intrăm în detalii, dar regretul rămâne… Stabilit în anii '80 în Canada, apreciatul actor şi cântăreţ a transmis înzestrările artistice fiului său Leonard, talentat cantautor, care se ocupă de înregistrările tatălui, dar şi de prezentarea grafică a discurilor editate în ultimii ani în ţară de casa de discuri Eurostar. Pentru că, parcă pentru a compensa prea lunga absenţă, valorosul artist revine în ţară de două ori pe an, minimum o lună de fiecare dată, pentru a susţine spectacole, a efectua turnee (cel mai recent, de mare succes, a avut loc în localităţi din Ardeal), a apărea în diverse programe TV şi de asemenea pentru a lansa discuri. Cel la care ne referim în aceste rânduri a suscitat, ca de obicei, un mare interes, sala de la etajul magazinului Muzica fiind arhiplină, numeroase personalităţi fiind prezente. Spre deosebire de alte lansări, protagonistul a decis ca scenariul să fie modificat, în sensul că în prima parte a oferit un consistent recital incluzând compoziţiile proprii de pe acest CD. A fost un adevărat regal de actorie, umor, ironie, şarm, de poezie şi muzică îngemănate fermecător, interpretul fiind secondat pe scenă de excelentul Vlad Creţu, chitară şi backing vocal. Decizia a fost determinată de faptul că acesta din urmă a plecat direct de la lansare la Sala Palatului, unde a fost alături de Paul Surugiu-Fuego la monumentalul spectacol al acestuia, ocazionat de aniversarea a 25 de ani de carieră. Recitalul rezumând remarcabilul nou album editat de Eurostar a cuprins cântece compuse pe versurile unor mari poeţi, cu unii dintre ei Sergiu Cioiu fiind prieten apropiat la vremea respectivă. Se înţelege, din sală n-au lipsit două personaje foarte apropiate de activitatea sa din ultimii ani - fosta sa soţie, balerina Maria Mitrache Bokor (care îi este actualmente manager-impresar) şi realizatoarea TV Ioana Bogdan, care şi de această dată ne-a oferit fotografii splendide de la eveniment (ea a vernisat de altfel o expoziţie fotografică Cioiu la Teatrul Nottara). De fapt, toate intervenţiile la microfon au fost "cu miez", venind din partea unor oameni care îl cunosc şi-l apreciază: fostul coleg de facultate la Actorie, Vasile Menzel, preşedintele Asociaţiei Ziariştilor Profesionişti din România, Doru Dinu Glăvan (care colaborează frecvent cu artistul), Dorin Anastasiu - care a mărturisit a-i datora mult celui care a fost un mentor al său, îndrumându-l în interpretarea unor piese ale lui Alexandru Mandy. Cunoscutul actor al Teatrului de revistă "Constantin Tănase", Nae Alexandru, şi-a manifestat admiraţia faţă de performanţele colegului său, acelaşi lucru făcându-l poeta Rodica Elena Lupu (care i-a dedicat poezia sa atât de cunoscută, "Clipa"), textierul şi omul de radio Marian Stere ("Sergiu Cioiu cântă la fel de bine ca în tinereţe!" - noi am spune că mai bine!), poetul

alături de Vlad Creţu

alături de Dorin Atanasiu

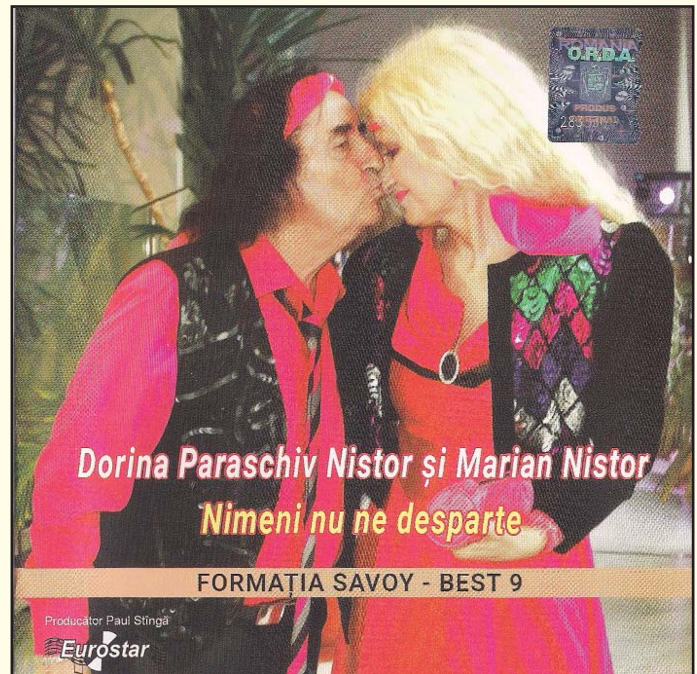
Lucian Vasilescu. Spre amuzamentul numeroşilor seniori din Asociaţia "Credinţă şi demnitate", condusă de Valentina Spânu, actriţa Doina Ghiţescu, de la Ansamblul "Ciocârlia", a fost şi de această dată în vervă. Finalul, înaintea tradiţionalei sesiuni de autografe, a fost ca de fiecare dată… dulce, Venera şi Paul Stîngă de la Casa de discuri Eurostar oferindu-i sărbătoritului (pentru că asta a fost de fapt Sergiu Cioiu) un minunat tort de la cunoscuta cofetărie on line "Doux Art". Poezia şi muzica au fost regine, într-o seară în care ele au avut însă un principe de un rang mai înalt, "pur şi simplu" Sergiu Cioiu!

O declaraţie de dragoste...

Nu e vorba numai de titlul albumului, ci de mai toate melodiile de pe acest remarcabil nou produs Savoy: Marian Nistor, în postură de compozitor, dedică soţiei sale Dorina Paraschiv Nistor, la rândul ei interpretă vocală pe disc, o adevărată colecţie de şlagăre închinate iubirii dintre ei. Am scris "un nou produs Savoy", dar de fapt însuşi compozitorul catalogheează CD-ul de faţă drept "Best of nr. 9", în ambiţioasa sa întreprindere de a edita şi organiza sutele sale de creaţii, găsind în Paul Stîngă, producătorul casei de discuri Eurostar, muzicianul potrivit pentru a-i pune în valoare opera. Din lunga şi atât de fructuoasa carieră a formaţiei Savoy, cu mii de concerte în toată lumea, regăsim aici câteva bijuterii care vor rămâne indiscutabil în istoria genului. Una din aceste piese, "Domnişoară" (mare lucru că s-a cântat fără probleme într-o perioadă în care

alături de Titus Andrei

erau mai multe "tovarăşe" decât doamne şi domnişoare!), a făcut să bată multe inimi adolescentine, fiind difuzată la BBC, în Marea Britanie, şi chiar a ajuns să figureze într-un top în Suedia! Apoi ar mai fi, la loc de cinste, marele şlagăr compus pe versurile lui Macedonski, "Noapte de mai" (Veniţi, privighetoarea cântă...), dar acestor titluri emblematice li se adaugă numeroase cântece pe care le reascultăm cu înfiorată emoţie, mai ales că ele, din păcate, nu se difuzează la radio, aşa cum ar fi normal. Mare iubitor, cunoscător şi degustător de poezie, el însuşi poet (modest, cu doar un text aici), Marian Nistor a răsfoit cu veneraţie şi sfială paginile în care au aşternut versuri nemuritoare Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Magda Isanos, Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor... El este indiscutabil un mare, un ultim romantic în această lume tot mai rece, mai dură, mai neprietenoasă, mai agresivă şi mai vulgară, în care cei sensibili nu mai au loc. Şi ce face, în

aceste condiţii, un artist talentat, care evită să fie rănit în contactul cu lumea reală, atât de rea şi de duşmănoasă? Se închide în camera de lucru, în faţa pianului sau mânuind chitara (ceea ce nu înseamnă că nu ne reaminteşte faptul că este absolvent al clasei de nai de la liceul de muzică, cu o originală "Lambada"), dăruindu-ne melodii încărcate de lirism şi visare, cum ar fi "Lasă-ţi lumea", "Departe sunt de tine", "Flori de măr", "Vis vegetal", "Ora strepezită", "Septembrie", "Verighetele de iarbă", "Lângă lac plânge o floare", "Nu mă iubi, nu mă uita", "Recheamă-mă şi-am să revin"... Succesul ce se întinde pe mai bine de cinci decenii al tuturor producţiilor purtând marca Savoy constă în continuitate şi în colaborarea cu cei mai buni în domeniul lor. Pe de o parte este vorba de regretatul muzician Alin Constanţiu (saxofon, clarinet), iar pe de alta de cei mai buni regizori muzicali, la rândul lor compozitori: Jolt Kerestely, Andrei Kerestely (Midi Sound) şi Mircea Drăgan (Drăgan Music), în studiourile cărora s-au efectuat înregistrările. Avem de-a face cu un CD pe care trebuie să-l ascultaţi de la prima la ultima melodie, de fapt nu e cazul să vă îndemn eu, asta o veţi face sigur, pentru că universul magic de muzică şi poezie Marian Nistor-Savoy vă va acapara, invitându-vă să vă înfrumuseţaţi o oră din viaţă, uitând de toate grijile şi necazurile. Prin intermediul acestui album editat de casa de discuri Eurostar, legenda Savoy merge mai departe...

Debut discografic

alături de Vasile Mentzel

Alături de numeroasele vedete ale muzicii uşoare româneşti care intră periodic în catalogul ei, casa de discuri Eurostar oferă adesea şansa debutului discografic unor artişti ambiţioşi, cu activitate anterioară care îi recomandă în acest sens. În această categorie intră şi Larry Freddy, remarcat an de an la tradiţionalul eveniment de la Casa studenţilor din Capitală şi dedicat Mihaelei Runceanu. Pe numele real Răzvan Ghiţă, solistul este născut în 1968 şi a urmat cursuri de actorie şi canto muzică uşoară, fiind absolvent al Şcolii populare de artă. De altfel, la evenimentul de lansare a albumului, de la magazinul Muzica din Capitală, a fost prezent şi profesorul său, actorul, regizorul, compozitorul, coregraful şi interpretul Vasile "Pasy" Menzel. Larry Freddy este în paralel asistent medical de Radiologie, dar pasiunea pentru muzica uşoară l-a dus pe scena multor concursuri de muzică uşoară sau în cadrul unor emisiuni TV de divertisment. Cum cinematografia ocupă de asemenea un loc important în activitatea sa, Larry Freddy a fost producător al scurt-metrajului "Tensiune", a apărut în serialele TV "La bloc", "La serviciu", "Gaşca" sau, cu roluri secundare, în filmele "Dolina-Vizita Arhiepiscopului", "Minte-mă frumos în Centrul vechi" sau "Raport despre starea naţiunii". A reţinut de asemenea atenţia realizatorilor de video-clipuri şi reclame, iar una din realizările cu care se mândreşte pe drept cuvânt este rolul principal din piesa "Mercier şi Camier", după Samuel Beckett, regizor George Balint. Dar, fireşte, cum muzica uşoară a fost mereu în prim-plan, albumul de care vorbim este o chintesenţă a preocupărilor solistului în acest domeniu, cu preferinţe pentru şlagărul interbelic de muzică uşoară românească şi şansoneta franceză. Cum vom recenza separat acest CD, ne mărginim să semnalam aici apariţia sa, cu o menţiune specială pentru Venera şi Paul Stîngă de la casa de discuri Eurostar, a căror deschidere faţă de toţi artiştii români, indiferent de cartea de vizită, este mai mult decât meritorie.

Pagini de **Dorin MANEA**

Cei mai frumoşi şi mai neuitaţi ani... Nu ştim unde a avut loc agapa amicală unde a fost făcută fotografia alăturată, dar sigur la un festival, unde reputaţii compozitori făceau parte din juriu, iar colegul nostru era prezentator. Poate cândva o vom regăsi într-o carte sau în vitrina unui muzeu al muzicii uşoare româneşti, aşa cum s-ar cuveni, pentru că prea îi uităm uşor pe cei care au dat strălucire genului. În rândul de sus Marius Ţeicu. Viorel Gavrilă, Octavian Ursulescu, Monica Anghel, Cornel Fugaru, iar la masă Rodica Ţeicu, soţia lui Marius (nu băgăm mâna-n foc că nu în braţele lui Toni Şuteu!), Anton Şuteu, Eugen Rotaru. La o gală a muzicii uşoare, Cornel Fugaru a lansat tulburătorul cântec "Unde sunteţi, dragii mei?", pe care îl reascultă el însuşi acum în Ceruri alături de prietenii Şuteu şi Rotaru... (**O. G.**)

Marius Țeicu: „Te aştept, draga mea"

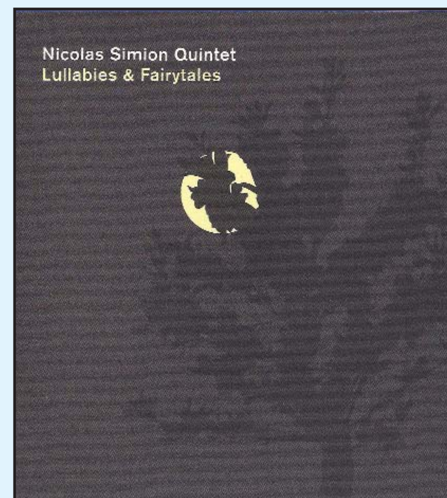
La magazinul "Muzica" de pe Calea Victoriei există la parter un

întreg perete pe care sunt expuse CD-uri cu muzică uşoară românească. N-am făcut un calcul, dar probabil dintre acestea trei sferturi sunt editate de casa de discuri Eurostar, a cărei preocupare pentru creația autohtonă este mai mult decât lăudabilă (ceea ce i-a adus de altfel şi un premiu din partea revistei "Actualitatea Muzicală"). Cum am mai scris, unul din compozitorii care au înțeles cel mai bine cât de importantă este, pe această cale (fiindcă la radio şi TV difuzarea este jenantă), legătura cu melomanii este Marius Țeicu. Reputatul muzician şi-a editat bună parte din creație pe numeroase albume, unul dintre acestea fiind cel de față, incluzând 18 titluri, plus un potpuriu reunind refrene celebre. Este o ocazie extrem de nimerită să vă reamintiți şi să fredonați melodii cum ar fi "Lumea ştie despre dragostea noastră", "Cine eşti tu?", "Voi, copii", "M-am îndrăgostit la prima vedere", "Plouă cu soare", "Stai, stai, stai", "Fotografia", "Umbra plopilor", "Proverbe", "Cine poate să spună?". Muzică şi interpretare: Marius Țeicu.

Nicolas Simion Quintet: „Lullabies & Fairytales"

Compozitor, orchestrator, instrumentist (sax tenor şi sopran, clarinet bas), Nicolas Simion este cu siguranță cel mai serios şi autorizat ambasador al jazz-ului românesc peste hotare. Albumul de față se constituie de altfel într-un omagiu adus celor pe care protagonistul îi include la categoria "prieteni" într-o emoționantă citare: Sabin Păutza, Florian Lungu, Jancy Körössy, Nicky Coman, Radu Dimitriu, Ana-Maria Gavrilă... Mai mult, discul include un mini-poster intitulat "Best Romanian jazz", cu coperțile celor 21 de albume editate de casa "7 Dreams" şi în care Nicolas Simion a fost implicat, singur sau în colaborare. Revenind la CD-ul

de față, el include 9 titluri, între care "Transylvanian Suite", "Transylvanian Dance", "Bird Song" (Ciocârlia), "Balkanella", "One for Kisser" (dedicat lui Marin Chisăr). Ceilalți instrumentişti: Norbert Scholly (chitară), Martin Gjakonovski (bas, oud), Kruno Levacic (baterie, percuție), Zoltan Lantos (vioară).

Raoul: „O inimă ca a mea"

Originar din Turda, ca şi Paul Surugiu-Fuego sau Alin Oprea, Rareş Borlea-Raoul este un artist extrem de prolific, compunând pentru diverşi solişti (sunt cunoscute îndeosebi colaborările sale cu Mirabela Dauer) şi, fireşte, îndeosebi pentru sine. De această dată el ne propune un album de muzică populară incluzând 15 compoziții, două din ele în duet cu Petrică Mîțu Stoian, respectiv Ioana Ștețco. Cum Raoul este solicitat şi pentru diverse evenimente, nemaivorbind de turnee peste hotare, repertoriul este cât de poate de potrivit. Orchestrații: Virgil Chirițoiu, "Generalul" Ionaş (ghilimelele sunt obligatorii!), Ciprian Poenar. Albumul, apărut în frumoase condiții grafice, este editat şi distribuit de casa Big Man. (**O. G.**)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi locali: Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Corina BURA, Carmen CHELARU, Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Alexandru PĂTRAŞCU, Stephan POEN, Carmen MANEA, Doina MOGA, Mădălin Alexandru STĂNESCU

www.ucmr.org.ro
http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x